

Bruxelles, 17. svibnja 2021.
(OR. en)

8656/21

Međuinstitucijski predmet:
2018/0244(CNS)

ACP 39
PTOM 10
GROENLAND 2
COEST 99
CADREFIN 235
FIN 352
POLGEN 67
PECHE 137
ENV 296
EEE 17
RELEX 416

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika
Br. dok. Kom.:	10150/18
Predmet:	Nacrt odluke Vijeća o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji, uključujući odnose između Europske unije, s jedne strane, te Grenlanda i Kraljevine Danske, s druge strane (Odluka o prekomorskom pridruživanju, uključujući Grenland)

Za delegacije se u prilogu nalazi nacrt teksta navedenog Nacrta odluke Vijeća.

Nacrt

ODLUKA VIJEĆA

o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji, uključujući odnose između Europske unije, s jedne strane, te Grenlanda i Kraljevine Danske, s druge strane

(Odluka o prekomorskom pridruživanju, uključujući Grenland)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 203.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta¹,

u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom,

¹ Mišljenje od xx.xx.xxxx. (još nije objavljeno u Službenom listu).

budući da:

- (1) Ovom Odlukom utvrđuju se pravila i postupak za pridruživanje prekomorskih zemalja i područja (PZP-ovi), uključujući Grenland, EU-u te se zamjenjuje Odluka Vijeća 2013/755/EU² („Odluka o prekomorskom pridruživanju”) i Odluka Vijeća 2014/137/EU³ („Odluka o Grenlandu”).
- (2) U skladu s člankom 204. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) odredbe članaka od 198. do 203. UFEU-a primjenjuju se na Grenland podložno posebnim odredbama utvrđenima u Protokolu br. 34 UFEU-a o posebnim aranžmanima za Grenland. U skladu s Grenlandskim ugovorom⁴ odnosi između Unije, s jedne strane, te Grenlanda i Kraljevine Danske s druge strane uređeni su Odlukom Vijeća 2014/137/EU⁵ kojom se ističe bliske povijesne, političke, gospodarske i kulturne veze između Unije i Grenlanda te u kojoj se definira posebno partnerstvo i suradnja. Odluka 2014/137/EU prestaje važiti 31. prosinca 2020.
- (3) Od 1. siječnja 2021. Unijina pomoć PZP-ovima koja je prethodno financirana iz Europskog razvojnog fonda (ERF) trebala bi se financirati iz općeg proračuna Unije.
- (4) Kako bi se pojednostavnila količina instrumenata za vanjsko financiranje i njihova uspješnost, odnose sa svim PZP-ovima, uključujući Grenland, trebalo bi ponovno urediti zamjenom Odluke o prekomorskom pridruživanju i Odluke o Grenlandu jednom odlukom.

² Odluka br. 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju”), SL L 344, 19.12.2013., str. 1.

³ Odluka br. 2014/137/EU od 14. ožujka 2014. o odnosima između Europske unije, s jedne strane, te Grenlanda i Kraljevine Danske, s druge strane („Odluka o Grenlandu”), SL L 76, 15.3.2014., str. 1.

⁴ Ugovor o izmjeni, u odnosu na Grenland, ugovorâ o osnivanju Europskih zajednica, SL L 29, 1.2.1985., str. 1.

⁵ SL L 76, 15.3.2014., str. 1.

- (5) Partnerstvo na temelju ove Odluke trebalo bi omogućiti nastavak snažnih veza između Unije s jedne strane i svih PZP-ova s druge strane.
- (6) Vijeće se 2003. dogovorilo da će se budući odnosi Unije i Grenlanda nakon 2006. zasnivati na sveobuhvatnom partnerstvu za održivi razvoj koje bi uključivalo poseban sporazum o ribarstvu, dogovoren u skladu s općim pravilima i načelima takvih sporazuma.
- (7) U Zajedničkoj izjavi Europske unije, s jedne strane, te Vlade Grenlanda i Vlade Danske, s druge strane, o odnosima između Europske unije i Grenlanda koja je potpisana u Bruxellesu 19. ožujka 2015., podsjeća se na bliske povijesne, političke, gospodarske i kulturne veze između Unije i Grenlanda te je izražena predanost daljnjem jačanju odnosa i suradnje na temelju interesa koje u znatnoj mjeri dijele i osiguravanjem dugoročne perspektive njihovih međusobnih odnosa.
- (8) U ovoj novoj Odluci trebale bi biti naglašene posebnosti partnerstva Unije, s jedne strane, te Grenlanda i Danske, s druge strane, kao što je cilj očuvanja bliskih i trajnih veza između Unije, Grenlanda i Danske, prepoznavanje geostrateškog položaja Grenlanda, važnost dijaloga o politikama između Grenlanda, Danske i Unije, postojanje sporazuma o partnerstvu u ribarstvu između Unije i Grenlanda te potencijalna suradnja na pitanjima povezanim s Arktikom. Ona bi trebala odgovoriti na globalne izazove omogućavajući razvoj proaktivnog plana i rad na temama od zajedničkog interesa, posebice u pogledu sve većeg utjecaja klimatskih promjena na ljudsku aktivnost i okoliš, pomorski promet, prirodna bogatstva, uključujući sirovine i riblje stokove, kao i na istraživanje i inovacije.

- (9) UFEU i njegovo sekundarno zakonodavstvo ne primjenjuju se automatski na PZP-ove, uz iznimku nekih odredaba koje izrijeком predviđaju suprotno. Iako nisu treće zemlje, PZP-ovi nisu dio jedinstvenog tržišta i moraju ispunjavati obveze nametnute trećim zemljama u vezi s trgovinom, posebno u pogledu pravila o podrijetlu, zdravstvenih standarda i zdravstvenih standarda za bilje i zaštitnih mjera.
- (10) Poseban odnos između Unije i PZP-ova mijenja se iz pristupa razvojne suradnje u uzajamno partnerstvo koje podupire održivi razvoj PZP-ova. Dosadašnji napredak treba konsolidirati i ojačati. Nadalje, solidarnost između Unije i PZP-ova trebala bi se temeljiti na njihovu jedinstvenom odnosu i njihovoj pripadnosti istoj europskoj obitelji.
- (11) Doprinos civilnog društva razvoju PZP-ova može se unaprijediti jačanjem organizacija civilnog društva u svim područjima suradnje.
- (12) Program održivog razvoja do 2030., koji su Ujedinjeni narodi donijeli u rujnu 2015., odgovor je međunarodne zajednice na globalne izazove i kretanja u vezi s održivim razvojem. Program održivog razvoja do 2030., koji obuhvaća ciljeve održivog razvoja, Pariški sporazum o klimatskim promjenama i Akcijski plan iz Adis Abebe, transformacijski je okvir za iskorjenjivanje siromaštva i postizanje održivog razvoja na svjetskoj razini. Njegovo je područje primjene univerzalno i pruža sveobuhvatan zajednički okvir za djelovanje koji se primjenjuje na Uniju i na njezine partnere. U njemu je uspostavljena ravnoteža među gospodarskim, socijalnim i okolišnim dimenzijama održivog razvoja, a prepoznata je i ključna međusobna povezanost njegovih ciljeva. Cilj je Programa održivog razvoja do 2030. da nitko ne zaostaje. Njegova provedba pomno će se koordinirati s ostalim međunarodnim obvezama. Djelovanja provedena na temelju ove Odluke posebno će se usredotočiti na međusobnu povezanost ciljeva održivog razvoja i na integrirana djelovanja kojima se mogu stvoriti usporedne koristi i na koherentan način postići mnogi ciljevi. Rodna ravnopravnost i osnaživanje žena ključni su za postizanje ciljeva održivog razvoja te su pitanja koja se javljaju u više područja Programa održivog razvoja do 2030.

- (13) Pridruživanje PZP-ova Uniji trebalo bi se i dalje temeljiti na trima ključnim stupovima unapređivanja konkurentnosti, jačanja otpornosti i smanjenja osjetljivosti te na promicanju suradnje i integracije između PZP-ova i ostalih partnera i susjednih regija.
- (14) Financijska pomoć Unije koja se dodjeljuje putem partnerstva trebala bi donijeti europsku perspektivu u razvoj PZP-ova te bi trebala doprinijeti jačanju bliskih i trajnih veza s tim područjem, u isto vrijeme jačajući položaj PZP-ova kao naprednih ispostava Unije, na temelju zajedničkih vrijednosti i povijesti koje povezuju te partnere.
- (15) S obzirom na zemljopisni položaj PZP-ova i usprkos različitom statusu svakog sudionika na danom zemljopisnom području u odnosu na pravo Unije, suradnja među njima i njihovim susjedima trebala bi se provoditi u interesu svih strana s posebnim težištem na područjima od zajedničkog interesa i promicanju vrijednosti i standarda Unije.
- (16) Razvoj suradnje unutar regija zajednički je prioritet. Operacije unutar regija trebale bi težiti ravnoteži, tamo gdje je to prikladno, između regija Pacifika, Indijskog oceana, Kariba, Atlantika i Arktika.
- (17) PZP-ovi su suočeni s posebnim ograničenjima zbog svojeg zemljopisnog položaja. Ograničenja uzrokovana njihovom udaljenošću ili iznimnom udaljenošću trebalo bi posebno uzeti u obzir pri provedbi ove Odluke.
- (18) Pri provedbi ove Odluke trebalo bi uzeti u obzir društveno i gospodarsko stanje PZP-ova, posebno za PZP-ove koji ispunjavaju uvjete za primanje službene razvojne pomoći, na temelju OECD-ova/DAC-ova popisa primatelja službene razvojne pomoći (ODA).

- (19) Mnogi PZP-ovi susjedi su najudaljenijih regija iz članka 349. UFEU-a te afričkih, karipskih i pacifičkih (AKP) država i ostalih trećih zemalja ili područja⁶ te dijele zajedničke potrebe sa svojim susjedima od prilagodbe na klimatske promjene i njihova ublaživanja te očuvanja bioraznolikosti do pitanja povezanih s oceanima, gospodarske diversifikacije i smanjenja rizika od katastrofa.
- (20) U Komunikaciji Komisije od 24. listopada 2017. „Jače i obnovljeno strateško partnerstvo s najudaljenijim regijama EU-a”⁷, zaključcima 15. i 16. foruma PZP-ova i EU-a te preporukama Komisije za pregovore o sporazumu o partnerstvu između Europske unije i zemalja AKP-a⁸ poziva se na jačanje programa regionalne suradnje koji uključuju PZP-ove i njihove susjede.
- (21) PZP-ovi imaju visoku bioraznolikost kopna i mora. Klimatske promjene utječu na prirodni okoliš PZP-ova i predstavljaju prijetnju njihovu održivom razvoju. Djelovanja u području očuvanja bioraznolikosti i usluga ekosustava, smanjenja rizika od katastrofa, održivog upravljanja prirodnim bogatstvima te promicanja održive energije i sigurnosti okoliša doprinose prilagodbi klimatskim promjenama u PZP-ovima i njihovu ublaživanju. Cilj pridruživanja trebalo bi biti osiguravanje očuvanja, obnavljanja i održive uporabe bioraznolikosti i usluga ekosustava kao ključan element u postizanju održivog razvoja.
- (22) Unija i PZP-ovi ponovno potvrđuju svoje pravo da reguliraju učinak otpada iz okolišnih razloga i razloga javnog zdravlja, u skladu s međunarodnim obvezama koje su preuzeli.

⁶ Naziv „područja” odnosi se na 12 PZP-ova Ujedinjene Kraljevine navedenih na popisu u Prilogu II. Ugovoru o funkcioniranju Europske unije u vrijeme kada je Europsko vijeće 29. ožujka 2017. primilo obavijest o povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije i Euratoma na temelju članka 50. Ugovora o Europskoj uniji.

⁷ COM(2017) 623 final, 24.10.2017.

⁸ COM(2017) 763 final, 12.12.2017.

- (23) Imajući na umu važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s Unijinom obvezom provedbe Pariškog sporazuma i ostvarenja UN-ovih ciljeva održivog razvoja, tim programom će se doprinijeti uključivanju klimatskih pitanja u Unijine politike i postizanju općeg cilja da se 30 % proračunskih rashoda Unije namijeni potpori klimatskih ciljeva. Očekuje se da će se za djelovanja u okviru tog programa namijenjena klimatskim ciljevima izdvojiti 25 % ukupne financijske omotnice. Odgovarajuće mjere utvrdit će se tijekom provedbe programa, a ukupan doprinos iz tog programa trebao bi biti dio odgovarajućih postupaka praćenja, evaluacija i preispitivanja. Kako bi se doprinijelo zaustavljanju i preokretanju procesa smanjenja bioraznolikosti, tim bi se programom trebalo doprinijeti ostvarenju ambicije da se ciljevima bioraznolikosti namijeni 7,5 % godišnje potrošnje u okviru višegodišnjeg financijskog okvira u 2024. i 10 % godišnje potrošnje u okviru višegodišnjeg financijskog okvira u 2026. i 2027., uzimajući u obzir postojeća preklapanja ciljeva u području klime i bioraznolikosti.
- (24) Važna uloga koju bi PZP-ovi mogli imati u doprinosu obvezama EU-a u okviru multilateralnih sporazuma o okolišu trebala bi se prepoznati u odnosima između Unije i PZP-ova.
- (25) Unija i PZP-ovi prepoznaju posebnu važnost obrazovanja i strukovnog osposobljavanja kao pokretača održivog razvoja PZP-ova.
- (26) Pridruživanje između Unije i PZP-ova trebalo bi uzimati u obzir očuvanje kulturne raznolikosti i identiteta PZP-ova te im doprinositi.
- (27) Trgovinska suradnja i suradnja povezana s trgovinom između Unije i PZP-ova trebale bi doprinijeti cilju održivoga gospodarskog razvoja, društvenog razvoja i zaštite okoliša.

- (28) Ovom Odlukom i dalje će se predviđati fleksibilna pravila o podrijetlu, među ostalim u pogledu kumulacije podrijetla. Kumulacija bi se trebala omogućiti ne samo za PZP-ove i zemlje iz Sporazuma o ekonomskom partnerstvu (EPA) već pod određenim uvjetima i za proizvode podrijetlom iz zemalja na koje Unija primjenjuje sporazum o slobodnoj trgovini, kao i za proizvode koji ulaze u Uniju bez carine i bez kvote u okviru Općeg sustava povlastica Unije, a koji također podliježu uvjetima. Ti uvjeti potrebni su za sprečavanje izbjegavanja trgovine i osiguravanje pravilnog funkcioniranja režima kumulacije.
- (29) Postupci certifikacije podrijetla iz PZP-ova trebaju se ažurirati u interesu dotičnih subjekata i administrativnih tijela u PZP-ovima. Odredbe o administrativnoj suradnji između Unije i PZP-ova također bi se na odgovarajući način trebale ažurirati.
- (30) Osim toga održat će se detaljne zaštitne i nadzorne odredbe kako bi se nadležnim tijelima PZP-ova i Unije, kao i gospodarskim subjektima omogućilo da se pouzdaju u jasna i transparentna pravila te postupke. Naposljetku, zajednički je interes osigurati pravilnu primjenu postupaka i aranžmana koji PZP-ovima omogućuju izvoz robe u Uniju bez carine i bez kvota.
- (31) Uzimajući u obzir ciljeve integracije i razvoj globalne trgovine u području usluga i poslovnog nastana, potrebno je podržati razvoj tržišta usluga i mogućnosti ulaganja poboljšavajući tržišni pristup uslugama i ulaganju PZP-ova na tržište Unije. U tom pogledu Unija bi PZP-ovima trebala ponuditi najbolji mogući tretman koji je opsežnim klauzulama najpovlaštenije nacije ponuđen bilo kojem drugom trgovinskom partneru, istodobno osiguravajući PZP-ovima fleksibilnije mogućnosti za trgovinske odnose ograničavajući tretman koji PZP-ovi nude Uniji na ono što je ponuđeno drugim velikim trgovinskim gospodarstvima.

- (32) Suradnja između Unije i PZP-ova u području financijskih usluga trebala bi doprinijeti stvaranju sigurnijeg, snažnijeg i transparentnijeg financijskog sustava koji je nužan za unapređivanje globalne financijske stabilnosti i jačanje održivog razvoja. Naponi u tom području trebali bi se usmjeriti na približavanje međunarodno dogovorenim standardima i usklađivanje zakonodavstva PZP-ova s pravnom stečevinom Unije o financijskim uslugama. Odgovarajuća pozornost trebala bi se posvetiti jačanju administrativnog kapaciteta tijela PZP-ova, među ostalim u području nadzora.
- (33) Financijska pomoć Unije trebala bi se usmjeriti tamo gdje ima najveći učinak, uzimajući u obzir njezin kapacitet djelovanja na globalnoj razini i reagiranja na globalne izazove, kao što su iskorjenjivanje siromaštva, održivi i uključivi razvoj ili promicanje demokracije diljem svijeta, dobro upravljanje, ljudska prava i vladavina prava, njezino dugoročno i očekivano djelovanje u razvojnoj pomoći i njezinu ulogu u koordinaciji s državama članicama.
- (34) Radi učinkovitosti, pojednostavnjenja i prepoznatljivosti upravljačkih kapaciteta tijela PZP-ova, financijskim izvorima koji su odobreni PZP-ovima trebalo bi se upravljati na temelju uzajamnog partnerstva. Nadalje, tijela PZP-ova trebala bi preuzeti odgovornost za oblikovanje i provedbu tih politika koje su između stranaka dogovorene kao strategije suradnje. Ograničeni administrativni i ljudski potencijali PZP-ova trebali bi se uzeti u obzir u pravilima i procesu programiranja i provedbe.
- (35) Ovom Odlukom utvrđuje se financijska omotnica za pridruživanje PZP-ova Uniji, „Odluka o prekomorskom pridruživanju”, koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 16. Međuinstitucijskog sporazuma od [...] između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini, o suradnji u vezi s proračunskim pitanjima i o dobrom financijskom upravljanju, za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.

- (36) Na ovu se Odluku primjenjuju horizontalna financijska pravila koja su na temelju članka 322. Ugovora o funkcioniranju Europske unije donijeli Europski parlament i Vijeće. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi i njima se posebice određuje postupak utvrđivanja i izvršavanja proračuna bespovratnim sredstvima, nabavom, nagradama, neizravnim izvršavanjem te predviđaju provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a uključuju i opći režim uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije.
- (37) Vrste financiranja i načini izvršenja predviđeni ovom Odlukom trebali bi se odabrati na temelju toga koliko je njima moguće postići specifične ciljeve djelovanja i ostvariti rezultate uzimajući u obzir posebice troškove kontrola, administrativno opterećenje i očekivani rizik nepoštovanja. To bi trebalo uključivati razmatranje upotrebe jednokratnih iznosa, paušalnih stopa i jediničnih troškova, kao i financiranja koje nije povezano s troškovima, kako je navedeno u članku 125. stavku 1. Financijske uredbe.
- (38) Unija bi trebala tražiti najučinkovitiji način uporabe dostupnih resursa kako bi optimizirala učinak svojeg vanjskog djelovanja. To bi se trebalo postići koherentnošću i komplementarnošću Unijinih instrumenata za vanjsko financiranje te stvaranjem sinergija s drugim politikama i programima Unije. Kako bi se maksimalno povećao učinak zajedničkih intervencija i postigao zajednički cilj, ovom bi se Odlukom trebalo omogućiti kombiniranje financiranja s drugim programima Unije dok god doprinosi ne pokrivaju iste troškove. Uzimajući u obzir da pristup PZP-ova programima Unije i dalje predstavlja izazov, Komisija bi trebala, prema potrebi, poticati bolji pristup PZP-ova programima Unije, primjerice aktivnostima izgradnje kapaciteta i osposobljavanja. Sudjelovanje PZP-ova trebalo bi redovito evaluirati. Osim toga, Unija bi trebala osigurati sudjelovanje fizičkih osoba iz PZP-ova u inicijativama Unije na jednakoj osnovi kao drugi državljani država članica.
- (39) Ova Odluka trebala bi prema potrebi upućivati na [Uredbu o NDICI-ju] (Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju) radi provedbe suradnje, čime će se osigurati usklađenost upravljanja među instrumentima.

- (40) Kako bi se uzela u obzir kretanja i promjene u carinskom i trgovinskom zakonodavstvu ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije trebalo bi delegirati Komisiji uzimajući u obzir postupovna pravila o podrijetlu i povezane definicije iz Priloga II. te dodatka Prilogu II. da bi se Komisiji omogućilo prenošenje tih promjena u Odluku. Komisija bi također trebala biti ovlaštena donijeti delegirane akte u svrhu izmjene Priloga I. članka 3. radi preispitivanja ili dopune pokazatelja, ako je to potrebno, i dopune tog Priloga odredbama o uspostavi okvira za praćenje i ocjenjivanje.

U skladu sa stavcima 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.⁹, postoji potreba za evaluacijom ovog programa na temelju informacija prikupljenih posebnim zahtjevima za praćenje izbjegavajući pritom prekomjerne propise i administrativno opterećenje, osobito za države članice. Ti zahtjevi prema potrebi mogu uključivati mjerljive pokazatelje kao osnovu za evaluaciju učinaka Programa na terenu. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.¹⁰

- (41) Upućivanja na instrumente vanjske pomoći u članku 9. Odluke Vijeća 2010/427/EU¹¹ trebalo bi tumačiti i kao upućivanje na ovu Odluku. Komisija bi trebala osigurati provedbu ove Odluke u skladu s ulogom Europske službe za vanjsko djelovanje kako je predviđena tom odlukom.

⁹ Međuinstitucijski sporazum Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.; SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

¹⁰ Isto.

¹¹ Odluka Vijeća 2010/427/EU od 26. srpnja 2010. o utvrđivanju ustroja i rada Europske službe za vanjsko djelovanje, (SL L 201, 3.8.2010., str. 30.).

- (42) Radi osiguravanja jedinstvenih uvjeta za provedbu članka 10. stavka 6. i članka 16. stavka 8. Priloga II., članka 2. Priloga III., članaka 5. i 6. Priloga IV. ove Odluke, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo *izvršavati* u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća.
- (43) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹², Uredbom Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95¹³, Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96¹⁴ i Uredbom Vijeća (EU) 2017/1939¹⁵, financijski interesi Unije trebaju se štititi učinkovitim i razmjernim mjerama, među ostalim i sprečavanjem, otkrivanjem, ispravljanjem i istragom nepravilnosti, uključujući prijevaru, povratom izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, izricanjem administrativnih sankcija. Konkretno, u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 i Uredbom (Euratom, EZ) br. 2185/96 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) može provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, kako bi se ustanovilo je li došlo do prijave, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti kojom se šteti financijskim interesima Unije.

¹² Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999, SL L 248, 18.9.2013., str. 1.

¹³ Uredba (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica, SL L 312, 23.12.1995., str. 1.

¹⁴ Uredba (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti, SL L 292, 15.11.1996., str. 2.

¹⁵ Uredba (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”), SL L 283, 31.10.2017., str. 1.

U skladu s Uredbom (EU) 2017/1939 Ured europskog javnog tužitelja („EPPO”) može provoditi istrage i kazneni progon za prijevare i druga kaznena djela kojima se šteti financijskim interesima Unije, kako je predviđeno u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶. U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili subjekt koji primaju sredstva Unije moraju u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije i dodijeliti Komisiji, OLAF-u, EPPO-u i Europskom revizorskom sudu (ERS) nužna prava i pristup te se pobrinuti da sve treće strane koje su uključene u izvršavanje sredstava Unije osiguraju jednakovrijedna prava. Zbog toga bi sporazumi s trećim zemljama i područjima i s međunarodnim organizacijama te bilo koji ugovor ili sporazum koji proizlazi iz provedbe ove Odluke trebali sadržavati odredbe kojima se izričito ovlašćuju Komisija, Revizorski sud i OLAF za provođenje revizija, provjera i inspekcija na terenu u skladu s njihovim nadležnostima te osiguravajući da sve treće strane uključene u provedbu financiranja sredstvima Unije dodijele jednakovrijedna prava.

- (44) Kako bi se osigurao kontinuitet pružanja potpore relevantnom području politike i omogućila provedba od početka višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027., potrebno je predvidjeti primjenu ove Odluke od 1. siječnja 2021.
- (45) Na temelju ove Odluke Vijeće bi trebalo biti u mogućnosti dati inovativni odgovor na sve navedene čimbenike, koji je istodobno dosljedan i prilagođen različitim situacijama,

DONIJELO JE OVU ODLUKU

¹⁶ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevare počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima, SL L 198, 28.7.2017., str. 29.

DIO I.

OPĆE ODREDBE O PRIDRUŽIVANJU PREKOMORSKIH ZEMALJA I PODRUČJA UNIJI

POGLAVLJE 1.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom Odlukom uspostavlja se pridruživanje prekomorskih zemalja i područja (PZP-ovi) Uniji („pridruživanje”), koje predstavlja partnerstvo na temelju članka 198. UFEU-a kojim se podupire održivi razvoj PZP-ova i promiču vrijednosti i standardi Unije diljem svijeta. Partneri su pridruživanja Unija, PZP-ovi i države članice s kojima su povezani. Usto, ovom se Odlukom utvrđuju pravila koja se tiču odnosâ između Unije, s jedne strane, te Grenlanda i Danske, s druge strane.
2. Člankom 75. ove Odluke uspostavlja se program za financiranje pridruživanja PZP-ova („program”) za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2027. Njome se utvrđuju ciljevi programa, proračun za razdoblje od 2021. do 2027., oblici financiranja sredstvima Unije i pravila za osiguravanje takvog financiranja, kako je navedeno u Prilogu I. ovoj Odluci.

Članak 2.

Teritorijalna primjena

Pridruživanje se primjenjuje na PZP-ove navedene u Prilogu II. UFEU-u, osim 12 PZP-ova Ujedinjene Kraljevine navedenih u tom prilogu.

Članak 3.

Ciljevi, načela i vrijednosti

1. Pridruživanje između Unije i PZP-ova temelji se na ciljevima, načelima i vrijednostima koje dijele PZP-ovi, države članice s kojima su povezani i Unija.
2. Partneri priznaju međusobna prava određivanja svojih politika i prioriteta u području održivog razvoja, utvrđivanja vlastitih razina domaće zaštite okoliša i rada te donošenja relevantnih zakona i politika i njihovih odgovarajućih izmjena, u skladu s obvezama prema međunarodno priznatim standardima i sporazumima. Pritom teže osiguravanju visoke razine zaštite okoliša i rada.
3. Pri provedbi ove Odluke partnere vode načela transparentnosti, supsidijarnosti i potreba za djelotvornošću te se podjednako bave trima stupovima održivog razvoja PZP-ova u provedbi Programa održivog razvoja do 2030. u svim svojim unutarnjim i vanjskim politikama zauzimanjem sveobuhvatnog i strateškog pristupa: gospodarskim razvojem, kulturnim i društvenim razvojem te prirodom i zaštitom okoliša. Rodnu ravnopravnost i prava djevojaka i žena trebalo bi uključiti u sva djelovanja kao ključan doprinos uspješnom ostvarenju ciljeva održivog razvoja.

4. Opći cilj ove Odluke promicanje je gospodarskog i socijalnog razvoja PZP-ova te uspostava bliskih gospodarskih odnosa između njih i Unije u cjelini. Pridruživanjem se želi doprinijeti ostvarenju tog općeg cilja tako što se unapređuje konkurentnost i jača otpornost PZP-ova, smanjuje njihova gospodarska i okolišna osjetljivost i promiče suradnja između njih i drugih partnera. Nadalje, cilj je ove Odluke očuvati postojeće veze između Unije, s jedne strane, te Grenlanda i Danske, s druge strane, potvrđujući geostrateški položaj Grenlanda u Arktiku te očuvati postojeće veze između Unije i ostalih PZP-ova, potvrđujući njihove geostrateške položaje u Karibima, Indijskom oceanu, Atlantiku i Pacifiku.
5. U skladu s člankom 3. stavkom 5. i člankom 21. UEU-a specifični ciljevi ove Odluke jesu sljedeći:
- (a) poticati i podupirati suradnju s PZP-ovima, među ostalim pri rješavanju njihovih glavnih izazova i ostvarivanju ciljeva održivih ciljeva,
 - (b) podržavati Grenland i surađivati s njime u rješavanju njegovih glavnih izazova, kao što je podizanje razine obrazovanja, i doprinositi kapacitetima grenlandske uprave za osmišljavanje i provođenje nacionalnih politika.
6. U ostvarenju tih ciljeva u pridruživanju će se poštovati temeljna načela slobode, demokracije, ljudskih prava i temeljnih sloboda, vladavine prava, dobrog upravljanja i održivog razvoja koja su zajednička PZP-ovima i državama članicama s kojima su povezani.

Članak 4.

Upravljanje pridruživanjem

Upravljanje pridruživanjem provode Komisija i tijela PZP-ova, a ako je to potrebno i država članica s kojom je PZP povezan, u skladu s njihovim institucijskim, pravnim i financijskim nadležnostima.

Članak 5.

Zajednički interesi, komplementarnost i prioriteti

1. Pridruživanje je okvir za politički dijalog i suradnju u pitanjima od zajedničkog interesa.
2. Prednost ima suradnja u područjima zajedničkog interesa kao što su:
 - (a) održiva diversifikacija gospodarstava PZP-ova, uključujući daljnju integraciju u svjetska i regionalna gospodarstva; u posebnom slučaju Grenlanda potreba za povećanjem razine vještina njegove radne snage;
 - (b) poticanje razmjene, suradnje i partnerstava za ubrzavanje ostvarivanja ciljeva održivog razvoja;
 - (c) obrazovanje i osposobljavanje, javno zdravstvo, turizam i kultura;
 - (d) promicanje zelenog i plavog gospodarstva;
 - (e) održivo upravljanje prirodnim resursima uključujući očuvanje i održivu uporabu bioraznolikosti te usluga ekosustava;
 - (f) ublaživanje klimatskih promjena i prilagodba na učinke klimatskih promjena;
 - (g) promicanje smanjenja rizika od katastrofa;

- (h) promicanje aktivnosti u području istraživanja, inovacija i znanstvene suradnje;
 - (i) digitalna dostupnost;
 - (j) promicanje društvenih, kulturnih i gospodarskih razmjena između PZP-ova, njihovih susjeda i drugih partnera;
 - (k) društveni sektor, mobilnost radne snage, sustave socijalne zaštite, zdravstvenu ispravnost hrane i pitanja sigurnosti hrane;
 - (l) pitanja povezana s Arktikom;
 - (m) razvoj regionalne suradnje u Karibima, Indijskom oceanu, Atlantiku i Pacifiku;
 - (n) razvoj suradnje među regijama u Arktiku, Karibima, Indijskom oceanu, Atlantiku i Pacifiku.
3. Cilj je suradnje u područjima od zajedničkog interesa promicati samostalnost PZP-ova i razvijati kapacitete PZP-ova za osmišljavanje, provedbu i praćenje strategija i politika navedenih u stavku 2.

Članak 6.

Promicanje pridruživanja

1. Radi jačanja međusobnih odnosa Unija i PZP-ovi nastoje građane upoznati s pridruživanjem, posebno promičući razvoj veza i suradnje između tijela, akademske zajednice, civilnog društva i poduzeća PZP-ova s jedne strane i njihovih sugovornika unutar Unije s druge strane.

2. PZP-ovi ulažu trud u jačanje i promicanje svojih odnosa s Unijom u cjelini. Države članice podupiru te napore.

Članak 7.

Regionalna suradnja, regionalna integracija i suradnja s drugim partnerima

1. U skladu s člankom 3. ove Odluke cilj je pridruživanja potpora PZP-ovima u njihovim naporima za sudjelovanje u odgovarajućim međunarodnim, regionalnim i/ili podregionalnim inicijativama suradnje, kao i u regionalnim ili podregionalnim procesima integracije, u skladu s vlastitim težnjama, ciljevima i prioritetima koje su definirala nadležna tijela PZP-ova.
2. U tu svrhu Unija i PZP-ovi mogu razmjenjivati informacije i najbolje prakse ili utvrditi drugi oblik bliske suradnje i koordinacije s ostalim partnerima u kontekstu sudjelovanja PZP-ova u regionalnim i međunarodnim organizacijama, ako je potrebno putem međunarodnih sporazuma.
3. Cilj je pridruživanja potpora suradnje između PZP-ova i drugih partnera u područjima suradnje navedenima u dijelovima II. i III. ove Odluke. U tom pogledu cilj je pridruživanja promicanje suradnje između PZP-ova i najudaljenijih regija, navedenih u članku 349. UFEU-a, njihovih susjednih država AKP-a te država i područja koji ne pripadaju AKP-u¹⁷. Kako bi se postigao taj cilj, Unija poboljšava koordinaciju i sinergije između relevantnih programa ili instrumenata Unije. Unija također nastoji uključiti PZP-ove u svoja tijela za dijalog s njihovim susjednim zemljama, bez obzira na to je li riječ o državama AKP-a ili državama ili područjima koji ne pripadaju AKP-u, te prema potrebi s najudaljenijim regijama.

¹⁷ Naziv „područja” odnosi se na 12 PZP-ova Ujedinjene Kraljevine navedenih na popisu u Prilogu II. Ugovoru o funkcioniranju Europske unije u vrijeme kada je Europsko vijeće 29. ožujka 2017. primilo obavijest o povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije i Euratoma na temelju članka 50. Ugovora o Europskoj uniji.

4. Potpora sudjelovanju PZP-ova u odgovarajućim regionalnim organizacijama za integraciju posebno se usmjerava na:
- (a) izgradnju kapaciteta odgovarajućih regionalnih organizacija i institucija čiji su članovi PZP-ovi;
 - (b) regionalne ili podregionalne inicijative kao što je provedba sektorskih reformskih politika povezanih s područjima suradnje određenima u dijelu II. i III. ove Odluke;
 - (c) svijest i znanje PZP-ova o učincima procesa regionalne integracije u različitim područjima;
 - (d) sudjelovanje PZP-ova u razvoju regionalnih tržišta u kontekstu organizacija za regionalnu integraciju;
 - (e) prekogranične investicije između PZP-ova i njihovih susjeda.

Članak 8.

Sudjelovanje u Europskim grupacijama za teritorijalnu suradnju

U okviru primjene članka 7. stavaka 1., 2. i 3. ove Odluke inicijative za suradnju ili drugi oblici suradnje također znače da vladina tijela, regionalne i podregionalne organizacije, lokalna tijela i, ako je potrebno, druga javna i privatna tijela ili institucije (uključujući pružatelje javnih usluga) iz PZP-a mogu sudjelovati u Europskoj grupaciji za teritorijalnu suradnju (EGTS) podložno pravilima i ciljevima aktivnosti suradnje iz ove Odluke i onima iz Uredbe (EU) br. 1302/2013¹⁸ te u skladu s režimom koji se primjenjuje na državu članicu koja je povezana s PZP-om.

¹⁸ Uredba (EU) br. 1302/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1082/2006 o Europskoj grupaciji za teritorijalnu suradnju (EGTS) u vezi s pojašnjenjem, pojednostavljenjem i poboljšanjem osnivanja i funkcioniranja takvih grupacija, SL L 347, 20.12.2013., str. 303.

Članak 9.

Poseban tretman

1. U okviru pridruživanja uzima se u obzir raznolikost PZP-ova u pogledu gospodarskog razvoja i kapaciteta kako bi u potpunosti iskoristila regionalna suradnja i regionalna integracija iz članka 7.
2. Poseban tretman utvrđuje se za izolirane PZP-ove.
3. Kako bi se izoliranim PZP-ovima omogućilo prevladavanje strukturnih i drugih prepreka u njihovu razvoju, tim se posebnim tretmanom uzimaju u obzir njihove posebne poteškoće, među ostalim, kada se određuje opseg financijske pomoći i uvjeti koji su s njom povezani.
4. Izoliranim PZP-om smatra se Saint Pierre-et-Miquelon.

POGLAVLJE 2.

SURADNJA

Članak 10.

Opći pristup

1. Pridruživanje se temelji na proširenom dijalogu i savjetovanjima o pitanjima od zajedničkog interesa između PZP-ova, država članica s kojima su povezani i Komisije i, ako je to potrebno, Europske investicijske banke (EIB), kao i drugih institucija i tijela EU-a.

2. PZP-ovi organiziraju, prema potrebi, dijalog i savjetovanja s vlastima i tijelima kao što su:
- (a) nadležna lokalna i druga javna tijela;
 - (b) ekonomski i socijalni partneri;
 - (c) svako drugo odgovarajuće tijelo koje predstavlja civilno društvo kao što su partneri iz područja zaštite okoliša, nevladine organizacije i tijela koja su odgovorna za promicanje jednakosti između muškaraca i žena.

Članak 11.

Sudionici suradnje

1. Sudionici suradnje u PZP-ovima obuhvaćaju:
- (a) vladina tijela PZP-ova;
 - (b) lokalna tijela u okviru PZP-ova;
 - (c) pružatelje javnih usluga i organizacije civilnog društva kao što su društvena i poslovna udruženja, udruženja poslodavaca i sindikati te lokalne, nacionalne ili međunarodne nevladine organizacije;
 - (d) regionalne i podregionalne organizacije.
2. Države članice s kojima su PZP-ovi povezani obavješćuju Komisiju o vladinim i lokalnim tijelima iz stavka 1. točaka (a) i (b).

Članak 12.

Odgovornosti nevladinih sudionika

1. Nевladini sudionici mogu imati ulogu u razmjeni informacija i savjetovanju o suradnji, a posebno u pripremi i provedbi pomoći za suradnju, projekata ili programa. Na njih se mogu prenijeti ovlasti za financijsko upravljanje za provedbu takvih projekata ili programa za potrebe potpore lokalnim razvojnim inicijativama.
2. Nевladini sudionici koji ispunjavaju uvjete za decentralizirano upravljanje projektima ili programima određuju se sporazumom između tijela PZP-ova, Komisije i države članice s kojom je PZP povezan, uzimajući u obzir određeni predmet, njihovu stručnost i područje aktivnosti. Postupak utvrđivanja provodi se u svakom PZP-u kao dio proširenog dijaloga i savjetovanja navedenih u članku 10.
3. Cilj je pridruživanja doprinijeti naporima PZP-ova za jačanje organizacija civilnog društva, posebno u pogledu njihova stvaranja i razvoja te razvoja režima potrebnog za početak njihova uključivanja u osmišljavanje, provedbu i evaluaciju razvojnih strategija i programa.

POGLAVLJE 3.

INSTITUCIONALNI OKVIR PRIDRUŽIVANJA

Članak 13.

Vodeća načela dijaloga

1. Unija, PZP-ovi i države članice s kojima su povezani redovito sudjeluju u sveobuhvatnom i političkom dijalogu.

2. Dijalog se vodi poštujući u potpunosti odgovarajuće institucionalne, pravne i financijske ovlasti Unije, PZP-ova i država članica s kojima su povezani. Dijalog je fleksibilan. Može biti služben ili neslužben, na odgovarajućoj razini ili odgovarajućeg formata i vodi se unutar okvira iz članka 14.
3. Zahvaljujući dijalogu PZP-ovi potpuno sudjeluju u provedbi pridruživanja.
4. Dijalog je, među ostalim, usredotočen na posebna politička pitanja od zajedničkog interesa ili od opće važnosti za postizanje ciljeva pridruživanja.
5. Dijalog s PZP-ovima, uključujući Grenland, posebno osigurava osnovu za opsežnu suradnju i dijalog u područjima kao što su, među ostalim, obrazovanje, energetika, klimatske promjene, priroda, okoliš, plavo gospodarstvo, prirodni resursi, uključujući sirovine i riblje stokove, pomorski prijevoz, istraživanje i inovacije i aspekte tih pitanja koji su povezani s Arktikom, ako je relevantno.

Članak 14.

Tijela pridruživanja

1. U okviru pridruživanja osnivaju se sljedeća tijela dijaloga:
 - (a) forum PZP-EU za dijalog („Forum PZP-EU”) jedanput godišnje okuplja tijela PZP-ova, predstavnike država članica i Komisiju. Članovi Europskog parlamenta, predstavnici EIB-a i predstavnici najudaljenijih regija pridružuju se Forumu PZP-EU ako je potrebno;

- (b) Komisija, PZP-ovi i države članice s kojima su povezani redovito održavaju trostrana savjetovanja. Ta savjetovanja organiziraju se najmanje četiri puta godišnje na inicijativu Komisije ili na zahtjev PZP-ova i država članica s kojima su povezani. Države članice bit će na odgovarajući način obaviještene o rezultatima savjetovanja;
 - (c) u dogovoru između PZP-ova, država članica s kojima su povezani i Komisije, radne skupine koje imaju savjetodavnu ulogu osnivaju se radi praćenja provedbe pridruživanja u odgovarajućem obliku za pitanja kojima se bave. Te radne skupine mogu se sastati na zahtjev Komisije, države članice ili PZP-a. One osiguravaju tehničke rasprave o pitanjima koja su od posebne važnosti za PZP-ove i države članice s kojima su povezani, dopunjujući aktivnosti koje se obavljaju u okviru Foruma PZP-EU i/ili trostranih savjetovanja.
2. Komisija predsjedava Forumom PZP-EU, trostrukim savjetovanjima i radnim skupinama te osigurava funkciju tajništva. Radne smjernice trostranih savjetovanja zajednički određuju Komisija, PZP-ovi i države članice s kojima su povezani. Radne smjernice Foruma PZP-EU zajednički određuju Komisija, PZP-ovi, države članice s kojima su povezani i druge zainteresirane države članice.

DIO II.

PODRUČJA SURADNJE ZA ODRŽIVI RAZVOJ U OKVIRU PRIDRUŽIVANJA

POGLAVLJE 1.

PITANJA POVEZANA S OKOLIŠEM, KLIMATSKE PROMJENE, OCEANI I SMANJENJE RIZIKA OD KATASTROFA

Članak 15.

Opća načela

U kontekstu pridruživanja suradnja u području prirode, okoliša, klimatskih promjena i smanjenja rizika od katastrofa može obuhvaćati:

- (a) potporu naporima PZP-ova za utvrđivanje i provedbu politika, strategija, akcijskih planova i mjera;
- (b) potporu naporima PZP-ova za integraciju u regionalne, EU-ove i globalne mreže i inicijative;
- (c) promicanje održive uporabe resursa i učinkovitosti uporabe resursa te poticanje razdvajanja gospodarskog rasta od degradacije okoliša; te
- (d) potporu naporima PZP-ova da djeluju kao regionalna središta i centri izvrsnosti.

Članak 16.

Održivo upravljanje i očuvanje bioraznolikosti i usluga ekosustava

U kontekstu pridruživanja suradnja u području održivog upravljanja i očuvanja bioraznolikosti i usluga ekosustava može obuhvaćati:

- (a) promicanje uspostave i učinkovitog upravljanja zaštićenim morskim i kopnenim područjima te poboljšano upravljanje postojećim zaštićenim područjima;
- (b) poticanje održivog upravljanja morskim i kopnenim resursima koje doprinosi zaštiti vrsta, staništa i funkcija ekosustava izvan zaštićenih područja, posebno zaštititi ugroženih, osjetljivih i rijetkih vrsta;
- (c) jačanje očuvanja i održive uporabe morske i kopnene bioraznolikosti i ekosustava:
 - i. odgovaranjem na šire izazove klimatskih promjena s kojima se suočavaju ekosustavi tako što se čuvaju zdravi, otporni ekosustavi i potiču zelene i plave infrastrukture i pristupi prilagodbi i ublaživanju klimatskih promjena koji se temelje na ekosustavima, što često donosi više prednosti;
 - ii. jačanjem kapaciteta na lokalnoj, regionalnoj i/ili međunarodnoj razini promicanjem razmjene informacija, znanja, među ostalim znanja autohtonog stanovništva, tradicionalnog i lokalnog znanja te najboljih praksi među svim dionicima, uključujući javna tijela, zemljoposjednike, privatni sektor, istraživače i civilno društvo;
 - iii. jačanjem postojećih programa za očuvanje prirode i napora povezanih s tim unutar i izvan očuvanog područja;
 - iv. širenjem baze znanja i popunjavanjem praznina u znanju, uključujući mjerenje vrijednosti funkcija i usluga ekosustava te osmišljavanjem programa dugoročnog praćenja razvoja vrsta i ekosustava;

- (d) promicanje i olakšavanje regionalne suradnje za rješavanje pitanja kao što su invazivne strane vrste ili učinci klimatskih promjena i održivo očuvanje oceanâ;
- (e) razvoj mehanizama za osiguravanje resursa uključujući plaćanje usluga ekosustava.

Članak 17.

Održivo upravljanje šumama

U kontekstu pridruživanja suradnja u području održivog upravljanja šumama može obuhvaćati promicanje očuvanja i održivog upravljanja šumama, uključujući njihovu ulogu u očuvanju okoliša od erozije i nadzoru širenja pustinja, pošumljavanju i upravljanju izvozom drvne građe.

Članak 18.

Integrirano upravljanje priobalnom zonom

U kontekstu pridruživanja suradnja u području integriranog upravljanja priobalnom zonom može obuhvaćati:

- (a) potporu naporima PZP-ova za djelotvorno održivo upravljanje morskim i priobalnim zonama u utvrđivanju strateških i integriranih pristupa planiranju i upravljanju morskim i priobalnim zonama, među ostalim potporu za programe dugoročnog praćenja;
- (b) usklađivanje gospodarskih i društvenih aktivnosti kao što su ribarstvo i akvakultura, turizam, pomorski prijevoz i poljoprivreda s potencijalom morskih i priobalnih zona u smislu obnovljivih izvora energije, vodnih resursa i sirovina, uzimajući pritom u obzir učinke klimatskih promjena i ljudske aktivnosti.

Članak 19.

Oceani

1. U kontekstu pridruživanja suradnja u području međunarodnog upravljanja oceanima može obuhvaćati:
 - (a) jačanje dijaloga o pitanjima od zajedničkog interesa u tom području;
 - (b) promicanje znanja o moru i biotehnologiji, energiji oceana, pomorskom nadzoru, upravljanju priobalnim zonama i upravljanju na temelju ekosustava, među ostalim praćenjem morskih ekosustava;
 - (c) promicanje integriranih pristupa na regionalnoj i međunarodnoj razini;
 - (d) aktivno promicanje dobrog upravljanja, najbolje prakse i odgovornog upravljanja ribarstvom u očuvanju i održivom upravljanju ribljim stokovima uključujući riblje stokove od zajedničkog interesa i one kojima upravljaju regionalne organizacije za upravljanje ribarstvom;
 - (e) razvoj lokalne odgovorne industrije za preradu ribe;
 - (f) dijalog i suradnju u pogledu očuvanja ribljih stokova, uključujući mjere za borbu protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribarstva te djelotvornu suradnju s regionalnim organizacijama za upravljanje ribarstvom i suradnju unutar njih. Dijalog i suradnja uključuju nadzorne i inspekcijske programe, poticaje i obveze za djelotvornije, dugoročno upravljanje ribarstvom i priobalnim okolišem.
2. U kontekstu pridruživanja i vodeći računa o dosljednosti i komplementarnosti s postojećim sporazumima o partnerstvu u ribarstvu suradnja iz stavka 1. točaka (d) i (f) temelji se na sljedećim načelima:
 - (a) obvezama o odgovornom upravljanju ribarstvom i ribolovnim praksama;

- (b) suzdržavanju od mjera i aktivnosti koje nisu dosljedne načelima održivog iskorištavanja ribolovnih resursa i održivog lokalnog razvoja;
- (c) uzimajući u obzir postojeće ili moguće buduće bilateralne sporazume o partnerstvu u ribarstvu između Unije i PZP-ova, cilj je Unije i PZP-ova međusobno se redovito savjetovati o očuvanju i upravljanju živim morskim resursima i razmjenjivati informacije o trenutnom stanju resursa u kontekstu odgovarajućih tijela pridruživanja predviđenih u članku 14.

Članak 20.

Održivo upravljanje vodama

1. U kontekstu pridruživanja Unija i PZP-ovi mogu surađivati u području održivog upravljanja vodama putem vodne politike i izgradnje institucija, zaštite vodnih resursa, vodoopskrbe u ruralnim i urbanim područjima za kućanstva te industrijske i poljoprivredne svrhe, skladištenja, distribucije i upravljanja vodnim resursima, smanjenja gubitka vode i učinkovite upotrebe vode i upravljanja otpadnim vodama.
2. U području opskrbe vodom i odvodnje posebna pozornost posvećuje se pristupu povoljnim uslugama opskrbe čistom vodom za piće i odvodnje u područjima s lošom opskrbom te posebno onim područjima koja su izložena prirodnim katastrofama, što izravno doprinosi razvoju ljudskih potencijala jer se poboljšava zdravstveno stanje i povećava produktivnost.
3. Suradnja u tim područjima vodit će se načelom da se stalnoj potrebi za proširenjem pružanja temeljnih usluga vodoopskrbe i odvodnje urbanom i ruralnom stanovništvu mora udovoljiti na okolišno održive načine. Prioritet se daje razvoju aktivnog upravljanja vodnim resursima koje je prilagodljivo promjenama klime.

Članak 21.

Gospodarenje otpadom

U kontekstu pridruživanja suradnja u području gospodarenja otpadom može obuhvaćati promicanje primjene najboljih okolišnih praksi u svim aktivnostima povezanim s gospodarenjem otpadom. Takva suradnja može obuhvaćati i smanjenje otpada, uključujući plastični otpad u oceanima, recikliranje ili druge postupke oporabe, npr. oporabu energije i zbrinjavanje otpada.

Članak 22.

Energija

U kontekstu pridruživanja suradnja u području održive energije može obuhvaćati:

- (a) proizvodnju i distribuciju održive energije te pristup održivoj energiji, posebno razvoj, promicanje, upotrebu i skladištenje niskougljične energije iz obnovljivih izvora;
- (b) energetske politike i propise, posebno osmišljavanje politika i donošenje propisa kojima se jamče povoljne i održive tarife energije;
- (c) energetske učinkovitost, posebno razvoj i uvođenje standarda za energetske učinkovitost te provedbu mjera energetske učinkovitosti u različitim sektorima (industrijskom, komercijalnom, javnom i u kućanstvima), kao i popratne obrazovne aktivnosti i aktivnosti za podizanje svijesti;
- (d) prijevoz, posebno razvoj, promicanje i upotrebu okolišno prihvatljivijih sredstava javnog i privatnog prijevoza kao što su hibridna i električna vozila te vozila na vodik, dijeljenje prijevoza i biciklistički programi;
- (e) planiranje i izgradnju gradova, posebno promicanje i uvođenje visokih okolišnih normi za kvalitetu i visoke energetske učinkovitosti u urbanom planiranju i graditeljstvu; i

turizam, posebno promicanje energetske neovisne (koja se temelji na obnovljivim izvorima energije) i/ili zelene turističke infrastrukture.

Članak 23.

Sirovine

U kontekstu pridruživanja suradnja u području sirovina, uključujući rijetke zemne metale, može obuhvaćati promicanje održivog sektora sirovina za sve djelatnosti povezane s rudarstvom čiji je cilj:

- (a) djelotvorna i optimalna upotreba resursa;
- (b) promicanje odgovorne potrošnje i recikliranja;
- (c) razvoj i jačanje zaštite okoliša na lokalnoj i regionalnoj razini;
- (d) ekološki prihvatljivo rukovanje i iskorištavanje;
- (e) jačanje kapaciteta, osposobljavanje, inovacije, istraživanja i poslovne mjere za iskorištavanje i vađenje sirovina na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, u skladu s međunarodnim standardima rada;
- (f) održivo upravljanje socioekonomskim učincima iskorištavanja i vađenja sirovina;
- (g) uzimanje u obzir mišljenja dionika uključenih u aktivnosti povezane sa sirovinama.

Članak 24.

Klimatske promjene

U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području klimatskih promjena podupiranje inicijativa PZP-ova u pogledu ublaživanja klimatskih promjena i prilagodbe negativnim učincima klimatskih promjena te može obuhvaćati:

- (a) razvoj dokaza; utvrđivanje ključnih rizika i teritorijalnih, regionalnih i/ili međunarodnih radnji, planova ili mjera radi prilagodbe klimatskim promjenama ili ublaživanja njihovih negativnih učinaka;
- (b) doprinos naporima partnerskih zemalja u provođenju obveze u pogledu klimatskih promjena u skladu s Pariškim sporazumom o klimatskim promjenama;
- (c) uključivanje prilagodbe klimatskim promjenama i njihova ublaživanja u javne politike i strategije;
- (d) izradu i utvrđivanje statističkih podataka i pokazatelja, bitnih alata za izradu i provedbu politika; i
- (e) promicanje sudjelovanja PZP-ova u regionalnom i međunarodnom dijalogu kako bi se poticala suradnja, uključujući razmjenu znanja i iskustva.

Članak 25.

Smanjenje rizika od katastrofa

U kontekstu pridruživanja suradnja u području smanjenja rizika od katastrofa može obuhvaćati:

- (a) razvoj ili usavršavanje sustava, uključujući infrastrukturu za prevenciju prirodnih katastrofa i pripravnost na prirodne katastrofe, uključujući sustave predviđanja i ranog uzbunjivanja kako bi se smanjile posljedice tih katastrofa;
- (b) razvoj detaljnog znanja o izloženosti prirodnim katastrofama i trenutne kapacitete reagiranja u PZP-ovima i regijama u kojima se nalaze;
- (c) jačanje postojećih mjera za prevenciju prirodnih katastrofa i spremnosti na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini;

- (d) poboljšanje kapaciteta reagiranja odgovarajućih sudionika kako bi bili usklađeniji, djelotvorniji i učinkovitiji;
- (e) poboljšanje podizanja svijesti i informiranja stanovništva o izloženosti rizicima, prevenciji, pripravnosti i odgovoru u slučaju katastrofe uzimajući u obzir posebne potrebe osoba s invaliditetom;
- (f) jačanje suradnje ključnih sudionika uključenih u civilnu zaštitu;
- (g) promicanje međunarodnih inicijativa za smanjenje rizika od katastrofa, kao što je Okvir iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa za razdoblje 2015. – 2030.; i
- (h) promicanje sudjelovanja PZP-ova u regionalnim, europskim i/ili međunarodnim tijelima kako bi se omogućila redovitija razmjena informacija i bliskija suradnja među različitim partnerima u slučaju katastrofe.

POGLAVLJE 2.

DOSTUPNOST

Članak 26.

Opći ciljevi

1. U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području dostupnosti:
 - (a) osiguravanje povećanog pristupa PZP-ova globalnim prijevoznim mrežama; i
 - (b) osiguravanje boljeg pristupa PZP-ova informacijama i komunikacijskim tehnologijama i uslugama.

2. Suradnja u kontekstu iz stavka 1. može obuhvaćati:
 - (a) izradu politika i izgradnju institucija;
 - (b) cestovni, željeznički, zračni i pomorski prijevoz te prijevoz unutarnjim plovnim putovima;
 - (c) skladišne objekte u morskim i zračnim lukama; i
 - (d) sigurnost opskrbe za udaljena područja i izolirane otoke.

Članak 27.

Pomorski prijevoz

1. U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području pomorskog prijevoza razvoj i promicanje isplativih i učinkovitih pomorskih prijevoznih usluga u PZP-ovima i može obuhvaćati:
 - (a) promicanje djelotvorne i niskouglične otpreme tereta po gospodarski i trgovinski prihvatljivim cijenama;
 - (b) povećano sudjelovanje PZP-ova u međunarodnim otpremničkim uslugama;
 - (c) poticanje regionalnih programa;
 - (d) potporu uključivanju lokalnog privatnog sektora u otpremničke aktivnosti; i
 - (e) razvoj održive i otporne infrastrukture.
2. Unija i PZP-ovi promiču sigurnost otpreme brodovima, sigurnost posada i sprečavanje onečišćenja.

3. Unija i PZP-ovi promiču pomorsku sigurnost i zaštitu, zaštitu morskog okoliša, uvjete života i rada na brodu u skladu s relevantnim međunarodnim konvencijama i zakonodavnim okvirom EU-a.

Članak 28.

Zračni prijevoz

U kontekstu pridruživanja suradnja u području zračnog prijevoza može obuhvaćati:

- (a) reformu i modernizaciju industrija zračnog prijevoza u PZP-ovima;
- (b) promicanje komercijalne održivosti i konkurentnosti industrija zračnog prijevoza u PZP-ovima;
- (c) olakšavanje ulaganja i sudjelovanja privatnog sektora; i
- (d) promicanje razmjene znanja i dobrih poslovnih praksi, uzimajući u obzir održivost i pitanja povezana s ublaživanjem klimatskih promjena.

Članak 29.

Sigurnost i zaštita zračnog prijevoza

U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području sigurnosti i zaštite zračnog prijevoza podupiranje PZP-ova u njihovim naporima da se pridržavaju odgovarajućih međunarodnih normi i među ostalim može obuhvaćati:

- (a) provedbu sustava za sigurnost zračnog prometa EU-a i međunarodnih standarda, ako je to potrebno;
- (b) provedbu sigurnosnih mjera u zračnim lukama i jačanje kapaciteta tijelâ civilnog zrakoplovstva u upravljanju svim aspektima operativne sigurnosti pod njihovim nadzorom; i
- (c) razvoj infrastrukture i ljudskih potencijala.

Članak 30.

Usluge informacijskih i komunikacijskih tehnologija

U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području usluga informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) rješavanje pitanja digitalnog jaza i poticanje digitalne dostupnosti, inovacija, gospodarskog rasta i poboljšanja svakodnevnog života građana i poduzeća u PZP-ovima, uključujući promicanje dostupnosti za osobe s invaliditetom. Suradnja se posebno usmjerava na unapređivanje regulatornih kapaciteta PZP-ova i može podupirati širenje mreža i usluga IKT-a, uključujući odgovarajuće i pouzdane elektroničke komunikacije, kako bi se osiguralo da građani i poduzeća iz PZP-ova mogu imati koristi od digitalnih usluga, sljedećim mjerama:

- (a) stvaranjem predvidivog regulatornog okruženja koje ide ukorak s tehnološkim razvojem, potiče rast i inovacije te potiče tržišno natjecanje i zaštitu potrošača;
- (b) dijalogom o raznim aspektima politike u pogledu promicanja i praćenja informacijskog društva;
- (c) razmjenom informacija o pitanjima o normama i interoperabilnosti;
- (d) promicanjem suradnje u području istraživanja IKT-a i u području istraživačke infrastrukture na temelju IKT-a;
- (e) razvojem usluga i aplikacija u domenama visokog društvenog učinka;
- (f) obrazovanjem i osposobljavanjem, pogotovo za mlade.

POGLAVLJE 3.

ISTRAŽIVANJE I INOVACIJE

Članak 31.

Suradnja u području istraživanja i inovacija

U kontekstu pridruživanja suradnja u području istraživanja i inovacija može obuhvaćati znanost, energetiku, klimatske promjene, pripravnost na katastrofe, prirodne resurse, uključujući sirovine, te održivu uporabu živih resursa.

Može obuhvaćati i tehnologiju, uključujući informacijske i komunikacijske tehnologije, radi doprinosa održivom razvoju PZP-ova i promicanju uloge PZP-ova kao regionalnih središta i centara izvrsnosti, kao i njihove industrijske konkurentnosti. Suradnja može posebno obuhvaćati:

- (a) dijalog, suradnju i stvaranje sinergije između politika i inicijativa PZP-ova i Unije u pogledu znanosti, tehnologije i inovacija;
- (b) politiku i institucionalnu izgradnju u PZP-ovima i usklađeno djelovanje na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini radi razvoja znanosti, tehnologije i inovacija te njihove primjene;
- (c) suradnju pravnih subjekata iz PZP-ova, Unije, država članica i trećih zemalja;

- (d) sudjelovanje pojedinih istraživača, istraživačkih tijela i pravnih subjekata iz PZP-ova u europskim okvirnim programima za istraživanje i inovacije i Programu za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME), povezujući ih s aktivnostima tih programa koje su već dobile potporu kako bi se osigurala komplementarnost aktivnosti; i
- (e) osposobljavanje, međunarodnu mobilnost i razmjenu istraživača iz PZP-ova.

POGLAVLJE 4.

MLADI, OBRAZOVANJE, OSPOSABLJAVANJE, ZAŠTITA PRAVA DJETETA, ZDRAVLJE, ZAPOŠLJAVANJE, SOCIJALNA SIGURNOST, SIGURNOST HRANE I SIGURNOST OPSKRBE HRANOM

Članak 32.

Mladi

Cilj je pridruživanja jačanje veza između mladih osoba koje žive u PZP-ovima i Uniji, među ostalim promicanjem mobilnosti učenja mladih iz PZP-ova i poticanjem uzajamnog razumijevanja među mladim osobama.

Članak 33.

Obrazovanje i osposobljavanje

1. U kontekstu pridruživanja suradnja u području obrazovanja i osposobljavanja može obuhvaćati:

- (a) pružanje visokokvalitetnog uključivog osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja te strukovnog obrazovanja i osposobljavanja; i
 - (b) potporu PZP-ovima u utvrđivanju i provedbi politika obrazovanja i strukovnog osposobljavanja.
2. Unija osigurava sudjelovanje obrazovnih tijela i instituta PZP-ova u inicijativama Unije za suradnju povezanim s obrazovanjem na jednakoj osnovi kao i tijela obrazovanja i strukovnog osposobljavanja te instituti država članica.

Članak 34.

Zaštita prava djeteta

1. U kontekstu pridruživanja Unija osigurava sveobuhvatnu zaštitu i promicanje prava djeteta u PZP-ovima, posvećujući pritom posebnu pozornost ranjivim i marginaliziranim djevojkama i dječacima u nepovoljnom položaju, kako bi se zajamčilo da nijedno dijete ne bude zapostavljeno.
2. Cilj je pridruživanja zauzeti pristup razvoju djeteta temeljen na načelu životnog ciklusa kako bi se osiguralo da su djetetova prava i potrebe prepoznati i ostvareni na način u skladu sa spolom i dobi. Potvrđuje se da je taj pristup ključan za prijelaz u odraslu dob te za ljudski razvoj.

Članak 35.

Zapošljavanje i socijalna politika

1. Unija i PZP-ovi održavaju dijalog u području zapošljavanja i socijalne politike kako bi doprinijeli gospodarskom i društvenom razvoju PZP-ova i promicanju dostojnih radnih uvjeta u PZP-ovima i regijama u kojima se nalaze. Cilj je takvog dijaloga podupiranje napora tijela PZP-ova za razvoj politika i zakonodavstva u tom području, uzimajući u obzir dijalog koji su PZP-ovi uspostavili s Međunarodnom organizacijom rada.

2. Dijalog se uglavnom sastoji od razmjene informacija i najboljih praksi povezanih s politikama i zakonodavstvom u području zapošljavanja i socijalne politike koji su od zajedničkog interesa za Uniju i PZP-ove. U tom pogledu uzimaju se u obzir područja kao što su razvoj vještina, socijalna zaštita, socijalni dijalog, jednake mogućnosti, nediskriminacija i dostupnost za osobe s invaliditetom, zdravlje i sigurnost na radnom mjestu i ostali standardi rada.

Članak 36.

Javno zdravlje, sigurnost hrane i sigurnost opskrbe hranom i ishrane

U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području javnog zdravlja i sigurnosti hrane, među ostalim, smanjenje tereta zaraznih i nezaraznih bolesti, a osobito razvoj, jačanje i održavanje kapaciteta PZP-ova za epidemiološki nadzor, praćenje, rano otkrivanje, procjenu rizika i reagiranje na ozbiljne prekogranične zdravstvene prijetnje s pomoću mjera koje obuhvaćaju:

- (a) aktivnosti za jačanje pripravnosti i planiranja odgovora na hitne situacije povezane sa zdravljem, kao što je izbijanje zaraznih bolesti, među ostalim provedbom međunarodnih zdravstvenih propisa, osiguravanje interoperabilnosti između zdravstvenog i ostalih sektora i neprekinuto pružanje ključnih usluga i proizvoda te suočavanje s izazovima povezanim s geografskom udaljenošću;
- (b) izgradnju kapaciteta jačanjem mreža javnog zdravstva na regionalnoj razini, omogućujući razmjenu informacija među stručnjacima i promičući prikladno osposobljavanje, među ostalim u području sigurnosti hrane;
- (c) razvoj alata i komunikacijskih platformi, uključujući sustave brzog uzbunjivanja, kao i programa e-učenja prilagođenih posebnim potrebama PZP-ova;

- (d) aktivnosti za sprečavanje i smanjenje učestalosti izbijanja bolesti povezanih s hranom i rješavanje problema sigurnosti hrane i sigurnosti opskrbe hranom i ishrane;
- (e) aktivnosti za smanjenje tereta nezaraznih bolesti u okviru postizanja ciljeva održivog razvoja.

POGLAVLJE 5.

KULTURA I TURIZAM

Članak 37.

Kulturne razmjene i dijalog

1. U kontekstu pridruživanja suradnja u području kulturnih razmjena i dijaloga može obuhvaćati:
 - (a) autonomni razvoj PZP-ova, a riječ je o procesu koji je usmjeren na ljude i ukorijenjen u kulturi svakog naroda;
 - (b) potporu politikama i mjerama koje su donijela nadležna tijela PZP-ova kako bi unaprijedili ljudske potencijale, povećali vlastite kreativne kapacitete i promicali svoj kulturni identitet;
 - (c) sudjelovanje stanovništva u procesu razvoja;
 - (d) razvoj zajedničkog razumijevanja i unaprijeđenu razmjenu informacija o kulturnim i audiovizualnim pitanjima s pomoću dijaloga.

2. Svojom suradnjom Unija i PZP-ovi nastoje potaknuti međusobnu kulturnu razmjenu:
 - (a) suradnjom kulturnih i kreativnih sektora svih partnera;
 - (b) promicanjem kretanja kulturnih i kreativnih radova i subjekata među njima;
 - (c) suradnjom u području politike kako bi se potaknuli razvoj politike, inovacije, izgradnja publike i novi poslovni modeli.

Članak 38.

Suradnja u audiovizualnom području

1. U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u audiovizualnom području promicanje međusobnih audiovizualnih produkcija i može obuhvaćati sljedeća djelovanja:
 - (a) suradnju i razmjenu između odgovarajućih medijskih industrija;
 - (b) poticanje razmjene audiovizualnih djela;
 - (c) razmjenu informacija i gledišta o audiovizualnoj i radiodifuzijskoj politici te regulatornom okviru između nadležnih tijela;
 - (d) poticanje posjeta međunarodnim događajima koji se održavaju na području tih zemalja, kao i u trećim zemljama, te sudjelovanje na njima.
2. Zajednički proizvedena audiovizualna djela imaju pravo na sudjelovanje u bilo kojem programu za promicanje lokalnih ili regionalnih kulturnih sadržaja koji su pokrenuti u Uniji, PZP-ovima i državama članicama s kojima su povezani.

Članak 39.

Scenska umjetnost

U kontekstu pridruživanja suradnja u području scenske umjetnosti može obuhvaćati:

- (a) omogućivanje povećanog broja kontakata između scenskih umjetnika u područjima kao što su profesionalna razmjena i osposobljavanje uključujući sudjelovanje na audicijama, razvoj mreža i promicanje umrežavanja;
- (b) poticanje zajedničkih produkcija između producenata jedne ili više država članica Unije i jednog ili više PZP-ova; i
- (c) poticanje razvoja međunarodnih normi za kazališnu tehnologiju i upotrebu kazališnih scenskih znakova, uključujući putem odgovarajućih tijela za normizaciju.

Članak 40.

Zaštita kulturne baštine i povijesnih spomenika

U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području materijalne i nematerijalne kulturne baštine i povijesnih spomenika omogućivanje promicanja razmjene stručnosti i najboljih praksi:

- (a) omogućivanjem razmjene stručnjaka;
- (b) suradnjom u profesionalnom osposobljavanju;
- (c) podizanjem svijesti lokalne javnosti; i
- (d) savjetovanjem o zaštiti povijesnih spomenika i zaštićenih prostora te o zakonodavstvu i provedbi mjera u vezi s baštinom, posebno s njezinom integracijom u lokalni život.

Članak 41.

Turizam

U kontekstu pridruživanja suradnja u području turizma može obuhvaćati:

- (a) mjere za osmišljavanje, prilagodbu i razvoj politika održivog turizma;
- (b) mjere i radnje za razvoj i podupiranje održivog turizma;
- (c) mjere kojima se održivi turizam nastoji integrirati u društveni, kulturni i gospodarski život građana PZP-ova.

POGLAVLJE 6.

BORBA PROTIV ORGANIZIRANOG KRIMINALA

Članak 42.

Borba protiv organiziranog kriminala, trgovine ljudima, seksualnog zlostavljanja djece, seksualnog iskorištavanja, rodno uvjetovanog nasilja, terorizma i korupcije

- 1. U kontekstu pridruživanja suradnja u području organiziranog kriminala može obuhvaćati:
 - (a) razvoj inovativnih i kreativnih sredstava policijske i pravosudne suradnje, uključujući suradnju s ostalim dionicima kao što su civilno društvo i nacionalne institucije za ljudska prava, u prevenciji i borbi protiv organiziranog kriminala, trgovanja ljudima, seksualnog zlostavljanja djece, seksualnog iskorištavanja, rodno uvjetovanog nasilja, terorizma i korupcije; i

- (b) potporu kako bi se povećala učinkovitost politika PZP-ova za sprečavanje i borbu protiv organiziranog kriminala, trgovine ljudima, seksualnog zlostavljanja djece, seksualnog iskorištavanja, rodno uvjetovanog nasilja, terorizma i korupcije, kao i proizvodnje, distribucije i trgovanja svim vrstama opojnih droga i psihotropnih tvari, sprečavanje i smanjenje uporabe droga i šteta povezanih s drogama, uzimajući u obzir radnje koje u ovim područjima provode međunarodna tijela, među ostalim:
- i. osposobljavanje i izgradnju kapaciteta za sprečavanje i borbu protiv organiziranog kriminala, uključujući trgovinu ljudima, seksualno zlostavljanje djece, seksualno iskorištavanje, rodno uvjetovano nasilje, terorizam i korupciju;
 - ii. sprečavanje, uključujući osposobljavanje, obrazovanje i promicanje zdravlja, liječenje i rehabilitacije ovisnika o drogama, uključujući projekte za reintegraciju ovisnika o drogama u radnu i socijalnu okolinu;
 - iii. razvoj učinkovitih mjera kaznenog progona;
 - iv. tehničku, financijsku i administrativnu pomoć za razvoj učinkovitih politika i zakonodavstva o trgovanju ljudima, posebno kampanjama za podizanje svijesti, mehanizmima upućivanja i sustavima zaštite žrtava, uključujući sve odgovarajuće dionike i civilno društvo;
 - v. tehničku, financijsku i administrativnu pomoć povezanu sa sprečavanjem, liječenjem i smanjenjem šteta povezanih s uporabom droga;
 - vi. tehničku pomoć za podupiranje razvoja zakonodavstva i politike za suzbijanje seksualnog zlostavljanja djece, seksualnog iskorištavanja i rodno uvjetovanog nasilja; i
 - vii. tehničku pomoć i osposobljavanje za podupiranje izgradnje kapaciteta i poticanje pridržavanja međunarodnih normi protiv korupcije, posebno onih utvrđenih u Konvenciji UN-a protiv korupcije.

2. U kontekstu pridruživanja PZP-ovi surađuju s Unijom u pogledu borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma u skladu s člankom 72.

DIO III.

TRGOVINSKA SURADNJA I SURADNJA POVEZANA S TRGOVINOM

GLAVA I. OPĆE ODREDBE

Članak 43.

Specifični ciljevi

Ciljevi su trgovinske suradnje i suradnje povezane s trgovinom između Unije i PZP-ova:

- (a) promicanje gospodarskog i socijalnog razvoja PZP-ova uspostavljanjem bliskih gospodarskih odnosa između njih i Unije kao cjeline;
- (b) poticanje učinkovite integracije PZP-ova u regionalna i svjetska gospodarstva i razvoja trgovine robom i uslugama;
- (c) podupiranje PZP-ova u stvaranju povoljne ulagačke klime za potporu socijalnom i gospodarskom razvoju PZP-ova;
- (d) promicanje stabilnosti, integriteta i transparentnosti globalnog financijskog sustava i dobrog upravljanja u području poreza;
- (e) podupiranje procesa diversifikacije gospodarstava PZP-ova;

- (f) podupiranje kapaciteta PZP-ova za oblikovanje i provedbu politika potrebnih za razvoj njihove trgovine robom i uslugama;
- (g) podupiranje izvoza PZP-ova i njihovih trgovinskih kapaciteta;
- (h) podupiranje napora PZP-ova za usklađivanje ili prilagođivanje njihova lokalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Unije, gdje je to potrebno;
- (i) osiguravanje mogućnosti za ciljanu suradnju i dijalog s Unijom o trgovini i područjima povezanim s trgovinom;
- (j) poticanje PZP-ova da izražavaju svoja mišljenja u kontekstu svih relevantnih aktivnosti javnog savjetovanja ili bilo kojeg postojećeg relevantnog alata povezanog s izradom i procjenom učinka pregovora o sporazumima EU-a o slobodnoj trgovini; i
- (k) prema potrebi, uzimanje PZP-ova u obzir u analizama učinka koje prate pokretanje sporazuma EU-a o slobodnoj trgovini i njihovo dogovaranje u pregovorima.

GLAVA II.

REŽIM ZA TRGOVINU ROBOM I USLUGAMA TE POSLOVNI NASTAN

POGLAVLJE 1.

REŽIM ZA TRGOVINU ROBOM

Članak 44.

Slobodan pristup za robu s podrijetlom

1. Proizvodi s podrijetlom iz PZP-ova uvoze se u Uniju bez uvoznih carina.
2. Definicija proizvoda s podrijetlom i načini administrativne suradnje koji se na njih odnose utvrđeni su u Prilogu II.

Članak 45.

Količinska ograničenja i mjere s istovrsnim učinkom

1. Unija ne primjenjuje nikakva količinska ograničenja ni mjere s istovrsnim učinkom na uvoz proizvoda podrijetlom iz PZP-ova.
2. Odredbe stavka 1. ne sprečavaju zabrane ili ograničenja uvoza, izvoza ili robe u provozu, opravdane na temelju javnog morala ili javne politike, zaštite zdravlja i života ljudi, životinja i biljaka, zaštite nacionalnih bogatstava koja imaju umjetničku, povijesnu ili arheološku vrijednost, očuvanja neobnovljivih prirodnih resursa ili zaštite industrijskog i komercijalnog vlasništva.

3. Zabrane ili ograničenja iz stavka 2. ne smiju ni u kojem slučaju predstavljati sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije ili, općenito, prikriveno ograničenje trgovine.

Članak 46.

Mjere koje su donijeli PZP-ovi

1. Uzimajući u obzir svoje odgovarajuće razvojne potrebe, tijela PZP-ova mogu za uvoz proizvoda podrijetlom iz Unije zadržati ili uvesti one carine ili količinska ograničenja koje smatraju potrebnima.
2. Za područja obuhvaćena ovim poglavljem PZP-ovi Uniji odobravaju tretman koji nije nepovoljniji od najpovoljnijeg tretmana koji se primjenjuje na druga glavna trgovinska gospodarstva kako je utvrđeno u stavku 4.
3. Stavak 2. ne sprečava PZP da odobri određenim drugim PZP-ovima ili drugim zemljama u razvoju povoljniji tretman od onog dodijeljenog Uniji.
4. Za potrebe ove glave „glavno trgovinsko gospodarstvo” znači bilo koja razvijena zemlja ili bilo koja zemlja čiji je udio u svjetskom izvozu robe iznad jedan posto ili, ne dovodeći u pitanje stavak 3., bilo koja skupina zemalja koje djeluju pojedinačno, zajednički ili putem sporazuma o gospodarskoj integraciji i čiji je zajednički udio u svjetskom izvozu robe iznad 1,5 %. Za taj izračun upotrebljavaju se najnoviji dostupni službeni podaci WTO-a o vodećim izvoznicima u svjetskoj trgovini robom (isključujući trgovinu unutar Unije).
5. Tijela PZP-ova dostavljaju Komisiji carinske tarife i popise količinskih ograničenja koje primjenjuju u skladu s ovom Odlukom. Tijela PZP-ova također dostavljaju Komisiji sve naknadne izmjene takvih mjera kada ih se donese.

Članak 47.

Nediskriminacija

1. Unija ne pravi razliku među PZP-ovima, a PZP-ovi ne prave razliku među državama članicama.
2. U skladu s člankom 66. provedba posebnih odredaba u ovoj Odluci, posebno njezina članka 45. stavka 2., članaka 46., 49., 50. i 52. te članka 59. stavka 3. ne smatra se diskriminacijom.

Članak 48.

Uvjeti za premještanje otpada

1. Premještanje otpada između država članica i PZP-ova nadzire se u skladu s međunarodnim pravom, a osobito Baselskom konvencijom¹⁹, i pravom Unije. Unija daje potporu uspostavi i razvoju učinkovite međunarodne suradnje u tom području radi zaštite okoliša i javnog zdravlja.
2. U pogledu onih PZP-ova koji zbog svojeg ustavnog položaja nisu stranke Baselske konvencije, njihova odgovarajuća tijela donose u najkraćem roku nacionalno zakonodavstvo i administrativne propise potrebne za provedbu odredaba Baselske konvencije u tim PZP-ovima.
3. Države članice s kojima su PZP-ovi povezani podupiru ih u donošenju nacionalnog zakonodavstva i administrativnih propisa potrebnih za provedbu relevantnih propisa Unije o otpadu i pošiljkama otpada.

¹⁹ Baselska konvencija o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju, potpisana 22. ožujka 1989.

4. PZP i država članica s kojom je povezan mogu primijeniti vlastite postupke za izvoz otpada iz tog PZP-a u tu državu članicu. U takvim slučajevima država članica s kojom je PZP povezan obavješćuje Komisiju o primjenjivom zakonodavstvu i svim njegovim naknadnim izmjenama.

Članak 49.

Privremeno povlačenje povlastica

Ako Komisija smatra da postoje dovoljni razlozi za ispitivanje provodi li se ova Odluka ispravno, Komisija počinje savjetovanja s PZP-om i državom članicom s kojom PZP ima posebne odnose, kako bi se osigurala pravilna provedba ove Odluke. Ako savjetovanja ne dovedu do uzajamno prihvatljivog načina provedbe ove Odluke, Unija može privremeno povući povlastice dotičnog PZP-a u skladu s Prilogom III.

Članak 50.

Sigurnosne i nadzorne mjere

Kako bi se osigurala pravilna provedba ove Odluke, Unija može provesti sigurnosne i nadzorne mjere utvrđene u Prilogu IV.

POGLAVLJE 2.

REŽIM ZA TRGOVINU USLUGAMA I POSLOVNI NASTAN

Članak 51.

Definicije

Za potrebe ovog poglavlja:

- (a) „fizička osoba iz PZP-a” znači fizička osoba koja obično boravi u PZP-u, a državljanin je države članice ili uživa pravni status poseban za PZP. Ovom se definicijom ne dovode u pitanje prava koja su dodijeljena građanstvom Unije u smislu UFEU-a;
- (b) „pravna osoba iz PZP-a” znači pravna osoba iz PZP-a osnovana u skladu sa zakonodavstvom koje se primjenjuje u odgovarajućem PZP-u i čije se sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi na području tog PZP-a. Ako se samo sjedište ili središnja uprava pravne osobe nalaze u PZP-u, ne smatra se pravnom osobom iz PZP-a, osim ako obavlja djelatnost koja ima stvarnu i trajnu vezu s gospodarstvom te zemlje ili područja;
- (c) odgovarajuće definicije utvrđene u sporazumima o gospodarskoj integraciji i navedene u članku 52. stavku 1. primjenjuju se na tretman dodijeljen između Unije i PZP-ova.

Članak 52.

Najpovoljniji tretman

1. U pogledu mjera koje utječu na trgovinu uslugama i poslovni nastan u gospodarskim aktivnostima:
 - (a) Unija fizičkim i pravnim osobama iz PZP-ova dodjeljuje tretman koji nije nepovoljniji od najpovoljnijeg tretmana koji se primjenjuje na slične fizičke i pravne osobe bilo koje treće zemlje s kojom Unija sklapa ili je sklopila sporazum o gospodarskoj integraciji;
 - (b) PZP fizičkim i pravnim osobama iz Unije dodjeljuje tretman koji nije nepovoljniji od najpovoljnijeg tretmana koji se primjenjuje na slične fizičke i pravne osobe bilo kojeg glavnog trgovinskog gospodarstva s kojima je sklopio sporazum o gospodarskoj integraciji nakon 1. siječnja 2014.
2. Obveze predviđene u stavku 1. ovog članka ne primjenjuju se na tretman dodijeljen:
 - (a) u okviru unutarnjeg tržišta ili sporazuma o gospodarskoj integraciji koji zahtijeva da njegove stranke znatno usklade svoje zakonodavstvo radi uklanjanja nediskriminacijskih prepreka poslovnom nastanu i trgovini uslugama;
 - (b) u okviru mjera kojima se predviđa prepoznavanje kvalifikacija ili dozvola. Time se ne dovode u pitanje posebne mjere PZP-ova iz ovog članka;
 - (c) u okviru međunarodnih sporazuma ili režima potpuno ili djelomično povezanih s oporezivanjem;
 - (d) u okviru mjera na koje se primjenjuje izuzeće najpovlaštenije nacije navedene u skladu s člankom II.2 GATS-a.

3. Ništa u ovoj Odluci ne sprečava Uniju ili PZP-ove da donesu ili zadrže mjere iz bonitetnih razloga, među ostalim za:
- (a) zaštitu ulagača, deponenata, osiguranika ili osoba prema kojima pružatelj financijskih usluga ima fiducijarnu obvezu; ili
 - (b) osiguravanje integriteta i stabilnosti financijskog sustava stranke.
4. Tijela PZP-ova mogu donijeti propise za pomoć svojim fizičkim osobama i lokalnim aktivnostima radi promicanja i podupiranja lokalnog zapošljavanja. U tom slučaju tijela PZP-a obavješćuju Komisiju o donesenim propisima kako bi Komisija o tome mogla obavijestiti države članice.

GLAVA III.

PODRUČJA POVEZANA S TRGOVINOM

POGLAVLJE 1.

TRGOVINA I ODRŽIVI RAZVOJ

Članak 53.

Opći pristup

Cilj je trgovinske suradnje i suradnje povezane s trgovinom u okviru pridruživanja doprinijeti održivom razvoju u njegovim gospodarskim, društvenim i okolišnim dimenzijama. U tom se kontekstu nacionalni zakoni i drugi propisi PZP-ova o zaštiti okoliša i radu ne smiju ublažiti kako bi se potaknula trgovina ili ulaganja.

Članak 54.

Norme za okolišne i klimatske promjene u trgovini

1. Cilj je trgovinske suradnje i suradnje povezane s trgovinom u okviru pridruživanja unapređenje zajedničkog podupiranja trgovinskih i okolišnih politika i obveza. Radi toga se u suradnji povezanoj s trgovinom u okviru pridruživanja uzimaju u obzir načela međunarodnog upravljanja okolišem i multilateralni sporazumi o okolišu.
2. Cilj je suradnje povezane s trgovinom potpora krajnjim ciljevima Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC) i provedbi Pariškog sporazuma. Može obuhvaćati i suradnju u okviru drugih multilateralnih sporazuma o okolišu povezanih s trgovinom, kao što je Konvencija o trgovini ugroženim vrstama.

Članak 55.

Standardi rada u trgovini

1. Cilj je pridruživanja promicanje trgovine na način koji vodi potpunom i produktivnom zapošljavanju i poštenom radu za sve.
2. Međunarodno priznati temeljni standardi rada koji su definirani odgovarajućim konvencijama Međunarodne organizacije rada poštuju se i provode zakonski i u praksi. Takvi standardi rada uključuju posebno poštovanje slobode udruživanja, pravo na kolektivno pregovaranje, ukidanje svih oblika prisilnog ili obveznog rada, uklanjanje najgorih oblika rada djece, najnižu dob za zapošljavanje i nediskriminaciju u pogledu zapošljavanja. PZP-ovi osiguravaju učinkovite inspekcije rada i mjere za sigurnost i zdravlje na radu, u skladu s odgovarajućim konvencijama Međunarodne organizacije rada i vodeći računa o dostojnim radnim uvjetima za sve.

Članak 56.

Održiva trgovina proizvodima ribarstva

Pridruživanje može obuhvaćati suradnju radi promicanja održivog upravljanja ribljim stokovima, borbe protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova i s njim povezane trgovine. Cilj je suradnje u tom području:

- (a) omogućivanje suradnje između PZP-ova i regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom, posebno u pogledu razvoja i učinkovite provedbe programa za nadzor i inspekciju, poticaja i mjera za učinkovito dugoročno upravljanje ribarstvom i morskim ekosustavima;
- (b) promicanje provedbe mjera za borbu protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova i s njim povezane trgovine u PZP-ovima.

Članak 57.

Održiva trgovina drvnom građom

U kontekstu pridruživanja u području trgovine drvnom građom cilj je suradnje promicanje trgovine zakonski dobivenom drvnom građom. Takva suradnja može uključivati dijalog o regulatornim mjerama kao i razmjenu informacija o mjerama koje se temelje na tržištu ili dobrovoljnim mjerama kao što je certifikacija šuma ili politika zelene javne nabave.

Članak 58.

Trgovina i održivi razvoj

1. U kontekstu pridruživanja suradnja u području trgovine i održivog razvoja može se provoditi:

- (a) omogućivanjem i promicanjem trgovine i ulaganja u robu i usluge u području zaštite okoliša, među ostalim izradom i provedbom lokalnog zakonodavstva, kao i u robu koja doprinosi poboljšavanju društvenih uvjeta u PZP-ovima;
 - (b) omogućivanjem uklanjanja prepreka trgovini ili ulaganjima za robu i usluge od posebne važnosti za ublaživanje klimatskih promjena kao što su održiva energija iz obnovljivih izvora i energetske učinkoviti proizvodi i usluge, među ostalim donošenjem okvira politika za upotrebu najboljih raspoloživih tehnologija i promicanjem normi koje odgovaraju potrebama zaštite okoliša i gospodarstva i smanjuju tehničke prepreke trgovini;
 - (c) promicanjem trgovine robom koja doprinosi boljim društvenim uvjetima i praksama koje su prihvatljive za okoliš, uključujući robu koja podliježe dobrovoljnim programima osiguravanja održivosti kao što su programi poštene i etičke trgovine, ekološke oznake i programi certifikacije za proizvode nastale na temelju prirodnih resursa;
 - (d) promicanjem međunarodno priznatih načela i smjernica u području odgovornog poslovanja i društvene odgovornosti poduzeća poticanjem poduzeća koja djeluju na području PZP-ova da ih provedu te razmjenom informacija i najboljih praksi;
 - (e) promicanjem Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. i provedbom povezanih ciljeva održivog razvoja.
2. U izradi i provedbi mjera za zaštitu okoliša ili uvjeta rada koje mogu utjecati na trgovinu ili ulaganja Unija i PZP-ovi uzimaju u obzir dostupne znanstvene i tehničke informacije i odgovarajuće međunarodne norme, smjernice ili preporuke, uključujući načelo opreznosti.

3. Unija i PZP-ovi primjenjuju potpunu transparentnost za razvoj, uvođenje i provedbu mjera koje nastoje zaštititi okoliš i uvjete rada koji utječu na trgovinu ili investicije.

POGLAVLJE 2.

OSTALA PODRUČJA POVEZANA S TRGOVINOM

Članak 59.

Tekuća plaćanja i kretanja kapitala

1. Na plaćanja u slobodno konvertibilnoj valuti na tekući račun bilance plaćanja između rezidenata Unije i rezidenata PZP-ova ne nameću se nikakva ograničenja.
2. Kada je riječ o transakcijama na kapitalnom računu bilance plaćanja, države članice i tijela PZP-ova osiguravaju slobodno kretanje kapitala za izravna ulaganja u trgovačka društva koja su osnovana u skladu sa zakonodavstvom države članice, zemlje ili područja domaćina te osiguravaju da se imovina stvorena takvim ulaganjem i sva dobit koja iz nje proizlazi može ostvariti i repatrirati.
3. Unija i PZP-ovi imaju pravo poduzeti mjere iz članaka 64., 65., 66., 75., 143., 144. i 215. UFEU-a u skladu s ondje utvrđenim uvjetima *mutatis mutandis*.
4. Tijela PZP-ova, odgovarajuće države članice ili Unija međusobno se obavješćuju o svim takvim mjerama i u najkraćem roku podnose raspored njihova ukidanja.

Članak 60.

Politike tržišnog natjecanja

Uz dužno poštovanje svojih različitih razina razvoja i gospodarskih potreba, PZP-ovi podliježu pravu ili politikama, to jest donose ih ili održavaju, koji za cilj imaju sljedeće:

1. sprječavanje i zabranu horizontalnih i vertikalnih sporazuma među poduzetnicima, odluka udruženja poduzetnika i usklađenih djelovanja čiji je cilj ili učinak sprječavanje, ograničavanje ili znatno narušavanje tržišnog natjecanja;
2. sprječavanje i zabranu zlouporabe vladajućeg položaja jednog poduzetnika ili više njih;
3. sprečavanje i zabranu koncentracije poduzetnika kojima bi se znatno ometalo učinkovito tržišno natjecanje, a posebno zbog stvaranja ili jačanja dominantnog položaja; i
4. transparentnost u pogledu subvencija koje PZP-ovi dodjeljuju u vezi s robom koje imaju znatan negativan učinak na trgovinu ili ulaganja između EU-a i PZP-a.

Članak 61.

Zaštita prava intelektualnog vlasništva

1. Odgovarajuća i učinkovita razina zaštite prava intelektualnog vlasništva, uključujući sredstva za provedbu takvih prava, osiguravaju se u skladu s najvišim međunarodnim normama, ako je potrebno, radi smanjenja narušavanja i zapreka bilateralnoj trgovini.
2. U kontekstu pridruživanja suradnja u tom području može uključivati pripremu zakona i propisa o zaštiti i provedbi prava intelektualnog vlasništva, sprečavanje nositelja tih prava u njihovoj zlouporabi i konkurenata u njihovu kršenju te potporu za regionalne organizacije intelektualnog vlasništva uključene u provedbu i zaštitu prava, uključujući osposobljavanje osoblja.

Članak 62.

Zaštita oznaka zemljopisnog podrijetla

Unija i PZP-ovi prepoznaju važnost oznaka zemljopisnog podrijetla za održivu poljoprivredu i ruralni razvoj. Osiguravaju primjerenu zaštitu i izvršavanje oznaka zemljopisnog podrijetla te surađuju na daljnjem razvoju učinkovitijih sustava oznaka zemljopisnog podrijetla. Usto razmjenjuju informacije o kretanjima u zakonodavstvu i politikama u vezi s oznakama zemljopisnog podrijetla.

Članak 63.

Tehničke prepreke trgovini

Pridruživanje može uključivati suradnju u područjima tehničkih propisa za robu, normizacije, ocjene sukladnosti, akreditacije, nadzora tržišta i osiguravanja kvalitete radi uklanjanja nepotrebnih tehničkih prepreka trgovini između Unije i PZP-ova te smanjenja razlika u tim područjima.

Članak 64.

Potrošačka politika, zaštita zdravlja potrošača i trgovina

U kontekstu pridruživanja suradnja u području potrošačke politike, zaštite zdravlja potrošača i trgovine može obuhvaćati pripremu zakona i drugih propisa u području potrošačke politike i zaštite zdravlja potrošača radi izbjegavanja nepotrebnih prepreka trgovini.

Članak 65.

Sanitarne i fitosanitarne mjere

U kontekstu pridruživanja cilj je suradnje u području sanitarnih i fitosanitarnih mjera:

- (a) olakšavanje trgovine između Unije i PZP-ova kao cjeline i između PZP-ova i trećih zemalja štiteći pri tome zdravlje ili život ljudi, životinja i biljaka u skladu sa Sporazumom WTO-a o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera („Sporazum WTO-a o SPS-u”);
- (b) rješavanje problema povezanih s trgovinom koji proizlaze iz sanitarnih i fitosanitarnih mjera;
- (c) osiguravanje transparentnosti u pogledu sanitarnih i fitosanitarnih mjera koje se primjenjuju na trgovinu između Unije i PZP-ova;
- (d) promicanje usklađivanja mjera s međunarodnim normama u skladu sa Sporazumom WTO-a o SPS-u;
- (e) potpora učinkovitom sudjelovanju PZP-ova u organizacijama koje utvrđuju međunarodne sanitarne i fitosanitarne norme;
- (f) promicanje savjetovanja i razmjena između PZP-ova i europskih instituta i laboratorija;
- (g) utvrđivanje i unapređivanje tehničkog kapaciteta PZP-ova za provedbu i nadzor sanitarnih i fitosanitarnih mjera;
- (h) promicanje prijenosa tehnologije i brze razmjene informacija u području sanitarnih i fitosanitarnih mjera.

Članak 66.

Zabrana protekcionističkih mjera

Odredbe iz poglavlja 1. i ovog poglavlja ne smiju se upotrebljavati kao sredstva proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničavanja trgovine.

POGLAVLJE 3.

MONETARNA I POREZNA PITANJA

Članak 67.

Porezno izuzeće

1. Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 68., tretman najpovlaštenije nacije odobren u skladu s ovom Odlukom ne primjenjuje se na porezne povlastice koje države članice ili tijela PZP-ova pružaju ili mogu pružiti u budućnosti na temelju sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili drugih poreznih dogovora ili važećeg domaćeg poreznog zakonodavstva.
2. Ništa u ovoj Odluci ne može se tumačiti kao prepreka donošenju ili provedbi bilo koje mjere usmjerene na sprečavanje porezne prijevare ili izbjegavanja ili utaje poreza na temelju poreznih odredaba sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili drugih poreznih dogovora ili važećeg domaćeg poreznog zakonodavstva.
3. Ništa u ovoj Odluci ne smije se tumačiti kao prepreka odgovarajućim nadležnim tijelima da u primjeni odgovarajućih odredaba njihova poreznog zakonodavstva razlikuju porezne obveznike koji se ne nalaze u jednakoj situaciji, posebno u pogledu njihova mjesta boravišta ili u pogledu mjesta gdje je uložen njihov kapital.

Članak 68.

Porezni i carinski režim za ugovore koje financira Unija

1. PZP-ovi na ugovore koje financira Unija primjenjuju porezni i carinski režim koji nije nepovoljniji od onog koji primjenjuju na državu članicu s kojom je PZP povezan ili na države kojima je odobren tretman najpovlaštenije nacije ili na međunarodne razvojne organizacije s kojima imaju odnose, koji je god tretman najpovoljniji.
2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., na ugovore koje financira Unija primjenjuje se sljedeći režim:
 - (a) u PZP-u korisniku ugovor ne podliježe registracijskim taksama ili biljezima ili poreznim davanjima s istovrsnim učinkom, bez obzira na to postoje li već takva davanja ili se u budućnosti namjeravaju uvesti; međutim, takvi ugovori registriraju se u skladu s važećim zakonodavstvom u PZP-u, a za njih se može naplatiti naknada koja odgovara pruženoj usluzi;
 - (b) dobit i/ili prihod koji proizlazi iz izvršenja ugovora oporezuje se u skladu s unutarnjim poreznim režimom PZP-a korisnika, uz uvjet da fizičke ili pravne osobe koje ostvaruju takvu dobit i/ili prihod imaju stalno mjesto poslovanja u tom PZP-u ili da izvršenje ugovora traje dulje od šest mjeseci;
 - (c) poduzeća koja moraju uvoziti opremu kako bi izvršila ugovore o izvođenju radova na vlastiti se zahtjev koriste sustavom privremenog ulaska kako je utvrđeno zakonodavstvom PZP-a korisnika u pogledu te opreme;
 - (d) za profesionalnu opremu potrebnu za provedbu zadataka definiranih u ugovoru o uslugama dopušta se privremeni ulazak u područje PZP-a korisnika bez poreznih, uvoznih i carinskih pristojbi i drugih davanja s istovrsnim učinkom ako te pristojbe i davanja ne predstavljaju naknadu za pružene usluge;

- (e) dopušta se uvoz na temelju ugovora o nabavi u PZP-a korisnika bez carinskih i uvoznih pristojbi, poreza ili fiskalnih davanja s istovrsnim učinkom. Ugovor o nabavi za robu podrijetlom iz dotičnog PZP-a sklapa se na temelju cijene za robu franko tvornica, na koju se mogu dodati unutarnja fiskalna davanja koja se primjenjuju na tu vrstu robe u tom PZP-u;
 - (f) za goriva, maziva i ugljikovodična veziva, kao i sve materijale koji se upotrebljavaju u izvršenju ugovora o izvođenju radova smatra se da su kupljeni na lokalnom tržištu i podliježu poreznim propisima u okviru važećeg zakonodavstva na području PZP-a korisnika;
 - (g) uvoz osobnih i kućanskih predmeta koje upotrebljavaju fizičke osobe, koje nisu lokalno zaposlene, uključene u provedbu zadataka definiranih u ugovoru o uslugama i članovi njihovih obitelji izuzima se od carinskih ili uvoznih pristojbi, poreza i drugih fiskalnih davanja s istovrsnim učinkom, u granicama važećeg zakonodavstva u PZP-u korisniku.
3. Sva pitanja povezana s ugovorom koja nisu obuhvaćena stavcima 1. i 2. i dalje podliježu zakonodavstvu dotičnog PZP-a.

POGLAVLJE 4.

RAZVOJ TRGOVINSKIH KAPACITETA

Članak 69.

Opći pristup

Kako bi se osiguralo da PZP-ovi izvuku najveću korist iz odredaba ove Odluke i da mogu u najpovoljnijim mogućim uvjetima sudjelovati na unutarnjem tržištu Unije kao i na regionalnom, podregionalnom te međunarodnom tržištu, cilj je pridruživanja doprinijeti razvoju trgovinskih kapaciteta PZP-ova:

- (a) povećavajući konkurentnost, samostalnost i gospodarsku otpornost PZP-ova proširenjem ponude i povećanjem vrijednosti i obujma trgovine PZP-ova robom i uslugama te jačajući sposobnost PZP-ova za privlačenje privatnih ulaganja u različite sektore gospodarske aktivnosti;
- (b) poboljšavajući suradnju u trgovini robom, uslugama i poslovnom nastanu između PZP-ova i susjednih zemalja.

Članak 70.

Dijalog o trgovini, suradnja i razvoj kapaciteta

U kontekstu pridruživanja inicijative za dijalog o trgovini, suradnju i razvoj kapaciteta mogu obuhvaćati:

- (a) jačanje kapaciteta PZP-a za definiranje i provedbu politika potrebnih za razvoj trgovine robom i uslugama;
- (b) poticanje napora PZP-ova da bi se utvrdili odgovarajući pravni, regulatorni i institucionalni okviri, kao i potrebni administrativni postupci;
- (c) promicanje razvoja privatnog sektora, posebno MSP-ova;
- (d) omogućivanje razvoja tržišta i proizvoda, uključujući poboljšanje kvalitete proizvoda;
- (e) doprinos razvoju ljudskih potencijala i stručnih vještina povezanih s trgovinom robom i uslugama;
- (f) unapređenje kapaciteta poslovnih posrednika za pružanje usluga poduzećima PZP-ova koje su važne za njihove izvozne aktivnosti, kao što su podaci o tržištu;
- (g) doprinos stvaranju poslovne klime koja vodi do ulaganja.

POGLAVLJE 5.

SURADNJA U PODRUČJU FINACIJSKIH USLUGA I OPOREZIVANJA

Članak 71.

Suradnja u međunarodnim financijskim uslugama

Radi promicanja stabilnosti, integriteta i transparentnosti globalnog financijskog sustava pridruživanje može obuhvaćati suradnju u međunarodnim financijskim uslugama. Takva suradnja može obuhvaćati:

- (a) pružanje učinkovite i prikladne zaštite ulagačima i ostalim korisnicima financijskih usluga;
- (b) sprečavanje i borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma;
- (c) promicanje suradnje između različitih sudionika financijskog sustava, uključujući regulatorna i nadzorna tijela;
- (d) uspostavu neovisnih i učinkovitih mehanizama za nadzor financijskih usluga.

Članak 72.

Međunarodne norme u području financijskih usluga

Unija i PZP-ovi čine sve da na svojem području osiguraju provedbu i primjenu međunarodno usuglašenih normi za uređenje sektora financijskih usluga i nadzor nad njim te za borbu protiv utaje i izbjegavanja poreza. Ti međunarodni standardi obuhvaćaju među ostalim „Osnovna načela učinkovitog nadzora banaka” Baselskog odbora, „Osnovna načela osiguranja” Međunarodnog udruženja osiguravateljskih nadzornih tijela, „Ciljeve i načela regulacije vrijednosnih papira” Međunarodne organizacije regulatora vrijednosnih papira, „Sporazum o razmjeni informacija o poreznim pitanjima” OECD-a, „Izjavu o transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe” skupine G20, „Ključna obilježja djelotvornih postupaka sanacije financijskih institucija” Odbora za financijsku stabilnost.

PZP-ovi donose ili provode pravni okvir za sprečavanje upotrebe njihovih financijskih sustava za pranje novca i financiranje terorizma, pri čemu osobito uzimaju u obzir instrumente međunarodnih tijela koja djeluju u tom području, kao što su „Međunarodni standardi za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma te širenja oružja – preporuke FATF-a” Radne skupine za financijsko djelovanje.

Ako Europska komisija donese odluke kojima se država članica ovlašćuje za sklapanje sporazuma s PZP-om radi prijenosa sredstava između tog PZP-a i države članice s kojom je povezan, taj se prijenos smatra prijenosom sredstava u Uniji na temelju Uredbe (EU) 2015/847 o prijenosu sredstava i taj PZP ispunjava uvjete iz te uredbe.

Ovim člankom ne dovodi se u pitanje članak 155. Financijske uredbe.

Članak 73.

Suradnja u poreznim pitanjima

Unija i PZP priznaju načela dobrog upravljanja u području oporezivanja, uključujući globalne standarde o transparentnosti i razmjeni informacija, pravedno oporezivanje i minimalne standarde za suzbijanje erozije porezne osnovice i premještanja dobiti, te se obvezuju da će ih učinkovito primjenjivati. Promicat će dobro upravljanje u poreznim pitanjima, poboljšavati međunarodnu suradnju u području oporezivanja i olakšavati ubiranje poreznih prihoda.

DIO IV.

FINANCIJSKA SURADNJA

POGLAVLJE 1.

NAČELA

Članak 74.

Financijski resursi

Unija doprinosi postizanju općih ciljeva pridruživanja osiguravanjem:

- (a) prikladnih financijskih sredstava i prikladne tehničke pomoći kojima se nastoji jačati kapacitete PZP-ova za oblikovanje i provedbu strateških te regulatornih okvira;
- (b) dugoročnog financiranja kojim se promiče rast privatnog sektora;

- (c) ako je potrebno, sredstvima iz drugih programa Unije može se doprinijeti djelovanjima utvrđenima ovom Odlukom, ako se tim doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Ovom se Odlukom može doprinijeti i mjerama uvedenima u okviru drugih programa Unije, ako se tim doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. U takvim slučajevima u programu rada koji obuhvaća ta djelovanja utvrđuje se koji se skup pravila primjenjuje.

Članak 75.

Proračun

1. Financijska omotnica za program za razdoblje 2021. – 2027. iznosi 500 000 000 EUR u tekućim cijenama.
2. Indikativna raspodjela iznosa iz stavka 1. navedena je u Prilogu I.
3. Iznosom iz stavka 1. ne dovodi se u pitanje primjena odredaba o fleksibilnosti u Uredbi [nova Uredba o višegodišnjem financijskom okviru], [Uredba (EU) br. [...]] i Financijskoj uredbi.
4. Kumulativna neto vraćena sredstva koja proizlaze iz investicijskog instrumenta PZP-ova utvrđenog u članku 3. stavku 3. Priloga IV. Odluci Vijeća 2013/755/EU čine vanjske namjenske prihode za nadopunu nedodijeljenih sredstava iz članka 1. stavka 1. točke (e) Priloga I. ovoj Odluci od trenutka kada ona postanu dostupna. Ne dovodeći u pitanje odluke koje treba donijeti u vezi s predstojećim višegodišnjim financijskim okvirima nakon 31. prosinca 2027. i do njihova iscrpljenja, kumulativna neto vraćena sredstva čine doprinose sljedećem financijskom instrumentu PZP-ova koji zamjenjuje taj instrument.

Članak 76.

Definicije

Za potrebe ovog dijela primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „programska pomoć” znači nepovratna pomoć koja se dodjeljuje PZP-ovima kako bi se financirale teritorijalne, regionalne i unutarregionalne strategije, kada je to primjenjivo, ili prioriteti utvrđeni u programskim dokumentima;
- (b) „programiranje” znači postupak organizacije, donošenja odluke i dodjeljivanja indikativnih financijskih sredstava namijenjenih višegodišnjoj provedbi, u području navedenom u dijelu II. ove Odluke, djelovanja za postizanje ciljeva pridruživanja za održivi razvoj PZP-ova;
- (c) „programski dokument” znači dokument kojim se utvrđuju strategije, prioriteti i režim PZP-ova te provode ciljevi PZP-ova za njihov održivi razvoj na učinkovit i djelotvoran način kako bi se ostvarili ciljevi pridruživanja;
- (d) „razvojni planovi” znači koherentan skup aktivnosti koje definiraju i financiraju isključivo PZP-ovi u okviru vlastitih politika i strategija razvoja te one koje su dogovorene između PZP-a i države članice s kojom je povezan;
- (e) „teritorijalna alokacija” znači iznos dodijeljen pojedinom PZP-u za programsku pomoć kako bi se financirale teritorijalne strategije i prioriteti utvrđeni u programskim dokumentima;
- (f) „regionalna alokacija” znači iznos dodijeljen u skladu s člankom 84. stavkom 1. za programsku pomoć kako bi se financirale regionalne strategije suradnje ili prioriteti, kako su utvrđeni u programskim dokumentima;

- (g) „unutarregionalna alokacija” znači iznos u okviru regionalne alokacije dodijeljen u skladu s člankom 84. stavkom 2. za programsku pomoć kako bi se financirale unutarregionalne strategije suradnje i prioriteta, kako su utvrđeni u programskim dokumentima.

Članak 77.

Načela financijske suradnje

1. Financijska pomoć Unije temelji se na načelima partnerstva, vlasništva, usklađivanja teritorijalnih sustava, komplementarnosti i supsidijarnosti.
2. Aktivnosti koje se financiraju u okviru ove Odluke imaju oblik programskih i neprogramskih pomoći.
3. Financijska pomoć Unije:
 - (a) provodi se uz dužno poštovanje odgovarajućih zemljopisnih, društvenih i kulturnih karakteristika PZP-ova, kao i njihova posebnog potencijala;
 - (b) osigurava ostvarivanje tokova sredstava na predvidivoj i redovitoj osnovi;
 - (c) prilagodljiva je i prilagođena situaciji u svakom PZP-u; i
 - (d) provodi se uz potpuno poštovanje odgovarajućih institucionalnih, pravnih i financijskih ovlasti svakog partnera.
4. Tijela dotičnog PZP-a odgovaraju za provedbene aktivnosti, ne dovodeći u pitanje ovlasti Komisije za osiguravanje dobrog financijskog upravljanja pri upotrebi sredstava Unije.

POGLAVLJE 2.

POSEBNE ODREDBE ZA FINANCIJSKU SURADNJU

Članak 78.

Predmet i područje primjene

U okviru strategije i prioriteta koje su utvrdili dotični PZP-ovi na lokalnoj ili regionalnoj razini financijska potpora može se dati:

- (a) sektorskim politikama i reformama i projektima koji su u skladu s njima;
- (b) institucionalnom razvoju, izgradnji kapaciteta i integraciji okolišnih aspekata;
- (c) tehničkoj pomoći.

Članak 79.

Razvoj kapaciteta

1. Financijskom pomoći može se između ostaloga doprinijeti potpori PZP-ovima u razvijanju potrebnih kapaciteta za definiranje, provedbu i praćenje teritorijalnih i/ili regionalnih strategija i djelovanja radi postizanja općih ciljeva za područja suradnje navedena u dijelu II. i III.
2. Unija podupire napore PZP-ova na razvijanju pouzdanih statističkih podataka u pogledu tih područja, među ostalim kako bi se osiguralo daljnje postupanje u vezi s provedbom ciljeva održivog razvoja.
3. Unija može poduprijeti PZP-ove u njihovim naporima za poboljšanje usporedivosti njihovih makroekonomskih pokazatelja, posebno kako bi se olakšalo analizu BDP-a PZP-ova.

Članak 80.

Tehnička pomoć

1. Na inicijativu Komisije sredstvima Unije mogu se pokriti izdaci za potporu provedbi Odluke i postizanju njezinih ciljeva, uključujući administrativnu potporu aktivnostima pripreme, praćenja, nadzora, kontrole, revizije i evaluacije potrebnima za takvu provedbu, te izdaci u sjedištu i delegacijama Unije za administrativnu potporu potrebnu za provedbu programa i upravljanje aktivnostima koje se financiraju na temelju ove Odluke, uključujući aktivnosti informiranja i komunikacije te korporativne informacijske i tehnološke sustave.
2. Na inicijativu PZP-ova mogu se financirati mjere studije ili tehničke pomoći, uključujući dugoročnu podršku, radi provedbe aktivnosti predviđenih za programske dokumente. Komisija može odlučiti financirati takvo djelovanje iz programske pomoći ili omotnice predviđene za mjere tehničke suradnje.

POGLAVLJE 3.

PROVEDBA FINANCIJSKE SURADNJE

Članak 81.

Opće načelo

Osim ako je drugačije određeno ovom Odlukom, financijska pomoć Unije provodi se u skladu s ovom Odlukom, Financijskom uredbom i, prema potrebi, [Uredbom o NDICI-ju], a posebno glavom II.:

- poglavljem I., osim članaka 10., 11., 13., članka 14. stavaka 3. i 4., članka 15., članka 16. stavaka 1., 2., 3. i 4. te članka 17.,
- poglavljem III., osim članka 25. stavka 1., članka 25. stavka 2. točaka (a), (b) i (c) te članka 25. stavka 3., te
- poglavljem V., osim članka 41. stavaka 1., 4., 6., 7. i 9. te članka 42. stavka 4.

Članak 82.

Donošenje višegodišnjih okvirnih programa, akcijskih planova i mjera

Komisija na temelju ove Odluke donosi višegodišnje okvirne programe u obliku „jedinstvenih programskih dokumenata” kako je navedeno u članku 14. [Uredbe o NDICI-ju].

Jedinstveni programski dokumenti mogu uzeti u obzir teritorijalne razvojne planove ili druge planove koji su dogovoreni između PZP-ova i država članica s kojima su povezani.

Jedinstveni programski dokumenti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 5. ove Odluke. Taj se postupak primjenjuje i na preispitivanja čiji je učinak bitno mijenjanje sadržaja višegodišnjih okvirnih programa.

Akcijske planove i mjere iz članka 23. [Uredbe o NDICI-ju] može se donijeti odvojeno od višegodišnjih okvirnih programa te se oni donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 5. ove Odluke. Taj se postupak ne primjenjuje na slučajeve iz članka 25. stavka 2. točke (d) Uredbe o NDICI-ju.

Članak 83.

Ispunjavanje uvjeta za teritorijalno financiranje

1. Javna tijela PZP-ova ispunjavaju uvjete za financijsku potporu predviđenu u ovoj Odluci.

2. Podložno sporazumu tijela dotičnih PZP-ova, sljedeći subjekti ili tijela ispunjavaju uvjete za financijsku potporu predviđenu u ovoj Odluci:
- (a) lokalne, nacionalne i/ili regionalne javne ili polujavne agencije, službe ili lokalna tijela PZP-ova, a posebno njihove financijske institucije i razvojne banke;
 - (b) trgovačka društva i poduzeća PZP-ova i regionalnih skupina;
 - (c) trgovačka društva i poduzeća države članice kako bi im se omogućilo da, uz svoje vlastite doprinose, poduzimaju korisne projekte na području nekog PZP-a;
 - (d) financijski posrednici PZP-ova ili Unije koji promiču i financiraju privatna ulaganja u PZP-ove; i
 - (e) sudionici decentralizirane suradnje i drugi nevladini sudionici iz PZP-ova i Unije kako bi im se omogućila provedba gospodarskih, kulturnih, socijalnih i obrazovnih projekata i programa u PZP-ovima u okviru decentralizirane suradnje, kako je navedeno u članku 12. ove Odluke.

Članak 84.

Ispunjavanje uvjeta za regionalno financiranje

1. Regionalna alokacija može se upotrijebiti za aktivnosti od kojih imaju koristi i koje uključuju:
- (a) dva PZP-a ili više njih bez obzira na njihovu lokaciju; ili
 - (b) PZP-ove i Uniju kao cjelinu; ili
 - (c) dva ili više regionalnih tijela čiji članovi su PZP-ovi; ili

- (d) dva PZP-a ili više njih bez obzira na njihovu lokaciju i barem jedno od sljedećeg:
- i. jednu najudaljeniju regiju iz članka 349. UFEU-a ili više njih;
 - ii. jednu državu AKP-a ili više njih i/ili jednu od država ili područja koji ne pripadaju AKP-u ili više njih²⁰;
 - iii. jedno ili više regionalnih tijela ili udruženja čiji članovi su PZP-ovi;
 - iv. jedan ili više subjekata, tijela ili drugih tijela iz najmanje jednog PZP-a koji su članovi EGTS-a u skladu s člankom 8. ove Odluke.

Za potrebe točaka (a) i (d) francuska južna i antarktička područja smatraju se dvama PZP-ovima, s obzirom na njihovu posebnu situaciju.

2. U okviru regionalne alokacije iz članka 76., unutarregionalna alokacija može se upotrijebiti za aktivnosti od kojih imaju koristi i koje uključuju:

- (a) jedan PZP ili više njih i barem jedno od sljedećeg:
- i. jednu najudaljeniju regiju iz članka 349. UFEU-a ili više njih;
 - ii. jednu susjednu državu AKP-a i/ili državu ili područje koji ne pripadaju AKP-u ili više njih;
 - iii. jedno regionalno tijelo, ili više njih, čiji su članovi PZP-ovi ili države AKP-a ili jedna najudaljenija regija ili više njih; ili
- (b) jedan subjekt, tijelo ili drugo tijelo iz najmanje jednog PZP-a, koji su članovi EGTS-a u skladu s člankom 8. ove Odluke, ili više njih, jednu najudaljeniju regiju ili više njih i jednu susjednu državu AKP-a i/ili državu ili područje koji ne pripadaju AKP-u ili više njih.

²⁰ Naziv „područja” odnosi se na 12 PZP-ova Ujedinjene Kraljevine navedenih na popisu u Prilogu II. Ugovoru o funkcioniranju Europske unije u vrijeme kada je Europsko vijeće 29. ožujka 2017. primilo obavijest o povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije i Euratoma na temelju članka 50. Ugovora o Europskoj uniji.

3. Financijska sredstva za omogućivanje sudjelovanja država AKP-a, najudaljenijih regija te drugih zemalja i područja u programima regionalne suradnje PZP-ova dodaju se sredstvima dodijeljenima PZP-ovima u okviru ove Odluke.
4. Sudjelovanje država AKP-a, najudaljenijih regija i drugih zemalja ili područja u programima utvrđenim u skladu s ovom Odlukom predviđa se samo ako:
 - (a) postoje istovrijedne odredbe u okviru relevantnih programa Unije ili relevantnih programa financiranja trećih zemalja i područja koji nisu obuhvaćeni programima Unije; i
 - (b) poštuje se načelo proporcionalnosti, uzimajući u obzir kapacitete dionika, posebno njihove financijske kapacitete u okviru instrumenata Unije za suradnju s drugim zemljama.

Članak 85.

Ispunjavanje uvjeta za ostale programe Unije

1. Fizičke osobe iz PZP-a, kako su definirane u članku 51. i, kada je to potrebno, odgovarajuća javna i/ili privatna tijela i institucije u PZP-u, ispunjavaju uvjete za sudjelovanje u programima Unije i financiranju iz njih, kao što je InvestEU, podložno pravilima i ciljevima programa i mogućeg režima koji se primjenjuje na državu članicu s kojom je PZP povezan.
2. PZP-ovi ispunjavaju i uvjete za potporu u okviru programa i instrumenata Unije za suradnju s drugim zemljama, kao što je [Uredba o NDICI-ju] i instrument humanitarne pomoći, podložno pravilima, ciljevima i režimu tih programa.

3. Komisija prema potrebi potiče pristup PZP-ova programima Unije, kao i programima i instrumentima Unije za suradnju s drugim zemljama.
4. PZP-ovi, uz podršku relevantnih dionika, Komisiji podnose izvješća o tom sudjelovanju u programima Unije, u sredini i na kraju razdoblja od 2021. do 2027.

Članak 86.

Izvješćivanje

Komisija ispituje ostvareni napredak u provedbi financijske pomoći pružene PZP-ovima na temelju ove Odluke i podnosi izvješće Vijeću o provedbi i rezultatima te financijske suradnje svake godine počevši od 2022. Izvješće se šalje Europskom parlamentu, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija.

Članak 87.

Financijska kontrola

1. PZP-ovi snose primarnu odgovornost za financijski nadzor sredstava Unije. On se provodi, ako je potrebno, u koordinaciji s državom članicom s kojom je PZP povezan u skladu s važećim nacionalnim zakonodavstvom.
2. Komisija je nadležna za sljedeće:
 - (a) osiguravanje postojanja i pravilnog funkcioniranja sustava upravljanja i nadzora u dotičnom PZP-u kako bi se osigurala ispravna i učinkovita upotreba sredstava Unije; i
 - (b) u slučaju nepravilnosti, za slanje preporuka ili zahtjeva za korektivne mjere kako bi se ispravile te nepravilnosti i svaki nedostatak u upravljanju.

3. Komisija, PZP i, ako je potrebno, država članica s kojom je PZP povezan surađuju na temelju administrativnih dogovora tijekom godišnjeg ili dvogodišnjeg sastanka kako bi koordinirali programe, metodologiju i provedbu nadzora.
4. U pogledu financijskih korekcija:
 - (a) dotični PZP u prvom je redu odgovoran za otkrivanje i ispravljanje financijskih nepravilnosti;
 - (b) međutim, u slučaju nedostataka dotičnog PZP-a, ako PZP ne ispravi nepravilnosti i ako je pokušaj mirenja neuspješan, Komisija intervenira kako bi se smanjio ili povukao iznos ukupne alokacije u skladu s odlukom o financiranju programskog dokumenta.

DIO V.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 88.

Delegiranje ovlasti Komisiji

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. u svrhu izmjene postupovnih pravila o podrijetlu i povezanih definicija iz Priloga II. i dodataka Prilogu II. radi uzimanja u obzir tehnološkog razvoja i promjena u carinskom i trgovinskom zakonodavstvu.

Kako bi se osigurala učinkovita procjena napretka u ostvarenju ciljeva ove Odluke, Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. u svrhu izmjene Priloga I. članka 3. radi preispitivanja ili dopune pokazatelja, ako je to potrebno, i dopune tog priloga odredbama o uspostavi okvira za praćenje i ocjenjivanje.

Članak 89.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 88. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 1. siječnja 2021. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti automatski se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Vijeće tom produljenju usprotivi najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
3. Vijeće u svakom trenutku može opozvati delegiranje ovlasti iz članka 88. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.²¹
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga priopćuje Vijeću.

²¹ Međuinstitucijski sporazum Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.; SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 88. stupa na snagu samo ako Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Vijeću na njega ne podnese nikakav prigovor ili ako je prije isteka tog roka Vijeće obavijestilo Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Vijeća.

Članak 90.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor („Odbor PZP”). Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011²².
2. Za potrebe članka 10. stavka 6. i članka 16. stavka 8. Priloga II. ovoj Uredbi, Komisiji pomaže Odbor za carinski zakonik, osnovan člankom 285. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća²³. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Za potrebe članka 2. Priloga III. i članaka 5. i 6. Priloga IV. Komisiji pomaže Odbor osnovan člankom 4. stavkom 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 260/2009²⁴. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
4. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

²² Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije, SL L 55, 28.2.2011., str. 13.

²³ Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije, SL L 269, 10.10.2013., str. 1.

²⁴ Uredba Vijeća (EZ) br. 260/2009 od 26. veljače 2009. o zajedničkim pravilima za uvoz, [SL L 84, 31.3.2009., str. 1.](#)

5. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.
6. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 8. Uredbe (EU) br. 182/2011, u vezi s njezinim člankom 4.
7. Kada se mišljenje odbora treba dobiti pisanim postupkom, navedeni postupak završava bez rezultata kada u roku za davanje mišljenja to odluči predsjednik odbora ili to zahtijeva obična većina članova odbora.

Članak 91.

Obavješćivanje, priopćavanje i promidžba

1. Korisnici sredstava Unije na temelju ove Odluke priznaju porijeklo i jamče vidljivost financiranja Unije (posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata) pružajući usklađene, učinkovite i proporcionalne ciljne informacije različitoj publici, uključujući medije i javnost.
2. Komisija provodi aktivnosti obavješćivanja i priopćavanja u pogledu Programa, njegovih djelovanja i rezultata. Financijski izvori dodijeljeni Programu također doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije ako se odnose na ciljeve navedene u članku 3.

Članak 92.

Klauzula o Europskoj službi za vanjsko djelovanje

Ova Odluka primjenjuje se u skladu s Odlukom Vijeća 2010/427/EU²⁵.

²⁵ Odluka Vijeća 2010/427/EU od 26. srpnja 2010. o utvrđivanju ustroja i rada Europske službe za vanjsko djelovanje, SL L 201, 3.8.2010., str. 30.

Članak 93.

Odredbe o stavljanju izvan snage i prijelazne odredbe

1. Odluka Vijeća 2013/755/EU stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.
2. Ova Odluka ne utječe na nastavak ili izmjenu dotičnih djelovanja do njihova zaključenja, na temelju Odluke Vijeća 2013/755/EU koja se nastavlja primjenjivati na dotična djelovanja do njihova zaključenja.
3. Financijskom omotnicom za Program mogu se pokriti i troškovi tehničke i administrativne pomoći potrebne radi osiguravanja prijelaza između Programa i mjera donesenih u skladu s prethodnom Odlukom Vijeća 2013/755/EU.
4. Odobrena sredstva mogu se prema potrebi unijeti u proračun nakon 2027. za pokrivanje troškova predviđenih u članku 80. kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027.

Članak 94.

Stupanje na snagu

Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2021.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik

KAZALO

SADRŽAJ

PRILOG I.: FINANCIJSKA POMOĆ UNIJE.....	
PRILOG II.: O DEFINICIJI POJMA „PROIZVODI S PODRIJETLOM” I NAČINIMA ADMINISTRATIVNE SURADNJE	
GLAVA I.: Opće odredbe	
GLAVA II.: Definicija pojma „proizvodi s podrijetlom”	
GLAVA III.: Teritorijalni zahtjevi.....	
GLAVA IV.: Dokazi o podrijetlu	
GLAVA V.: Organizacija administrativne suradnje	
GLAVA VI.: Ceuta i Melilla	
GLAVA VII.: Završne odredbe	
Dodatci od I. do VI.	
PRILOG III.: PRIVREMENO POVLAČENJE POVLASTICA	
PRILOG IV.: POSTUPCI POVEZANI SA ZAŠTITNIM I NADZORNIM MJERAMA	

PRILOG I.

FINANCIJSKA POMOĆ UNIJE

Članak 1.

Dodjeljivanje među PZP-ovima

1. Za potrebe ove Odluke, za sedmogodišnje razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2027. cjelokupni iznos financijske pomoći Unije od 500 000 000 EUR u tekućim cijenama dodjeljuje se na sljedeći način:
 - (a) 164 000 000 EUR u obliku bespovratnih sredstava za bilateralnu programsku potporu dugoročnom razvoju PZP-ova osim Grenlanda, posebno za financiranje inicijativa navedenih u programskom dokumentu. Kada je to potrebno, programski dokument posebno posvećuje pozornost radnjama koje nastoje ojačati upravljanje i institucionalne kapacitete PZP-ova korisnika i, kada je to bitno, mogući raspored predviđenih djelovanja. Taj se iznos dodjeljuje na temelju posebnosti, potreba, razine razvoja i rezultata PZP-ova u skladu s ograničenim skupom konkretnih i transparentnih kriterija, uzimajući u obzir broj stanovnika, bruto domaći proizvod (BDP), razinu siromaštva i nejednakosti, razinu prethodnih alokacija, apsorpcijske sposobnosti PZP-ova te ograničenja uzrokovana zemljopisnom izolacijom PZP-ova, kako je navedeno u članku 9. ove Odluke.
 - (b) 225 000 000 EUR u obliku bespovratnih sredstava za bilateralnu programsku potporu dugoročnom razvoju Grenlanda, posebno za financiranje inicijative navedene u programskom dokumentu.

- (c) 76 000 000 EUR dodjeljuje se za potporu regionalnim programima PZP-ova, od čega bi 15 000 000 EUR moglo poslužiti za potporu operacijama unutar regija, pri čemu Grenland ispunjava uvjete samo za operacije unutar regija. Ta će se suradnja provesti u skladu s člankom 7. ove Odluke, posebno u pogledu područja od zajedničkog interesa navedenih u članku 5. ove Odluke i savjetovanjem putem tijela partnerstva EU-a i PZP-ova iz članka 14. ove Odluke. njome će se težiti usklađivanju s drugim relevantnim financijskim programima i instrumentima Unije, a posebno najudaljenijim regijama iz članka 349. UFEU-a.
- (d) 22 000 000 EUR za studije ili mjere tehničke pomoći za sve PZP-ove, uključujući Grenland, u skladu s člankom 80. ove Odluke.¹
- (e) 13 000 000 EUR nedodijeljenih sredstava za sve PZP-ove, uključujući Grenland, kako bi se među ostalim:
- i. osigurao prikladan odgovor Unije u slučaju nepredviđenih okolnosti;
 - ii. odgovorilo na nove potrebe ili izazove u nastajanju, kao što su migracijski pritisak na granice EU-a ili susjednih zemalja;
 - iii. promicale nove međunarodne inicijative ili prioritete.
 - iv. Iznos nedodijeljenih sredstava uvećava se za kumulativna neto vraćena sredstva koja proizlaze iz investicijskog instrumenta PZP-ova utvrđenog u članku 3. stavku 3. Priloga IV. Odluci Vijeća 2013/755/EU. Ta se vraćena sredstva dodaju kao godišnja dodatna sredstva od trenutka kada postanu dostupna i određuju se kao vanjski namjenski prihodi.

¹ Od tog je iznosa 9 725 000 EUR namijenjeno Komisiji za pokrivanje troškova tehničke i/ili administrativne pomoći i rashoda za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a, neizravna istraživanja te izravna istraživanja.

2. Komisija može, slijedom preispitivanja u sredini razdoblja provedbe Odluke, odlučiti o dodjeli svih nedodijeljenih sredstava navedenih u ovom članku, među ostalim teritorijalnim alokacijama.
3. Sredstva se ne mogu izdvojiti nakon 31. prosinca 2027. osim ako na prijedlog Komisije Vijeće jednoglasno odluči drukčije.

Članak 2.

Upravljanje sredstvima

Svim financijskim sredstvima u okviru ove Odluke upravlja Komisija.

Članak 3.

Pokazatelji

Postignuće ciljeva navedenih u članku 3. stavku 5. Odluke mjeri se kako slijedi:

4. Za PZP-ove osim Grenlanda, na temelju izvoza robe i usluga kao % BDP-a i na temelju ukupnih državnih prihoda kao % BDP-a.
5. Za Grenland, na temelju izvoza robe i usluga kao % BDP-a i na temelju postotka sektora ribarstva u ukupnom izvozu.

PRILOG II.

O DEFINICIJI POJMA „PROIZVODI S PODRIJETLOM”

I NAČINIMA ADMINISTRATIVNE SURADNJE

GLAVA I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Definicije

Za potrebe ovog Priloga primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „zemlje SGP-a” znači regije ili države koje pripadaju skupini afričkih, karipskih i pacifičkih (AKP) država i koje su sklopile sporazume kojima se utvrđuje ili koji vode do utvrđivanja Sporazuma o gospodarskom partnerstvu (SGP), kada se takav SGP primjenjuje privremeno ili stupi na snagu, ovisno tome što je prije;
- (b) „proizvodnja” znači svaka vrsta obrade ili prerade, uključujući sastavljanje;
- (c) „materijal” znači svaki sastojak, sirovina, sastavni dio ili dio itd. koji se upotrebljava u proizvodnji proizvoda;
- (d) „proizvod” znači proizvod koji se dobiva postupkom proizvodnje, čak i ako je namijenjen za upotrebu u nekom drugom proizvodnom postupku;
- (e) „roba” znači i materijali i proizvodi;

- (f) „zamjenjivi materijali” znači materijali iste vrste i komercijalne kvalitete s istim tehničkim i fizičkim karakteristikama koji se ne mogu razlikovati jedan od drugoga kada su ugrađeni u gotov proizvod;
- (g) „carinska vrijednost” znači vrijednost koja je utvrđena u skladu sa Sporazumom o provedbi članka VII. Općeg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. (Sporazum WTO-a o određivanju carinske vrijednosti);
- (h) „vrijednost materijala” na popisu u Dodatku I. znači carinska vrijednost u trenutku uvoza upotrijebljenih materijala bez podrijetla ili, ako taj podatak nije poznat ili ga je nemoguće utvrditi, prva utvrdiva cijena plaćena za materijale u PZP-u. Ako je potrebno utvrditi vrijednost upotrijebljenih materijala s podrijetlom, ova se točka primjenjuje *mutatis mutandis*;
- (i) „cijena franko tvornica” znači cijena plaćena za proizvod proizvođaču u čijem je poduzeću provedena zadnja obrada ili prerada, uz uvjet da ta cijena uključuje vrijednost svih upotrijebljenih materijala i sve ostale troškove povezane s proizvodnjom proizvoda, umanjene za sve domaće poreze koji podliježu ili bi mogli podlijegati povratu nakon izvoza dobivenog proizvoda.

Ako stvarna cijena ne odražava sve troškove povezane s proizvodnjom proizvoda koji su stvarno nastali u PZP-u, cijena franko tvornica znači zbroj svih tih troškova umanjen za sve domaće poreze koji podliježu ili bi mogli podlijegati povratu nakon izvoza dobivenog proizvoda.

Za potrebe ove definicije, ako je posljednji postupak obrade ili prerade podugovorom dodijeljen proizvođaču, pojam „proizvođač” naveden u prvom podstavku ove točke može se odnositi na poduzeće koje je zaposlilo podugovarača;

- (j) „maksimalni sadržaj materijala bez podrijetla” znači najveći sadržaj materijala bez podrijetla koji je dopušten kako bi se izrada smatrala dostatnom obradom ili preradom da se proizvodu dodijeli status proizvoda s podrijetlom. Može biti izražen kao postotak cijene franko tvornica proizvoda ili kao postotak neto težine upotrijebljenih materijala koji pripadaju u određenu skupinu poglavlja, poglavlje, tarifni broj ili tarifni podbroj;
- (k) „neto težina” znači težina same robe bez bilo kakvog ambalažnog materijala ili ambalaže za robu;
- (l) „poglavlja”, „tarifni brojevi” i „tarifni podbrojevi” znači poglavlja, tarifni brojevi i tarifni podbrojevi (četveroznamenaste ili šestoroznamenaste oznake) korišteni u nomenklaturi koja čini Harmonizirani sustav nazivlja i brojčanog označivanja („Harmonizirani sustav”) u skladu s Preporukom Vijeća za carinsku suradnju od 26. lipnja 2004.;
- (m) „klasificirano” se odnosi na klasifikaciju proizvoda ili materijala prema određenom tarifnom broju ili tarifnom podbroju;

- (n) „pošiljka” znači proizvodi:
- i. koji se ili otpremaju istodobno od određenog izvoznika do određenog primatelja; ili
 - ii. koji su obuhvaćeni jedinstvenom prijevoznom ispravom koja obuhvaća njihovu otpremu od izvoznika do primatelja ili, ako takva isprava ne postoji, jednim računom;
- (o) „izvoznik” znači osoba koja izvozi robu u Uniju ili u PZP koja može dokazati podrijetlo robe, bez obzira na to je li osoba proizvođač ili nije i ispunjava li sama ili ne formalnosti za izvoz;
- (p) „registrirani izvoznik” znači izvoznik koji je registriran kod nadležnih tijela dotičnog PZP-a radi sastavljanja izjava o podrijetlu u svrhu izvoza u okviru ove Odluke;
- (q) „izjava o podrijetlu” znači izjava koju je sastavio izvoznik navodeći da su proizvodi koje izjava pokriva u skladu s pravilima o podrijetlu ovog Priloga kako bi se osobi omogućilo prijavljivanje robe za oslobađanje za slobodni promet u Uniji radi zahtjeva za pogodnosti povlaštenog tarifnog tretmana ili gospodarski subjekt u PZP-u koji uvozi materijale za daljnju obradu u kontekstu pravila o kumulaciji radi dokazivanja statusa podrijetla takve robe;
- (r) „zemlja općeg sustava povlastica (OSP)” znači zemlja korisnica OSP-a kako je definirana u članku 2. točki (d) Uredbe (EU) br. 978/2012 Europskog parlamenta i Vijeća¹;

¹ Uredba (EU) br. 978/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o primjeni sustava općih carinskih povlastica i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 732/2008 (SL L 303, 31.10.2012., str. 1.).

- (s) „sustav REX” znači sustav za registraciju izvoznika koji su ovlašteni za certifikaciju podrijetla robe, kako je naveden u članku 80. stavku 1. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/2447¹.

GLAVA II.

DEFINICIJA POJMA „PROIZVODI S PODRIJETLOM”

Članak 2.

Opći zahtjevi

1. Sljedeći se proizvodi smatraju proizvodima s podrijetlom iz PZP-a:
 - (a) proizvodi koji su u cijelosti dobiveni u PZP-u u smislu članka 3. ovog Priloga;
 - (b) proizvodi dobiveni u PZP-u koji sadržavaju materijale koji ondje nisu dobiveni u cijelosti, uz uvjet da su ti materijali podvrgnuti dostatnoj obradi ili preradi u smislu članka 4. ovog Priloga.
2. Proizvodi s podrijetlom izrađeni od materijala koji su u cijelosti dobiveni ili dostatno obrađeni ili prerađeni u dvama PZP-ovima ili više njih smatraju se proizvodima podrijetlom iz PZP-a u kojem su zadnje obrađeni ili prerađeni.

¹ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/2447 od 24. studenoga 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu određenih odredbi Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju Carinskog zakonika Unije (SL L 343, 29.12.2015., str. 558.).

Članak 3.

Proizvodi dobiveni u cijelosti

1. Sljedeće se smatra proizvodom u cijelosti dobivenim u PZP-u:
 - (a) mineralni proizvodi koji su izvađeni iz njegova tla ili s njegova morskog dna;
 - (b) biljke i biljni proizvodi koji su ondje uzgojeni ili ubrani;
 - (c) žive životinje koje su ondje okoćene i uzgojene;
 - (d) proizvodi proizvedeni od živih životinja koje su ondje uzgojene;
 - (e) proizvodi od zaklanih životinja koje su ondje okoćene i uzgojene;
 - (f) proizvodi dobiveni lovom ili ribolovom koji je ondje obavljen;
 - (g) proizvodi akvakulture ako su riba, rakovi i mekušci ondje izlegnuti i uzgojeni;
 - (h) proizvodi morskog ribolova i drugi proizvodi koje su plovila tog PZP-a izvadila iz mora izvan teritorijalnih voda;
 - i. proizvodi izrađeni na brodovima tvornicama PZP-a isključivo od proizvoda navedenih u točki (h);

- (j) rabljeni proizvodi koji su ondje prikupljeni i kojima se mogu samo reciklirati sirovine;
- (k) otpad i otpadni materijal od proizvodnih postupaka koji su ondje obavljani;
- (l) proizvodi izvađeni s morskog dna ili ispod morskog dna koje se nalazi izvan teritorijalnih voda, ali gdje PZP ima isključiva prava iskorištavanja;
- (m) roba koja je ondje proizvedena isključivo od proizvoda koji su navedeni u točkama od (a) do (l).

2. Pojmovi „njegova plovila” i „njegovi brodovi tvornice” iz stavka 1. točaka (h) i (i) primjenjuju se isključivo na plovila i brodove tvornice koji ispunjavaju svaki od sljedećih uvjeta:

- (a) registrirani su u PZP-u ili državi članici;
- (b) plove pod zastavom PZP-a ili države članice;
- (c) ispunjavaju jedan od sljedećih uvjeta:
 - i. u vlasništvu su državljana PZP-ova ili država članica barem 50 %; ili
 - ii. u vlasništvu su trgovačkih društava:
 - koja imaju sjedište i glavno mjesto poslovanja u PZP-ovima ili državama članicama; i

- koja su u vlasništvu PZP-ova, javnih subjekata te zemlje, državljana te zemlje ili države članice barem 50 %.

3. Svaki uvjet iz stavka 2. može se ispuniti u državama članicama ili u različitim PZP-ovima. U tom slučaju proizvodi se smatraju proizvodima s podrijetlom iz PZP-a u kojem je plovilo ili brod tvornica registriran u skladu sa stavkom 2. točkom (a).

Članak 4.

Dostatno obrađeni ili prerađeni proizvodi

1. Ne dovodeći u pitanje članke 5. i 6. ovog Priloga, za proizvode koji nisu u cijelosti dobiveni u PZP-u u smislu članka 3. ovog Priloga smatra se da imaju podrijetlo u PZP-u, uz uvjet da su ispunjeni uvjeti utvrđeni na popisu u Dodatku I. za dotičnu robu.
2. Ako se proizvod koji je stekao status proizvoda s podrijetlom iz PZP-a u skladu sa stavkom 1. dalje prerađuje u tom PZP-u i upotrebljava kao materijal u proizvodnji drugog proizvoda, materijali bez podrijetla koji su se možda koristili u njegovoj proizvodnji ne uzimaju se u obzir.
3. Utvrđivanje jesu li uvjeti stavka 1. ispunjeni provodi se za svaki proizvod.

Međutim, kada se odgovarajuće pravilo temelji na poštovanju maksimalnog sadržaja materijala bez podrijetla, kako bi se uzele u obzir fluktuacije u troškovima i valutnom tečaju, vrijednost materijala bez podrijetla može se izračunati na prosječnoj osnovi kako je utvrđeno u stavku 4.

4. Ako se primjenjuje drugi podstavak stavka 3. prosječna cijena proizvoda franko tvornica i prosječna vrijednost upotrijebljenog materijala bez podrijetla izračunavaju se na osnovi zbroja cijena franko tvornica naplaćenih za svu prodaju proizvoda tijekom prethodne fiskalne godine i zbroja vrijednosti svih materijala bez podrijetla korištenih u proizvodnji proizvoda tijekom prethodne fiskalne godine kako je definirano u zemlji izvoza, ili, ako iznosi za cijelu fiskalnu godinu nisu dostupni, tijekom kraćeg razdoblja koje ne bi smjelo biti kraće od tri mjeseca.
5. Izvoznici koji su se odlučili za izračune na prosječnoj osnovi moraju tu metodu dosljedno primjenjivati tijekom godine nakon referentne fiskalne godine, ili, kada je to primjereno, tijekom godine nakon kraćeg razdoblja upotrijebljenog kao referentnog. Takvu metodu mogu prestati primjenjivati kada se tijekom određene fiskalne godine ili kraćeg reprezentativnog razdoblja koje nije kraće od tri mjeseca zabilježi nestanak fluktuacija u troškovima ili valutnim tečajevima koje su opravdavale korištenje takve metode.
6. Prosječne vrijednosti iz stavka 4. upotrebljavaju se kao cijena franko tvornica i kao vrijednost materijala bez podrijetla za potrebe utvrđivanja usklađenosti s najvećim dopuštenim sadržajem materijala bez podrijetla.

Članak 5.

Nedostatni postupci obrade ili prerade

1. Ne dovodeći u pitanje stavak 3. ovog članka, sljedeći postupci smatraju se nedostatnom obradom ili preradom za stjecanje statusa proizvoda s podrijetlom, neovisno o tome jesu li ispunjeni zahtjevi iz članka 4. ovog Priloga:
 - (a) postupci za očuvanje proizvoda u dobrom stanju za vrijeme prijevoza i skladištenja;
 - (b) rastavljanje i sastavljanje pošiljaka;
 - (c) pranje, čišćenje; uklanjanje prašine, hrđe, ulja, boje ili drugih tvari za prekrivanje;
 - (d) glačanje ili prešanje tekstila i predmeta od tekstila;
 - (e) jednostavni postupci bojenja i poliranja;
 - (f) ljuštenje te djelomično ili potpuno mljevenje riže; poliranje i glaziranje žitarica i riže;
 - (g) postupci bojenja šećera ili dodavanja arome šećeru ili oblikovanja šećernih kocki; djelomično ili potpuno mljevenje kristalnog šećera;
 - (h) ljuštenje, uklanjanje koštica i guljenje voća, orašastih plodova i povrća;
 - (i) oštrenje, jednostavno drobljenje ili jednostavno rezanje;

- (j) sijanje, prebiranje, razvrstavanje, raspoređivanje, stupnjevanje, slaganje (uključujući i sastavljanje setova proizvoda);
- (k) jednostavno stavljanje u staklenke, limenke, bočice, vreće, sanduke i kutije, pričvršćivanje na kartone ili ploče i svi drugi jednostavni postupci pakiranja;
- (l) stavljanje ili tiskanje oznaka, etiketa, logotipa i drugih sličnih razlikovnih obilježja na proizvode ili njihovu ambalažu;
- (m) jednostavno miješanje proizvoda, bilo iste ili različite vrste; miješanje šećera s bilo kojim drugim materijalom;
- (n) jednostavno dodavanje vode ili razrjeđivanje ili dehidracija ili denaturacija proizvoda;
- (o) jednostavno sastavljanje dijelova proizvoda radi dobivanja cijelog proizvoda ili rastavljanje proizvoda na sastavne dijelove;
- (p) kombinacija dvaju ili više postupaka iz točaka od (a) do (o);
- (q) klanje životinja.

2. Za potrebe stavka 1. radni postupci se smatraju jednostavnima ako za njihovu izvedbu nisu potrebne posebne vještine ni strojevi, ni aparati ni alati koji su posebno proizvedeni ili postavljeni za te radne postupke.

3. Svi postupci provedeni u PZP-u na određenom proizvodu uzimaju se u obzir prilikom utvrđivanja smatra li se obrada ili prerada kojoj je taj proizvod podvrgnut nedostatnom u smislu stavka 1.

Članak 6.

Dopuštena odstupanja

1. Odstupajući od članka 4. ovog Priloga i podložno stavcima 2. i 3. ovog članka, materijali bez podrijetla koji se prema uvjetima navedenima na popisu u Dodatku I. ne upotrebljavaju u proizvodnji određenog proizvoda mogu se ipak upotrebljavati, uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ili neto težina procijenjena za proizvod ne premašuje:
- (a) 15 % težine proizvoda za proizvode koji pripadaju u poglavlje 2 i poglavlja od 4 do 24, osim prerađenih proizvoda ribarstva iz poglavlja 16.;
 - (b) 15 % cijene franko tvornica proizvoda za druge proizvode, osim za proizvode koji pripadaju u poglavlja od 50 do 63, na koje se primjenjuju odstupanja navedena u Dodatku I. napomenama 6. i 7.
2. Stavkom 1. ovog Priloga ne omogućuje se premašivanje postotaka za maksimalni sadržaj materijala bez podrijetla kako su navedeni u pravilima utvrđenima na popisu u Dodatku I.

3. Stavci 1. i 2. ovog Priloga ne primjenjuju se na proizvode u cijelosti dobivene u PZP-u u smislu članka 3. ovog Priloga. Međutim, ne dovodeći u pitanje članak 5. i članak 11. stavak 2. ovog Priloga, odstupanje predviđeno u stavcima 1. i 2. ovog članka ipak se primjenjuje na zbroj svih materijala koji su upotrijebljeni u proizvodnji proizvoda i za koje pravilo utvrđeno na popisu u Dodatku I. za taj proizvod zahtijeva da takvi materijali budu dobiveni u cijelosti.

Članak 7.

Bilateralna kumulacija

1. Ne dovodeći u pitanje članak 2. ovog Priloga, materijali s podrijetlom iz Unije smatraju se materijalima s podrijetlom iz PZP-a ako su ugrađeni u proizvod dobiven na tom području, uz uvjet da su podvrgnuti obradi ili preradi u većoj mjeri od one navedene u članku 5. stavku 1. ovog Priloga.
2. Ne dovodeći u pitanje članak 2. ovog Priloga, obrada ili prerada provedena u Uniji smatra se kao da je provedena u PZP-u, ako su materijali podvrgnuti naknadnoj obradi ili preradi na tom području.
3. Za potrebe kumulacije predviđene u ovom članku podrijetlo materijala utvrđuje se u skladu s ovim Prilogom.

Članak 8.

Kumulacija sa zemljama SGP-a

1. Ne dovodeći u pitanje članak 2. ovog Priloga, materijali s podrijetlom iz zemalja SGP-a smatraju se materijalima s podrijetlom iz PZP-a ako su ugrađeni u proizvod dobiven na tom području, uz uvjet da su podvrgnuti obradi ili preradi u većoj mjeri od one navedenoj u članku 5. stavku 1. ovog Priloga.
2. Ne dovodeći u pitanje članak 2. ovog Priloga, obrada ili prerada provedena u zemljama SGP-a smatra se kao da je provedena u PZP-u, ako su materijali podvrgnuti naknadnoj obradi ili preradi na tom području.
3. Za potrebe stavka 1. podrijetlo materijala s podrijetlom iz zemlje SGP-a utvrđuje se u skladu s pravilima o podrijetlu primjenjivima na dotični SGP i odgovarajućim odredbama o dokazu podrijetla i administrativnoj suradnji.

Kumulacija predviđena ovim člankom ne primjenjuje se na materijale s podrijetlom iz Republike Južne Afrike koji se ne mogu izravno uvesti u Uniju bez carine i bez kvote u okviru SGP-a između Unije i Južnoafričke razvojne zajednice (SADC).

4. Kumulacija predviđena u ovom članku može se primijeniti samo pod uvjetom:
- (a) da se zemlja SGP-a koja dobavlja materijale i PZP koji proizvodi završni proizvod obvezuju:
 - i. na poštovanje ili osiguravanje poštovanja ovog Priloga; i
 - ii. pružati administrativnu suradnju potrebnu za osiguravanje pravilne provedbe ovog Priloga u pogledu Unije i međusobno;
 - (b) da je uključeni PZP obavijestio Komisiju o preuzetim obvezama navedenima u točki (a).
5. Ako su zemlje SGP-a već poštovale stavak 4. prije 1. siječnja 2014., nije se potrebno ponovno obvezati.

Članak 9.

Kumulacija s drugim zemljama koje imaju koristi od uvoza bez carina i kvota na tržište Unije u okviru Općeg sustava povlastica

1. Ne dovodeći u pitanje članak 2. ovog Priloga, materijali s podrijetlom iz zemalja i područja utvrđenih u stavku 2. ovog članka smatraju se materijalima s podrijetlom iz PZP-a ako su ugrađeni u proizvod dobiven na tom području, uz uvjet da su podvrgnuti obradi ili preradi u većoj mjeri od one navedene u članku 5. stavku 1. ovog Priloga.
2. Za potrebe stavka 1. ovog Priloga materijali imaju podrijetlo u zemlji ili području:
 - (a) na koje se primjenjuju pogodnosti posebnog režima za najmanje razvijene zemlje u okviru općeg sustava povlastica („OSP”), kako je navedeno u članku 1. stavku 2. točki (c) Uredbe (EU) br. 978/2012; ili
 - (b) koji uživaju pogodnosti bescarinskog i beskvotnog pristupa tržištu Unije na šesteroznamenaktoj razini Harmoniziranog sustava u okviru općeg dogovora OSP-a, kako je navedeno u članku 1. stavku 2. točke (a) Uredbe (EU) br. 978/2012;

3. Podrijetlo materijala dotičnih zemalja ili područja utvrđuje se u skladu s pravilima o podrijetlu utvrđenima, u skladu s člankom 33. Uredbe (EU) br. 978/2012, Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2015/2446¹.
4. Kumulacija predviđena stavkom 1. ovog Priloga ne primjenjuje se na sljedeće:
- (a) materijale koji pri uvozu u Uniju podliježu antidampinškim ili kompenzacijskim pristojbama ako imaju podrijetlo u zemlji koja podliježe tim antidampinškim ili kompenzacijskim pristojbama;
 - (b) proizvode od tune klasificirane prema poglavljima 3 i 16, koje obuhvaća članak 7. Uredbe (EU) br. 978/2012 te naknadni akti o izmjeni i odgovarajući pravni akti;
 - (c) materijale koje obuhvaćaju članak 8. i članci od 22. do 30. Uredbe (EU) br. 978/2012 te naknadni akti o izmjeni i odgovarajući pravni akti.

Nadležna tijela PZP-ova jedanput godišnje obavješćuju Komisiju o materijalima na koje je primijenjena kumulacija iz stavka 1. ovog Priloga, ako ih ima.

¹ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/2446 od 28. srpnja 2015. o dopuni Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o detaljnim pravilima koja se odnose na pojedine odredbe Carinskog zakonika Unije (SL L 343, 29.12.2015., str. 1.).

5. Kumulacija predviđena stavkom 1. ovog članka može se primijeniti samo uz uvjet:
- (a) da su se zemlje ili područja uključeni u kumulaciju obvezali na poštovanje ili osiguravanje poštovanja ovog Priloga i pružanje administrativne suradnje potrebne za osiguranje pravilne provedbe ovog Priloga u pogledu Unije i međusobno;
 - (b) da je dotični PZP obavijestio Komisiju o obvezi iz točke (a) ovog stavka.
6. Komisija u *Službenom listu Europske unije* (serija C) objavljuje datum na koji se kumulacija previđena u ovom članku može primjenjivati na zemlje i područja iz ovog članka koji su ispunili potrebne uvjete.

Članak 10.

Proširena kumulacija

1. Komisija može na zahtjev PZP-a odobriti kumulaciju podrijetla između PZP-a i zemlje s kojom je Unija sklopila važeći sporazum o slobodnoj trgovini u skladu s člankom XXIV. Općeg sporazuma o tarifama i trgovini (GATT), ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- (a) zemlje ili područja uključeni u kumulaciju obvezali su se na:
 - i. na poštovanje ili osiguravanje poštovanja ovog Priloga;

- ii. pružanje administrativne suradnje potrebne za osiguranje pravilne provedbe ovog Priloga u pogledu Unije i međusobno; i
- iii. pružanje potpore PZP-ovima u pitanjima administrativne suradnje na isti način na koji bi pružili takvu potporu carinskim tijelima država članica u skladu s odgovarajućim odredbama dotičnog sporazuma o slobodnoj trgovini;

(b) dotični PZP obavijestio je Komisiju o obvezi iz točke (a).

Komisija, uzimajući u obzir rizik od izbjegavanja trgovine i posebnu osjetljivost materijala koji se upotrebljavaju u kumulaciji, može uspostaviti dodatne uvjete za odobrenje zatražene kumulacije.

2. Zahtjev iz prvog podstavka stavka 1.:

- (a) upućuje se Komisiji u pisanom obliku;
- (b) sadržava naznaku dotične treće zemlje ili dotičnih trećih zemalja;
- (c) sadržava popis materijala koji podliježu kumulaciji; i
- (d) sadržava dokaz da su uvjeti utvrđeni u stavku 1. točkama (a) i (b) ispunjeni.

3. Podrijetlo korištenih materijala i dokumentacija s dokazom o podrijetlu utvrđuju se u skladu s pravilima iz odgovarajućeg sporazuma o slobodnoj trgovini. Podrijetlo proizvoda koji će se izvesti u Uniju utvrđuje se u skladu s pravilima o podrijetlu iz ovog Priloga.
4. Kako bi dobiveni proizvod stekao status proizvoda s podrijetlom, materijali s podrijetlom iz treće zemlje korišteni u PZP-u u proizvodnji proizvoda koji će se izvesti u Uniju ne moraju se podvrgnuti dostatnoj obradi ili preradi, uz uvjet da je obrada ili prerada provedena u dotičnom PZP-u u većoj mjeri od one navedene u članku 5. stavku 1. ovog Priloga.
5. Komisija u *Službenom listu Europske unije* (serija C) objavljuje datum stupanja na snagu proširene kumulacije, partnera potpisnika sporazuma o slobodnoj trgovini s Unijom koji je uključen u kumulaciju, uvjete koji se primjenjuju i popis materijala na koje se kumulacija primjenjuje.
6. Komisija provedbenim aktima donosi mjeru za odobravanje kumulacije iz stavka 1. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 47. stavka 2. ovog Priloga.

Članak 11.
Kvalifikacijska jedinica

1. Kvalifikacijska jedinica za primjenu odredaba ovog Priloga određeni je proizvod koji se smatra osnovnom jedinicom prilikom određivanja klasifikacije korištenjem Harmoniziranog sustava.
2. Kada se pošiljka sastoji od određenog broja istovrsnih proizvoda klasificiranih pod istim tarifnim brojem, svaki se pojedini proizvod uzima u obzir prilikom primjene odredaba ovog Priloga.
3. Kad je za potrebe razvrstavanja, prema općem pravilu 5. Harmoniziranog sustava, ambalaža uključena zajedno s proizvodom, ona je uključena i za potrebu utvrđivanja podrijetla.

Članak 12.
Dodaci, rezervni dijelovi i alati

Pribor, zamjenski dijelovi i alat koji se šalju s određenom opremom, strojem, uređajem ili vozilom, koji su dio redovite opreme i stoga uključeni u njihovu cijenu franko tvornica, smatraju se sastavnim dijelom te opreme, stroja, uređaja ili vozila.

Članak 13.

Setovi

Setovi se, kako je utvrđeno općim pravilom 3. za tumačenje Harmoniziranog sustava, smatraju setovima s podrijetlom uz uvjet da su svi dijelovi koji čine njihov sastavni dio proizvodi s podrijetlom.

Međutim, kada se set sastoji od proizvoda s podrijetlom i proizvoda bez podrijetla, set kao cjelina smatra se proizvodom s podrijetlom, uz uvjet da vrijednost proizvoda bez podrijetla ne premašuje 15 % cijene seta franko tvornica.

Članak 14.

Neutralni elementi

Kako bi se utvrdilo je li određeni proizvod proizvod s podrijetlom, u obzir se ne uzima podrijetlo sljedećih elemenata koji bi se mogli koristiti u njegovoj proizvodnji:

- (a) energija i gorivo;
- (b) postrojenje i oprema;
- (c) strojevi i alati;
- (d) bilo koja roba koja nije uključena i koja nije namijenjena za uključivanje u konačni sastav proizvoda.

Članak 15.

Odvojeno knjigovodstvo

1. Ako se zamjenjivi materijali s podrijetlom i materijali bez podrijetla koriste u obradi ili preradi proizvoda, carinska tijela država članica mogu na pismeni zahtjev gospodarskih subjekata odobriti upravljanje materijalima u Uniji metodom odvojenog knjigovodstvenog iskazivanja radi budućeg izvoza u PZP u okviru bilateralne kumulacije bez zasebnog skladištenja materijala.

2. Carinska tijela država članica mogu za dodjelu odobrenja iz stavka 1. odrediti uvjete koje smatraju primjerenima.

Odobrenje se dodjeljuje samo ako se korištenjem metode navedene u stavku 3. može osigurati da je u bilo kojem trenutku broj dobivenih proizvoda koji se mogu smatrati s podrijetlom iz Unije jednak broju koji bi se dobio korištenjem metode fizičkog odvajanja zaliha.

Ako se odobri, metoda se primjenjuje i njezina se primjena evidentira na temelju općih knjigovodstvenih načela koja se primjenjuju u Uniji.

3. Korisnik metode iz stavka 2. sastavlja ili, do primjene sustava REX, podnosi zahtjev za dokaz o podrijetlu za količinu proizvoda koji se mogu smatrati proizvodima podrijetlom iz Unije. Korisnik na zahtjev carinskih tijela država članica daje izjavu o tome kako se upravljalo tim količinama.

4. Carinska tijela država članica nadziru upotrebu odobrenja iz stavka 1.

Ona mogu oduzeti odobrenje u sljedećim slučajevima:

- (a) korisnik se njime na bilo koji način neispravno koristi; ili
- (b) korisnik ne ispunjava ostale uvjete utvrđene u ovom Prilogu.

Članak 16.

Odstupanja

1. Na inicijativu Komisije ili kao odgovor na zahtjev države članice ili PZP-a, PZP-u se može odobriti privremeno odstupanje od ovog Priloga u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

- (a) unutarnji ili vanjski čimbenici privremeno mu uskraćuju mogućnost poštovanja pravila o stjecanju podrijetla predviđenih u članku 2. ovog Priloga, dok je to prije bilo moguće;
- (b) potrebno mu je vremena za pripremu za poštovanje pravila o stjecanju podrijetla predviđenih u članku 2. ovog Priloga;
- (c) ako ga opravdava razvoj postojećih ili stvaranje novih industrija.

2. Zahtjev iz stavka 1. ovog članka upućuje se Komisiji u pismenom obliku putem obrasca utvrđenog u Dodatku II. U njemu se navode razlozi za zahtjev i on sadržava odgovarajuću popratnu dokumentaciju.
3. Pri ispitivanju zahtjeva posebno se uzima u obzir sljedeće:
 - (a) razina razvoja ili geografski položaj predmetnog PZP-a, posebno u pogledu gospodarskog i socijalnog učinka odluke koja se donosi, osobito u pogledu zapošljavanja;
 - (b) slučajevi kada bi primjena postojećih pravila o podrijetlu znatno utjecala na mogućnost postojeće industrije u PZP-u da nastavi s izvozom u Uniju, a posebno slučajevi kada bi ta primjena mogla dovesti do prestanka njezinih aktivnosti;
 - (c) posebni slučajevi kada se može jasno pokazati da bi pravila o podrijetlu mogla onemogućiti znatna ulaganja u industriju i kada bi odstupanje koje potiče ostvarivanje investicijskog programa omogućilo udovoljavanje tim pravilima u fazama.
4. Komisija odgovara pozitivno na sve zahtjeve koji su propisno opravdani u skladu s ovim člankom i koji ne mogu ozbiljno naštetiti postojećoj industriji Unije.

5. Komisija poduzima potrebne korake kako bi se osiguralo da se odluka postigne u najkraćem mogućem roku i nastoji donijeti svoje mišljenje u roku od 75 radnih dana od dana primitka zahtjeva.
6. Privremeno odstupanje ograničava se na trajanje učinaka unutarnjih ili vanjskih čimbenika koji dovode do odstupanja ili vrijeme koje je PZP-u potrebno za postizanje poštovanja pravila ili postizanje ciljeva utvrđenih odstupanjem, uzimajući u obzir posebnu situaciju dotičnog PZP-a i njegove poteškoće.
7. Kada je odstupanje odobreno, podložno je poštovanju zahtjeva utvrđenih u pogledu informacija koje će se pružiti Komisiji, a koje se odnose na korištenje odstupanja i upravljanje količinama za koje je odstupanje odobreno.
8. Komisija provedbenim aktima donosi mjeru kojom odobrava privremeno odstupanje iz stavka 1. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 47. stavka 2. ovog Priloga.

GLAVA III.

TERITORIJALNI ZAHTJEVI

Članak 17.

Načelo teritorijalnosti

1. Osim kako je predviđeno člancima od 7. do 10. ovog Priloga, uvjeti utvrđeni u ovom Prilogu za stjecanje statusa podrijetla moraju se neprekidno ispunjavati u PZP-u.
2. Ako se proizvodi s podrijetlom koji su izvezeni iz PZP-a u drugu zemlju vrate, smatraju se proizvodima bez podrijetla, osim ako se nadležnim tijelima PZP-a na prihvatljiv način može dokazati:
 - (a) da su vraćeni upravo oni proizvodi koji su bili izvezeni; i
 - (b) da oni nisu bili podvrgnuta nikakvim postupcima, osim postupcima koji su bili prijeko potrebni kako bi se očuvali u dobrom stanju dok se nalaze u toj zemlji ili za vrijeme izvoza.

Članak 18.

Klauzula o ispravnom upravljanju

1. Proizvodi prijavljeni za oslobađanje za slobodan promet u Uniji isti su proizvodi kao i oni koji su izvezeni iz PZP-a u kojem se smatra da imaju podrijetlo. Prije prijave za oslobađanje za slobodni promet ni na koji način nisu promijenjeni ni preinačeni niti su podvrgnuti postupcima osim onima za njihovo očuvanje u dobrom stanju. Proizvodi ili pošiljke mogu se skladištiti, a pošiljke razdvojiti kada se to provodi na odgovornost izvoznika ili budućeg posjednika robe, a proizvodi ostaju pod nadzorom carine u zemlji ili zemljama tranzita.
2. Carinska tijela smatraju da je deklarant usklađen sa stavkom 1., osim ako imaju razloga vjerovati suprotno. U takvim slučajevima carinska tijela mogu zahtijevati od deklaranta da pruži dokaz o sukladnosti, koji se može pružiti na bilo koji način, uključujući ugovorne prijevozne isprave kao što su teretnice, ili činjenične ili konkretne dokaze na temelju označivanja ili numeriranja paketa ili bilo koji dokaz povezan s robom.
3. Stavci 1. i 2. ovog članka primjenjuju se *mutatis mutandis* kada se primjenjuje kumulacija u okviru članaka od 7. do 10 ovog Priloga.

Članak 19.

Izložbe

1. Za proizvode s podrijetlom poslane iz PZP-a na izložbu u zemlji koja nije PZP, zemlji SGP-a ili državi članici te prodane nakon izložbe za uvoz u Uniju prilikom uvoza vrijede povlastice u skladu s odredbama Odluke, uz uvjet da je carinskim tijelima na prihvatljiv način dokazano:
 - (a) da je izvoznik poslao te proizvode iz PZP-a u zemlju u kojoj se održava izložba i da ih je tamo izložio;
 - (b) da je izvoznik te proizvode prodao ili na koji drugi način ustupio nekoj osobi u Uniji;
 - (c) da su proizvodi za vrijeme izložbe ili neposredno nakon izložbe poslani u istom stanju u kojem su bili upućeni na izložbu;
 - (d) da proizvodi, od trenutka kada su poslani na izložbu, nisu upotrijebljeni ni u koju drugu svrhu osim izlaganja na toj izložbi.
2. Dokaz o podrijetlu izdaje se ili sastavlja u skladu s glavom IV. ovog Priloga i predaje carinskim tijelima zemlje uvoznice na uobičajen način. Na njemu se naznačuju naziv i adresa izložbe. Prema potrebi može se zatražiti dodatna dokumentacija s dokazima o uvjetima pod kojima su proizvodi bili izloženi.

3. Stavak 1. primjenjuje se na sve trgovinske, industrijske, poljoprivredne ili obrtničke izložbe, sajmove ili slične javne priredbe ili izlaganja koja se ne priređuju u privatne svrhe u prodavaonicama ili poslovnim prostorima radi prodaje stranih proizvoda i tijekom kojih proizvodi ostaju pod carinskim nadzorom.

GLAVA IV.

DOKAZI O PODRIJETLU

ODJELJAK 1.

OPĆI ZAHTJEVI

Članak 20.

Iznosi izraženi u eurima

1. Za primjenu članka 29. i 30. ovog Priloga u slučajevima kada su proizvodi fakturirani u valuti koja nije euro, iznose u nacionalnim valutama država članica u protuvrijednosti iznosa izraženih u eurima svake godine utvrđuje svaka dotična zemlja.
2. Pošiljka uživa pogodnosti iz članka 29. i 30. ovog Priloga pozivanjem na valutu u kojoj je račun sastavljen.

3. Iznosi koje treba primijeniti u bilo kojoj nacionalnoj valuti odgovaraju protuvrijednosti u toj valuti iznosa izraženih u eurima na prvi radni dan u listopadu svake godine. Iznosi se priopćuju Komisiji do 15. listopada i primjenjuju od 1. siječnja sljedeće godine. Komisija izvješćuje sve dotične zemlje o odgovarajućim iznosima.
4. Država članica može naviše ili naniže zaokružiti iznos koji nastane zbog preračunavanja iznosa iskazanog u eurima u njezinu nacionalnu valutu. Zaokruženi iznos ne smije se razlikovati od iznosa koji proizlazi iz preračunavanja za više od 5 %. Država članica ne mora preračunati protuvrijednost iznosa izraženog u eurima u svoju nacionalnu valutu ako tijekom godišnje prilagodbe predviđene u stavku 3. preračunavanje tog iznosa prije zaokruživanja proizlazi iz povećanja manjeg od 15 % u protuvrijednosti u nacionalnoj valuti. Protuvrijednost u nacionalnoj valuti može ostati nepromijenjena ako bi preračunavanje rezultiralo njezinim smanjenjem.
5. Iznose izražene u eurima i njihove protuvrijednosti u nacionalnim valutama nekih država članica pregledava Komisija na vlastitu inicijativu ili na zahtjev države članice ili PZP-a. U provođenju pregleda Komisija razmatra poželjnost očuvanja učinaka predmetnih ograničenja u realnim uvjetima. U tu svrhu može donijeti odluku o promjeni iznosa izraženih u eurima.

ODJELJAK 2.

POSTUPCI ZA IZVOZ U PZP

Članak 21.

Opći zahtjevi

Pogodnosti iz ove Odluke primjenjuju se u sljedećim slučajevima:

- (a) u slučajevima kada registrirani izvoznik u smislu članka 22. ovog Priloga izvozi robu koja ispunjava uvjete iz ovog Priloga;
- (b) u slučajevima izvezene pošiljke bilo kojeg izvoznika koja se sastoji od jednog paketa ili više njih, čija ukupna vrijednost poslanih proizvoda s podrijetlom ne premašuje 10 000 EUR.

Članak 22.

Zahtjev za registraciju

- 1. Kako bi bili registrirani, izvoznici podnose zahtjev nadležnim tijelima PZP-a iz članka 39. stavka 1. ovog Priloga, korištenjem obrasca čiji se uzorak nalazi u Dodatku V.
- 2. Nadležna tijela PZP-a prihvaćaju zahtjev samo ako je potpun.

3. Registracija važi od datuma kada nadležna tijela PZP-ova zaprime potpuni zahtjev za registraciju, u skladu sa stavcima 1. i 2.
4. Izvoznik s poslovnim nastanom u PZP-u koji je već registriran u sustavu REX za potrebe općeg sustava povlastica (OSP) Norveške ili Švicarske nije dužan podnijeti zahtjev nadležnim tijelima PZP-a da ga registriraju za potrebe ove Odluke.

Članak 23.

Registracija

1. Nadležna tijela PZP-ova po primitku potpunog obrasca zahtjeva iz Dodatka III. bez odgode izvozniku dodjeljuju broj registriranog izvoznika i u sustav REX unose broj registriranog izvoznika, podatke o registraciji i datum od kojeg je registracija važeća u skladu s člankom 22. stavkom 3 ovog Priloga.

Nadležna tijela PZP-ova obavješćuju izvoznika o broju registriranog izvoznika koji je dodijeljen tom izvozniku i o datumu od kojeg je registracija važeća.

Nadležna tijela PZP-ova ažuriraju podatke koje registriraju. Te podatke mijenjaju odmah nakon što ih registrirani izvoznik obavijesti u skladu s člankom 24. stavkom 1 ovog Priloga.

2. Registracija sadržava sljedeće informacije:

- (a) ime registriranog izvoznika kako je navedeno u polju 1. obrasca utvrđenog u Dodatku III.;
- (b) adresu mjesta gdje se nalazi poslovni nastan registriranog izvoznika kako je navedena u polju 1. obrasca utvrđenog u Dodatku III., uključujući oznaku zemlje ili područja (šifra zemlje ISO alpha 2);
- (c) kontaktne podatke kako je navedeno u poljima 1. i 2. obrasca utvrđenog u Dodatku III.;
- (d) okviran opis robe koja ispunjava uvjete za povlašteno postupanje, uključujući okviran popis tarifnih brojeva ili poglavlja, kako je navedeno u polju 4. obrasca utvrđenog u Dodatku III.;
- (e) identifikacijski broj subjekta (TIN) registriranog izvoznika kako je naveden u polju 1. obrasca utvrđenog u Dodatku III.;
- (f) je li izvoznik trgovac ili proizvođač, kako je navedeno u polju 3. obrasca utvrđenog u Dodatku III.;

- (g) datum registracije registriranog izvoznika;
- (h) datum od kojeg je registracija važeća;
- (i) prema potrebi, datum opoziva registracije.

Članak 24.

Opoziv registracije

1. Registrirani izvoznici koji više ne ispunjavaju uvjete za izvoz bilo koje robe za povlastice iz ove Odluke ili više ne namjeravaju izvoziti takvu robu, obavješćuju nadležna tijela u PZP-ovima koja ih odmah brišu iz evidencije registriranih izvoznika koju vodi taj PZP.
2. Ne dovodeći u pitanje sustav kazni i sankcija primjenjivih u PZP-ovima, ako registrirani izvoznici namjerno ili iz nepažnje sastave ili prouzroče sastavljanje izjave o podrijetlu ili bilo koje dokazne isprave koja sadržava netočne podatke koje dovode do nepravilnog ili neovlaštenog dobivanja pogodnosti povlaštenog tarifnog tretmana, nadležna tijela PZP-a opozivaju izvoznika iz evidencije registriranih izvoznika koju vodi dotični PZP.

3. Ne dovodeći u pitanje mogući učinak nepravilnosti pronađenih u neriješenim provjerama, opoziv iz evidencije registriranih izvoznika vrijedi za ubuduće, to jest odnosi se na izjave dane nakon datuma opoziva.
4. Izvoznici koje su nadležna tijela PZP-a opozvala iz evidencije registriranih izvoznika u skladu sa stavkom 2. mogu se ponovno upisati u evidenciju registriranih izvoznika jedino kada nadležnim tijelima tog PZP-a dokažu da su popravili stanje koje je dovelo do njihovog opoziva.
5. Ako nadležna tijela PZP-a opozovu određenog izvoznika iz evidencije registriranih izvoznika u skladu sa zakonodavstvom Norveške ili Švicarske o OSP-u, taj se opoziv primjenjuje i za potrebe ove Odluke.

Članak 25.

Popratna dokumentacija

1. Registrirani ili neregistrirani izvoznici moraju ispunjavati sljedeće obveze:
 - (a) čuvati odgovarajuću trgovačku računovodstvenu dokumentaciju za proizvodnju i nabavu robe koja ispunjava uvjete za povlašteno postupanje;
 - (b) držati raspoloživima sve dokaze koji se odnose na materijale upotrijebljene u proizvodnji;

- (c) čuvati svu carinsku dokumentaciju koja se odnosi na materijale upotrijebljene u proizvodnji;
 - (d) čuvati najmanje tri godine od kraja godine u kojoj je sastavljena izjava o podrijetlu, ili dulje ako to zahtijeva nacionalno pravo, evidenciju o:
 - i. izjavama o podrijetlu koje su sastavili; i
 - ii. njihovim materijalima s podrijetlom i materijalima bez podrijetla, računima proizvodnje i zaliha.
2. Evidencija navedena u stavku 1. točki (d) može biti u elektroničkom obliku, ali omogućuje praćenje materijala upotrijebljenih u proizvodnji izvezenih proizvoda i potvrđivanje njihova statusa s podrijetlom.
3. Obveze predviđene stavcima 1. i 2. ovog članka također se primjenjuju na dobavljače koji izvoznici podnose izjave dobavljača iz članka 27. ovog Priloga.

Članak 26.

Izjava o podrijetlu i obavješćivanje u kumulacijske svrhe

1. Izjavu o podrijetlu izvoznik sastavlja pri izvozu proizvoda na koje se odnosi, ako se dotična roba može smatrati robom s podrijetlom iz PZP-a.

2. Odstupajući od stavka 1., izjava o podrijetlu može se iznimno sastaviti nakon izvoza (naknadna izjava), uz uvjet da se u državi članici izjave za puštanje u slobodan promet predoči najkasnije dvije godine nakon izvoza.
3. Izjavu o podrijetlu izvoznik predočuje svojem klijentu u Uniji, a sadržava pojedinosti navedene u Dodatku IV. Izjava o podrijetlu sastavlja se na engleskom ili francuskom jeziku.

Može se sastaviti na bilo kojem komercijalnom dokumentu koji omogućuje identifikaciju dotičnog izvoznika i uključene robe.

4. Za potrebe članka 2. stavka 2. ovog Priloga ili bilateralne kumulacije na temelju članka 7. ovog Priloga:
 - (a) dokaz o statusu proizvoda s podrijetlom materijala koji potječu iz drugog PZP-a ili iz Unije pruža se u obliku izjave o podrijetlu sastavljene u skladu s ovim Prilogom, koju izvozniku predočuje dobavljač u PZP-u ili Uniji, odakle ti materijali potječu;
 - (b) dokaz o obradi ili preradi provedenoj u drugom PZP-u ili u Uniji pruža se u obliku izjave dobavljača sastavljene u skladu s člankom 27. ovog Priloga, koju izvozniku predočuje dobavljač u PZP-u ili Uniji, odakle ti materijali potječu.

Ako se primjenjuje prvi podstavak, izjava o podrijetlu koju je izradio izvoznik, ovisno o slučaju, sadržava navode „EU cumulation”, „OCT cumulation” ili „cumul UE”, „cumul PTOM”.

5. Za potrebe kumulacije sa zemljom SGP-a na temelju članka 8. ovog Priloga:
- (a) dokaz o statusu proizvoda s podrijetlom materijala koji potječu iz zemlje SGP-a pruža se u obliku dokaza o podrijetlu izdanog ili sastavljenog u skladu s odredbama sporazuma o gospodarskom partnerstvu između Unije i dotične zemlje SGP-a, koju izvozniku predočuje dobavljač u zemlji SGP-a iz koje ti materijali potječu;
 - (b) dokaz o obradi ili preradi provedenoj u zemlji SGP-a pruža se u obliku izjave dobavljača sastavljene u skladu s člankom 27. ovog Priloga, koju izvozniku predočuje dobavljač u zemlji SGP-a iz koje ti materijali potječu.

Ako se primjenjuje prvi podstavak, izjava o podrijetlu koju je izradio izvoznik sadržava navod „cumulation with EPA country [name of the country]” ili „cumul avec le pays APE [nom du pays]”.

6. Za potrebe kumulacije s ostalim zemljama koje uživaju pogodnosti bescarinskog i beskvotnog pristupa tržištu Unije u okviru OSP-a na temelju članka 9. ovog Priloga, dokaz o statusu proizvoda s podrijetlom pruža se dokazima o podrijetlu predviđenima Provedbenom uredbom (EU) 2015/2447, koje izvozniku predočuje dobavljač u zemlji OSP-a iz koje materijali potječu.

U tom slučaju izjava o podrijetlu koju je izradio izvoznik sadržava navod „cumulation with GSP country [name of the country]” ili „cumul avec le pays SPG [nom du pays]”.

7. Za potrebe proširene kumulacije na temelju članka 10. ovog Priloga, dokaz o statusu proizvoda s podrijetlom materijala iz zemlje s kojom Unija ima sporazum o slobodnoj trgovini pruža se u obliku dokaza o podrijetlu izdanog ili sastavljenog u skladu s odredbama tog sporazuma o slobodnoj trgovini, koji izvozniku predočuje dobavljač u zemlji iz koje ti materijali potječu.

Ako se primjenjuje prvi podstavak, izjava o podrijetlu koju je izradio izvoznik sadržava navod „extended cumulation with country [name of the country]” ili „cumul étendu avec le pays [nom du pays]”.

Članak 27.
Izjava dobavljača

1. Za potrebe članka 26. stavka 4. prvog podstavka točke (b) i članka 26. stavka 5. prvog podstavka točke (b) ovog Priloga, dobavljač mora dati odvojenu izjavu dobavljača za svaku pošiljku materijala, bilo na komercijalnom računu koji se odnosi na tu pošiljku, bilo u prilogu tom računu ili na dostavnici ili drugoj komercijalnoj ispravi koja se odnosi na tu pošiljku koja opisuje dotične materijale na dovoljno podroban način kako bi se mogao utvrditi njihov identitet. Obrazac izjave dobavljača nalazi se u Dodatku V.
2. Ako dobavljač određenom kupcu redovito isporučuje robu za čiji se status u pogledu pravila o povlaštenom podrijetlu očekuje da ostane jednak tijekom znatnog vremenskog razdoblja, on može dostaviti jednu izjavu („dugoročna izjava dobavljača”), uz uvjet da činjenice ili okolnosti na temelju kojih je dana ostanu nepromijenjene, kako bi se pokrile naknadne otpreme te robe.

Dugoročna izjava dobavljača može se izdati za razdoblje do jedne godine od datuma izdavanja izjave. Dugoročna izjava dobavljača može se izdati s retroaktivnim učinkom. U takvim slučajevima njezina valjanost ne smije premašiti razdoblje od jedne godine od datuma njezina stupanja na snagu. Razdoblje valjanosti navodi se u dugoročnoj izjavi dobavljača.

Carinska tijela mogu opozvati dugoročnu izjavu dobavljača ako se okolnosti promijene ili ako su dani netočni ili pogrešni podaci.

Dobavljač odmah obavješćuje kupca ako dugoročna izjava dobavljača više nije valjana u odnosu na isporučenu robu.

3. Izjava dobavljača može se dati na unaprijed tiskanom obrascu.
4. Izjave dobavljača vlastoručno se potpisuju. Međutim, ako su račun i izjava dobavljača izrađeni korištenjem elektroničkih metoda obrade podataka, izjava dobavljača ne mora se vlastoručno potpisati uz uvjet da je odgovorni službenik u društvu dobavljača utvrđen na način prihvatljiv carinskim tijelima u zemlji ili na području gdje se izrađuje izjava dobavljača. Takva carinska tijela mogu utvrditi uvjete za provedbu ovog stavka.

Članak 28.

Dokaz o podrijetlu

1. Izjava o podrijetlu sastavlja se za svaku pošiljku.
2. Izjava o podrijetlu vrijedi dvanaest mjeseci od datuma kada ju je izvoznik sastavio.

3. Jedna izjava o podrijetlu može obuhvaćati nekoliko pošiljaka ako roba ispunjava sljedeće uvjete:
- (a) riječ je o rastavljenim ili nesastavljenim proizvodima u smislu općeg pravila 2.(a) za tumačenje Harmoniziranog sustava;
 - (b) pripada u odjeljak XVI. ili XVII. ili tarifne brojeve 7308 ili 9406 Harmoniziranog sustava; i
 - (c) namijenjena je uvozu u više pošiljaka.

ODJELJAK 3.

POSTUPCI ZA PUŠTANJE U SLOBODNI PROMET U UNIJI

Članak 29.

Podnošenje dokaza o podrijetlu

1. Carinska izjava za puštanje u slobodan promet poziva se na izjavu o podrijetlu. Izjava o podrijetlu stavlja se na raspolaganje carinskim tijelima koja mogu zahtijevati njezino podnošenje za provjeru izjave. Navedena tijela mogu zahtijevati i prijevod izjave na službeni jezik ili jedan od službenih jezika dotične države članice.

2. Ako deklarant zahtijeva primjenu pogodnosti iz ove Odluke, a da u trenutku prihvatanja carinske izjave za puštanje u slobodan promet ne posjeduje izjavu o podrijetlu, ta se izjava smatra pojednostavljenom deklaracijom u smislu članka 166. Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i s njome se postupa u skladu s time.
3. Prije prijave robe za puštanje u slobodan promet deklarant vodi računa o tome je li roba u skladu s ovim Prilogom, posebno provjerom:
 - (a) na javnoj internetskoj stranici iz članka 40. stavaka 3. i 4. ovog Priloga da je izvoznik registriran za sastavljanje izjava o podrijetlu, osim ako ukupna vrijednost poslanih proizvoda s podrijetlom ne premašuje 10 000 EUR; i
 - (b) da je izjava o podrijetlu sastavljena u skladu s Dodatkom IV.

Članak 30.

Izuzimanje od dokaza o podrijetlu

1. Sljedeći proizvodi izuzeti su od obveze sastavljanja i podnošenja izjave o podrijetlu:
 - (a) proizvodi koje privatne osobe šalju drugim privatnim osobama kao male pakete čija ukupna vrijednost ne premašuje 500 EUR;

¹ Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, 10.10.2013., str. 1.).

- (b) proizvodi koji čine dio osobne prtljage putnika čija ukupna vrijednost ne premašuje 1 200 EUR.

2. Proizvodi navedeni u stavku 1. ispunjavaju sljedeće uvjete:

- (a) uvoz nije komercijalne naravi;
- (b) ispunjavaju uvjete za ostvarivanje pogodnosti iz ove Odluke;
- (c) ne postoji sumnja u vjerodostojnost izjave iz točke (b).

3. Za potrebe stavka 2. točke (a) uvoz se ne smatra uvozom komercijalne naravi ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) uvoz je povremen;
- (b) uvoz se odnosi samo na proizvode za osobnu upotrebu primatelja ili putnika ili njihovih obitelji;
- (c) po prirodi i količini proizvoda očito je da nemaju komercijalnu namjenu.

Članak 31.

Neusklađenosti i formalne pogreške

1. Ako su utvrđene manje neusklađenosti između pojedinosti navedenih u izjavi o podrijetlu i onih navedenih u ispravama podnesenima carinskim tijelima radi provedbe formalnosti za uvoz proizvoda, to ne čini izjavu o podrijetlu *ipso facto* nevaljanom ako je propisno utvrđeno da ta isprava odgovara dotičnim proizvodima.
2. Očite formalne pogreške kao što su pogreške u pisanju u izjavi o podrijetlu nisu osnova za odbacivanje te isprave ako nije riječ o pogreškama koje izazivaju sumnju u pogledu točnosti navoda u toj ispravi.

Članak 32.

Valjanost izjava o podrijetlu

Izjave o podrijetlu koje se podnose carinskim tijelima zemlje uvoznice nakon razdoblja valjanosti navedenog u članku 28. stavku 2. ovog Priloga mogu se prihvatiti radi primjene tarifnih povlastica kada je do nepodnošenja tih isprava unutar utvrđenog roka došlo zbog izvanrednih okolnosti. U ostalim slučajevima zakašnjelog podnošenja isprava carinska tijela zemlje uvoznice mogu prihvatiti izjave o podrijetlu ako su proizvodi podneseni carini prije isteka tog roka.

Članak 33.

Postupak za uvoz u djelomičnim pošiljkama

1. Postupak iz članka 28. stavka 3. ovog Priloga primjenjuje se za razdoblje koje su utvrdila carinska tijela država članica.
2. Carinska tijela država članica uvoznica koja nadziru uzastopna puštanja u slobodan promet provjeravaju jesu li uzastopne pošiljke dio rastavljenih ili nesastavljenih proizvoda za koje je sastavljena izjava o podrijetlu.

Članak 34.

Provjera izjava o podrijetlu

1. Carinska tijela mogu, ako sumnjaju u status o podrijetlu proizvoda, zatražiti od deklaranta da unutar prihvatljivog vremenskog razdoblja koje odrede predoči bilo koji dostupan dokaz radi provjere točnosti navođenja podrijetla u izjavi ili poštovanja uvjeta utvrđenih u članku 18. ovog Priloga.

2. Carinska tijela mogu suspendirati primjenu povlaštene tarifne mjere za vrijeme trajanja postupka provjere iz članka 43. ovog Priloga ako:
 - (a) informacije koje je pružio deklarant nisu dovoljne za potvrdu statusa podrijetla proizvoda ili poštovanja uvjeta utvrđenih u članku 17. stavku 2. ili članku 18. ovog Priloga;
 - (b) deklarant ne odgovori u roku određenom za dostavljanje informacija iz stavka 1. ovog članka.
3. U očekivanju informacija koje su zatražene od deklaranta iz stavka 1. ili rezultata postupka provjere iz stavka 2., uvozniku se nudi oslobađanje proizvoda podložno mjerama opreza za koje se smatra da su potrebne.

Članak 35.

Uskraćivanje povlastica

1. Carinska tijela države članice uvoznice odbijaju pravo na pogodnosti iz ove Odluke bez obveze zahtijevanja dodatnih dokaza ili slanja zahtjeva za provjeru PZP-u ako:
 - (a) roba ne odgovara onoj navedenoj u izjavi o podrijetlu;

- (b) deklarant ne podnese izjavu o podrijetlu dotičnih proizvoda, a takva se izjava traži;
- (c) ne dovodeći u pitanje članak 21. točku (b) i članak 30. stavak 1. ovog Priloga, izjavu o podrijetlu u posjedu deklaranta nije sastavio izvoznik registriran u PZP-u;
- (d) izjava o podrijetlu nije sastavljena u skladu s Dodatkom IV.; ili
- (e) nisu ispunjeni uvjeti iz članka 18. ovog Priloga.

2. Carinska tijela države članice uvoznice odbijaju pravo na povlastice iz ove Odluke, slijedom zahtjeva za provjeru upućenog nadležnim tijelima PZP-ova u smislu članka 43. ovog Priloga, ako su carinska tijela države članice uvoznice:

- (a) primila odgovor prema kojemu izvoznik nije imao pravo sastaviti izjavu o podrijetlu;
- (b) primila odgovor u skladu s kojim dotični proizvodi nemaju podrijetlo u dotičnom PZP-u ili uvjeti iz članka 17. stavka 2. ovog Priloga nisu ispunjeni; ili

- (c) imala opravdane sumnje u valjanost izjave o podrijetlu ili točnost informacija koje je dostavio deklarant o pravom podrijetlu dotičnih proizvoda kada su podnijela zahtjev za provjeru; i
- i. nisu primila odgovor u roku dopuštenom u skladu s člankom 43. ovog Priloga; ili
 - ii. primila su odgovor bez odgovarajućih odgovora na pitanja postavljena u zahtjevu.

GLAVA V.

ARANŽMANI ADMINISTRATIVNE SURADNJE

ODJELJAK 1.

OPĆI ZAHTJEVI

Članak 36.

Opća načela

1. Kako bi se osigurala pravilna primjena povlastica, PZP-ovi:
 - (a) uspostavljaju i održavaju administrativne strukture i sustave potrebne za provedbu i upravljanje u toj zemlji pravilima i postupcima utvrđenima u ovom Prilogu, uključujući prema potrebi aranžmane potrebne za primjenu kumulacije;
 - (b) putem nadležnih tijela surađuju s Komisijom i carinskim tijelima država članica.

2. Suradnja iz stavka 1. točke (b) ovog članka sastoji se od:
- (a) pružanja sve potrebne potpore u slučaju zahtjeva Komisije da prati pravilnu provedbu ovog Priloga u dotičnoj zemlji, uključujući posjete Komisije ili carinskih tijela država članica radi provjera na terenu;
 - (b) ne dovodeći u pitanje članke 34. i 35. ovog Priloga, provjere statusa proizvoda s podrijetlom i provjere ispunjavanja ostalih uvjeta iz ovog Priloga, uključujući posjete radi provjera na terenu ako to zahtijeva Komisija ili carinska tijela država članica u kontekstu ispitivanja podrijetla;
 - (c) kada postupak provjere ili bilo koja druga dostupna informacija upućuju na kršenje odredaba ovog Priloga, PZP na vlastitu inicijativu ili na zahtjev Komisije ili carinskih tijela države članice provodi odgovarajuće istražne radnje ili osigurava da se takve istražne radnje žurno provedu kako bi se utvrdila i spriječila takva kršenja. Komisija i carinska tijela države članice mogu sudjelovati u istražnim radnjama.
3. PZP-ovi prije 1. siječnja 2020. Komisiji podnose službenu obvezujuću izjavu o ispunjavanju zahtjeva iz stavka 1.

Članak 37.

Zahtjevi za objavljivanje i sukladnost

1. Komisija u *Službenom listu Europske unije* (serija C) objavljuje popis PZP-ova i datum kada se smatra da ispunjavaju uvjete iz članka 39. ovog Priloga. Komisija taj popis ažurira kada novi PZP ispuni jednake uvjete.
2. Proizvodi s podrijetlom iz PZP-a pri puštanju u slobodni promet u Uniji uživaju pogodnosti od tarifnih povlastica samo uz uvjet da su bili izvezeni na datum ili nakon datuma utvrđenog na popisu iz stavka 1.
3. Smatra se da PZP ispunjava uvjete iz članaka 36. i 39. ovog Priloga na dan kada je:
 - (a) dostavio obavijest iz članka 39. stavka 1. ovog Priloga; i
 - (b) podnio obvezujuću izjavu iz članka 36. stavka 3. ovog Priloga.

Članak 38.

Sankcije

Sankcije se primjenjuju protiv svake osobe koja sastavi ili da sastaviti ispravu koja sadržava netočne informacije u cilju pribavljanja povlaštenog postupanja za proizvode.

ODJELJAK 2.

NAČINI ADMINISTRATIVNE SURADNJE

PRIMJENJIVI NA SUSTAV REX

Članak 39.

Obavješćivanje o imenima i adresama nadležnih tijela PZP-ova

1. PZP-ovi obavješćuju Komisiju o imenima i adresama tijela koja se nalaze na njihovu području, a koja su:
 - (a) dio vladinih tijela dotične zemlje i ovlaštena pružati potporu Komisiji i carinskim tijelima država članica administrativnom suradnjom predviđenom u ovoj glavi;

- (b) dio vladinih tijela dotične zemlje ili koja djeluju u okviru vladinih tijela i ovlaštena su registrirati i brisati izvoznike iz evidencije registriranih izvoznika.
- 2. PZP-ovi odmah obavješćuju Komisiju o svakoj promjeni informacija o kojima se obavješćuje u skladu sa stavcima 1. i 2.
- 3. Komisija šalje tu informaciju carinskim tijelima država članica.

Članak 40.

Prava pristupa sustavu REX i objava podataka iz tog sustava

- 1. Komisija ima pristup pretraživanju svih podataka.
- 2. Nadležna tijela PZP-ova imaju pristup pretraživanju podataka koji se odnose na izvoznike koje su registrirala.

Komisija nadležnim tijelima PZP-ova osigurava siguran pristup sustavu REX.

- 3. Komisija na raspolaganje javnosti stavlja sljedeće podatke:
 - (a) broj registriranog izvoznika;
 - (b) datum registracije registriranog izvoznika;

(c) datum od kojeg je registracija važeća;

(d) prema potrebi, datum opoziva registracije.

4. Ako je izvoznik dao suglasnost potpisivanjem polja 6. obrasca utvrđenog u Dodatku III., Komisija stavlja na raspolaganje javnosti sljedeće podatke:

(a) ime registriranog izvoznika kako je navedeno u polju 1. obrasca utvrđenog u Dodatku III.;

(b) adresu mjesta gdje se nalazi poslovni nastan registriranog izvoznika kako je navedena u polju 1. obrasca utvrđenog u Dodatku III.;

(c) kontaktne podatke kako je navedeno u polju 1. i polju 2. obrasca utvrđenog u Dodatku III.;

(d) okviran opis robe koja ispunjava uvjete za povlašteno postupanje, uključujući okviran popis tarifnih brojeva ili poglavlja, kako je navedeno u polju 4. obrasca utvrđenog u Dodatku III.;

(e) identifikacijski broj subjekta (TIN) registriranog izvoznika kako je naveden u polju 1. obrasca utvrđenog u Dodatku III.;

(f) je li izvoznik trgovac ili proizvođač, kako je navedeno u polju 3. obrasca utvrđenog u Dodatku III.

Odbijanje potpisivanja polja 6. nije osnova za odbijanje registriranja izvoznika.

Članak 41.

Zaštita podataka u sustavu REX

1. Podaci koje su registrirala nadležna tijela PZP-ova u sustavu REX obrađuju se isključivo za potrebe ovog Priloga.
2. Registriranim izvoznicima pružaju se informacije utvrđene u člancima od 14. do 16. Uredbe (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća¹ ili člancima od 12. do 14. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća², kako je primjenjivo.

Registriranim izvoznicima informacije iz prvog podstavka pružaju se putem obavijesti priložene zahtjevu za registraciju izvoznika kako je utvrđen u Dodatku III ovog Priloga.

3. Svako nadležno tijelo PZP-a koje je unijelo podatke u sustav REX smatra se voditeljem obrade u pogledu tih podataka.

¹ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

² Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

Komisija se smatra zajedničkim voditeljem obrade u pogledu svih podataka kako bi se osiguralo da registrirani izvoznik stekne svoja prava.

4. Prava registriranih izvoznika u pogledu obrade podataka navedenih na popisu u Dodatku III. ovog Priloga, koji su pohranjeni u sustavu REX i obrađeni u nacionalnim sustavima, ostvaruju se u skladu s Uredbom (EU) 2016/679.
5. Države članice koje u svojim nacionalnim sustavima repliciraju podatke iz sustava REX kojima imaju pristup ažuriraju te replicirane podatke.
6. Prava registriranih izvoznika u pogledu obrade njihovih registracijskih podataka od strane Komisije ostvaruju se u skladu s Uredbom (EU) br. 2018/1725.
7. Svi zahtjevi registriranih izvoznika za ostvarivanje prava na pristup podacima ili njihovo ispravljanje, brisanje ili blokiranje u skladu s Uredbom (EU) br. 2018/1725 podnose se voditelju obrade koji te zahtjeve obrađuje.

Ako registrirani izvoznik Komisiji podnese takav zahtjev, a da nije pokušao ostvariti svoja prava preko voditelja obrade podataka, Komisija taj zahtjev upućuje voditelju obrade podataka registriranog izvoznika.

Ako registrirani izvoznik nije uspio ostvariti svoja prava preko voditelja obrade podataka, registrirani izvoznik podnosi taj zahtjev Komisiji, koja djeluje kao voditelj obrade. Komisija ima pravo ispravljanja, brisanja ili blokiranja podataka.

8. Nacionalna nadzorna tijela za zaštitu podataka i Europski nadzornik za zaštitu podataka, svaki u okviru svojih nadležnosti, prema potrebi:
- (a) surađuju i osiguravaju koordinirani nadzor registracijskih podataka;
 - (b) razmjenjuju relevantne informacije;
 - (c) uzajamno si pomažu pri obavljanju revizija i pregleda;
 - (d) ispituju poteškoće pri tumačenju ili primjeni ovog Priloga;
 - (e) istražuju probleme pri obavljanju neovisnog nadzora ili pri ostvarivanju prava ispitanika;
 - (f) izrađuju usklađene prijedloge za zajednička rješenja eventualnih problema; i
 - (g) promiču svijest o pravima na zaštitu podataka.

Članak 42.

Kontrola podrijetla

1. Za potrebe osiguravanja poštovanja pravila koja se odnose na status proizvoda s podrijetlom nadležna tijela PZP-a provode:
- (a) provjere statusa proizvoda s podrijetlom na zahtjev carinskih tijela država članica;

(b) redovite kontrole izvoznika na svoju vlastitu inicijativu.

2. Kontrolama iz stavka 1. točke (b) osigurava se da izvoznici u svakom trenutku ispunjavaju svoje obveze. Kontrole se provode u razmacima koji se utvrđuju na temelju odgovarajućih kriterija analize rizika. U tu svrhu nadležna tijela PZP-ova zahtijevaju da izvoznici predоче preslike ili popis izjava o podrijetlu koje su sastavili.
3. Nadležna tijela PZP-ova imaju pravo zahtijevati bilo koji dokaz i ispitati izvoznikove račune i, kada je to prikladno, račune proizvođača koji opskrbljuju izvoznike, uključujući ispitivanja u njihovim prostorima ili provjere za koje se smatra da su primjerene.

Članak 43.

Zahtjev za provjeru izjava o podrijetlu

1. Naknadne provjere izjava o podrijetlu provode se nasumce ili kad god carinska tijela države članice osnovano sumnjaju u vjerodostojnost takvih isprava, status proizvoda s podrijetlom dotičnih proizvoda ili poštovanje drugih uvjeta iz ovog Priloga.

Kada carinska tijela države članice zahtijevaju suradnju nadležnih tijela PZP-ova kako bi provele provjeru valjanosti izjava o podrijetlu, status proizvoda s podrijetlom ili oboje, u svojem zahtjevu navode, kada je to prikladno, razloge za osnovanu sumnju u valjanost izjave o podrijetlu ili status proizvoda s podrijetlom.

Preslika izjave o podrijetlu i sve dodatne informacije ili isprave koje upućuju na to da su podaci navedeni u toj izjavi netočni mogu se proslijediti kao prilog zahtjevu za provjeru.

Država članica koja zahtijeva provjeru određuje šestomjesečni početni rok za dostavljanje rezultata provjere, počevši od datuma zahtjeva za provjeru.

2. Ako u slučaju osnovane sumnje nema odgovora u roku navedenom u stavku 1. ili ako odgovor ne sadržava dovoljno informacija za utvrđivanje stvarnog podrijetla proizvoda, nadležnim tijelima dotičnog PZP-a šalje se druga komunikacija. Tom komunikacijom utvrđuje se dodatni rok koji nije dulji od šest mjeseci.

Članak 44.

Provjera izjava dobavljača

1. Provjera izjave dobavljača iz članka 27. ovog Priloga može se provesti nasumce ili kad god carinska tijela zemlje uvoznice osnovano sumnjaju u vjerodostojnost isprave ili točnost ili potpunost informacija koje se odnose na stvarno podrijetlo dotičnih materijala.
2. Carinska tijela kojima se podnosi izjava dobavljača mogu zatražiti od carinskih tijela zemlje u kojoj je izjava sastavljena da izdaju potvrdu o informacijama, a obrazac za nju nalazi se u Dodatku VI. Osim toga, carinska tijela kojima je podnesena izjava dobavljača mogu zatražiti od izvoznika da pribavi potvrdu o informacijama koju izdaju carinska tijela zemlje u kojoj je sastavljena izjava dobavljača.

Ured koji je izdao potvrdu o informacijama obvezan je čuvati njezinu presliku barem tri godine.
3. Carinska tijela koja zahtijevaju provjeru obavješćuju se o rezultatima provjere u najkraćem roku. Rezultati moraju jasno upućivati na to je li izjava koja se odnosi na status materijala točna.

4. Za potrebe provjere dobavljači su obvezni čuvati najmanje tri godine presliku isprave koja sadržava izjavu zajedno sa svim potrebnim dokazima koji prikazuju stvarni status materijala.
5. Carinska tijela u zemlji u kojoj je izjava dobavljača sastavljena imaju pravo zahtijevati dokaze ili provesti provjere za koje smatraju da su primjerene kako bi se provjerila točnost izjave dobavljača.
6. Svaka izjava o podrijetlu sastavljena na temelju netočne izjave dobavljača smatra se nevažećom.

Članak 45.

Ostale odredbe

1. Ovaj odjeljak i odjeljak 2. glave IV. primjenjuju se *mutatis mutandis* na:
 - (a) izvoz iz Unije u PZP za potrebe bilateralne kumulacije kako je predviđeno člankom 7. ovog Priloga;
 - (b) izvoz iz jednog PZP-a u drugi za potrebe kumulacije PZP-a kako je predviđeno člankom 2. stavkom 2. ovog Priloga;

- (c) izvoz iz Unije u PZP ako taj PZP unilateralno odobri povlašteno tarifno postupanje za određeni proizvod podrijetlom iz Unije, u skladu s ovim Prilogom.
2. PZP također može predvidjeti da se sustav REX iz članka 22., 23., 24., 39., 40. i 41. ovog Priloga koristi kako bi taj PZP dodijelio povlašteno tarifno postupanje proizvodima podrijetlom iz drugog PZP-a na temelju izjava o podrijetlu koje su sastavili izvoznici registrirani u tom drugom PZP-u.
3. U slučajevima iz stavka 1. točaka (a) i (c) ovog članka izvoznici moraju biti registrirani u Uniji u skladu s člankom 68. Provedbene uredbe (EU) 2015/2447.

GLAVA VI.

CEUTA I MELILLA

Članak 46.

Ceuta i Melilla

1. Odredbe iz ovog Priloga koje se odnose na izdavanje, upotrebu i naknadnu provjeru dokaza o podrijetlu primjenjuju se *mutatis mutandis* na proizvode izvezene iz PZP-a u Ceutu i Melillu i na proizvode izvezene iz Ceute i Melille u PZP radi bilateralne kumulacije.
2. Ceuta i Melilla smatraju se jedinstvenim područjem.
3. Španjolska carinska tijela nadležna su za primjenu ovog Priloga u Ceuti i Melilli.

GLAVA VII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 47.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Odbor za carinski zakonik uspostavljen člankom 285. Uredbe (EU) br. 952/2013. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Ako se mišljenje odbora treba dobiti na temelju pisanog postupka i ako se upućuje na ovaj stavak, navedeni postupak završava bez rezultata kada to, u roku za davanje mišljenja, odluči predsjednik odbora.

Dodatak I.

UVODNE NAPOMENE I POPIS POSTUPAKA OBRADE ILI PRERADE KOJIMA SE STJEČE STATUS PROIZVODA S PODRIJETLOM

UVODNE NAPOMENE

Napomena 1. – Opći uvod

Ovim se Dodatkom utvrđuju uvjeti na temelju članka 4. ovog Priloga pod kojima se smatra da proizvodi imaju podrijetlo iz dotičnog PZP-a. Postoje četiri različite vrste pravila, koja se razlikuju prema proizvodu:

- (a) obradom ili preradom nije prijeđen maksimalni sadržaj materijala bez podrijetla;
- (b) obradom ili preradom četveroznamenkasti tarifni broj ili šesteroznamenkasti podbroj proizvedenih proizvoda postaje različit od četveroznamenkastog tarifnog broja ili šesteroznamenkastog podbroja upotrijebljenih materijala;
- (c) provodi se specifični postupak obrade ili prerade;
- (d) obrada ili prerada provodi se na određenim materijalima dobivenima u cijelosti.

Napomena 2. – Struktura popisa

- 2.1. U stupcima 1. i 2. opisan je dobiveni proizvod. U stupcu 1. navodi se broj poglavlja, četveroznamenasti tarifni broj ili šesteroznamenasti tarifni podbroj, prema potrebi. U stupcu 2. navodi se opis robe koji se upotrebljava u Harmoniziranom sustavu za taj tarifni broj ili poglavlje. Za svaki unos u stupcima 1. i 2., prema napomeni 2.4., u stupcu 3. navodi se jedno pravilo ili više njih („zahtijevani postupci”). Ti se zahtijevani postupci odnose samo na materijale bez podrijetla. U nekim slučajevima unosu iz stupca 1. prethodi „ex”, što znači da se pravilo iz stupca 3. primjenjuje samo na dio toga tarifnog broja koji je opisan u stupcu 2.
- 2.2. Ako je nekoliko tarifnih brojeva ili podbrojeva grupirano zajedno u stupcu 1. ili se navodi broj poglavlja te se stoga u stupcu 2. daje općenit opis proizvoda, odgovarajuće pravilo u stupcu 3. odnosi se na sve proizvode koji su prema Harmoniziranom sustavu razvrstani u tarifne brojeve tog poglavlja ili bilo koji tarifni broj ili tarifni podbroj grupiran zajedno u stupcu 1.
- 2.3. Kada su na popisu različita pravila koja se odnose na različite proizvode unutar nekog tarifnog broja, svaka alineja sadržava opis onog dijela tarifnog broja koji je obuhvaćen odgovarajućim pravilom u stupcu 3.
- 2.4. Ako su u stupcu 3. navedena dva alternativna pravila razdvojena s „ili”, izvoznik može birati koje će pravilo upotrijebiti.

Napomena 3. – Primjeri primjene pravila

3.1. Članak 4. stavak 2. ovog Priloga, koji se odnosi na proizvode koji su stekli status proizvoda s podrijetlom i koji se koriste u proizvodnji ostalih proizvoda, primjenjuje se bez obzira na to jesu li proizvodi stekli taj status u tvornici gdje se ti proizvodi koriste ili u nekoj drugoj tvornici u PZP-u ili u Uniji.

3.2. U skladu s člankom 5. ovog Priloga obrada ili prerada mora biti provedena u većoj mjeri od one navedene na popisu iz tog članka. U suprotnom roba nema pravo na dobivanje pogodnosti povlaštenog tarifnog postupanja, čak i ako su ispunjeni uvjeti s popisa u nastavku.

Podložno članku 5. Priloga, pravila na popisu predstavljaju najmanju količinu potrebne obrade ili prerade i provođenjem većeg stupnja obrade ili prerade također se stječe status proizvoda s podrijetlom; s druge strane, provođenjem manjeg stupnja obrade ili prerade ne može se steći status proizvoda s podrijetlom. Stoga, ako se pravilom predviđa da se na određenoj razini proizvodnje može upotrijebiti materijal bez podrijetla, upotreba tog materijala dopuštena je u ranijoj fazi proizvodnje, ali ne i u kasnijoj fazi proizvodnje.

3.3. Ne dovodeći u pitanje napomenu 3.2., ako se u pravilu upotrebljava izraz „proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja”, mogu se upotrijebiti materijali iz bilo kojeg tarifnog broja (čak i materijali istog opisa i istog tarifnog broja kao i proizvod), uz primjenu svih posebnih ograničenja koja mogu biti sadržana u pravilu.

Međutim, izraz „proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, uključujući druge materijale iz tarifnog broja ...” ili „proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, uključujući druge materijale iz istog tarifnog broja kao i proizvod” znači da se mogu upotrijebiti materijali iz bilo kojeg tarifnog broja, osim onih koji imaju isti opis kao proizvod koji je naveden u stupcu 2. popisa.

- 3.4. Ako je pravilom s popisa utvrđeno da se proizvod može proizvoditi od više materijala, to znači da se može upotrijebiti jedan materijal ili više njih. Pravilom se ne zahtijeva da budu upotrijebljeni svi materijali.
- 3.5. Ako je pravilom s popisa utvrđeno da se proizvod mora proizvoditi od određenog materijala, to ne priječi upotrebu drugih materijala koji zbog svoje prirode ne mogu zadovoljiti taj uvjet.

Napomena 4. – Opće odredbe o određenim poljoprivrednim proizvodima

- 4.1. Smatra se da su poljoprivredni proizvodi koji pripadaju u poglavlja 6., 7., 8., 9., 10., 12. i tarifni broj 2401 te koji su uzgojeni ili prikupljeni na području PZP-a podrijetlom s područja navedene zemlje, čak i ako se uzgajaju iz sjemena, lukovica, podloga, reznica, kalema, mladica, pupoljaka ili drugih živih dijelova biljaka uvezenih iz druge zemlje.

- 4.2. Ako udio šećera bez podrijetla u određenom proizvodu podliježe ograničenjima, težina šećera iz tarifnog broja 1701 (saharoza) i 1702 (npr. fruktoza, glukoza, laktoza, maltoza, izoglukoza ili invertni šećer) upotrijebljenog za proizvodnju gotovog proizvoda i za proizvodnju proizvoda bez podrijetla sadržanog u gotovom proizvodu uzima se u obzir pri izračunu takvih ograničenja.

Napomena 5. – Terminologija koja se upotrebljava u vezi s određenim tekstilnim proizvodima

- 5.1. Pojam „prirodna vlakna” na popisu služi za upućivanje na vlakna koja nisu umjetna ili sintetička vlakna. Njihova je upotreba ograničena na faze prije predenja, uključujući otpad, te, ako nije drukčije utvrđeno, uključuje vlakna koja su grebenana, češljana ili drukčije pripremljena, ali nepredena.
- 5.2. Pojam „prirodna vlakna” uključuje konjsku dlaku iz tarifnog broja 0503, svilu iz tarifnih brojeva 5002 i 5003 te vunena vlakna i finu ili grubu životinjsku dlaku iz tarifnih brojeva od 5101 do 5105, pamučna vlakna iz tarifnih brojeva od 5201 do 5203 i druga biljna vlakna iz tarifnih brojeva od 5301 do 5305.
- 5.3. Pojmovi „tekstilna pulpa”, „kemijski materijali” i „materijali za izradu papira” na popisu se upotrebljavaju za opisivanje materijala koji nisu razvrstani u poglavlja od 50 do 63, a mogu se upotrijebiti za proizvodnju umjetnih, sintetičkih ili papirnih vlakana ili prede.
- 5.4. Pojam „umjetna ili sintetička rezana vlakna” na popisu služi za upućivanje na strukove od sintetičkih ili umjetnih filamenata, rezana vlakna ili otpatke iz tarifnih brojeva od 5501 do 5507.

Napomena 6. – Odstupanja koja se primjenjuju na proizvode izrađene od mješavine tekstilnih materijala

- 6.1. Kada se za određeni proizvod s popisa upućuje na ovu napomenu, uvjeti iz stupca 3. ne primjenjuju se na osnovne tekstilne materijale koji su upotrijebljeni za proizvodnju tog proizvoda, a koji zajedno čine 10 % ili manje od ukupne težine svih osnovnih tekstilnih materijala. (Vidjeti i napomene 6.3. i 6.4.)
- 6.2. Međutim, odstupanje iz napomene 6.1. može se primijeniti samo na miješane proizvode koji su izrađeni od dvaju ili više osnovnih tekstilnih materijala.

Osnovni tekstilni materijali su sljedeći:

- svila;
- vuna;
- gruba životinjska dlaka;
- fina životinjska dlaka;
- konjska dlaka;
- pamuk;
- materijali za izradu papira i papir;
- lan;
- prava konoplja;

- juta i druga tekstilna vlakna od drvenog lika;
- sisal i druga tekstilna vlakna iz roda agava;
- kokos, abaka, rami i druga biljna tekstilna vlakna;
- sintetički filamenti;
- umjetni filamenti;
- provodljivi filamenti;
- sintetička polipropilenska rezana vlakna;
- sintetička poliesterska rezana vlakna;
- sintetička poliamidna rezana vlakna;
- sintetička poliakrilonitrilna rezana vlakna;
- sintetička poliimidna rezana vlakna;
- sintetička politetrafluoretilenska rezana vlakna;
- sintetička rezana vlakna od poli(fenilen sulfida);
- sintetička rezana vlakna od poli(vinil klorida);
- ostala sintetička rezana vlakna;

- umjetna rezana vlakna viskoze;
- ostala umjetna rezana vlakna;
- poliuretanska pređa s fleksibilnim polieterskim segmentima, neovisno o tome je li obavijena ili ne;
- poliuretanska pređa s fleksibilnim polieterskim segmentima, neovisno o tome je li obavijena ili ne;
- proizvodi iz tarifnog broja 5605 (metalizirana pređa) koji uključuju traku koja se sastoji od jezgre od aluminijske folije ili od jezgre od plastične folije sa slojem aluminijskog praha ili bez njega, širine do 5 mm, spojenu u sendvič s pomoću prozirnog ili obojenog ljepila između dvaju slojeva plastične folije;
- ostali proizvodi iz tarifnog broja 5605;
- staklena vlakna;
- metalna vlakna.

Primjer:

Pređa iz tarifnog broja 5205 koja je izrađena od pamučnih vlakana iz tarifnog broja 5203 i sintetičkih rezanih vlakana iz tarifnog broja 5506 miješana je pređa. Stoga se mogu upotrijebiti sintetička rezana vlakna bez podrijetla koja ne zadovoljavaju pravila o podrijetlu uz uvjet da njihova ukupna težina ne premašuje 10 % težine pređe.

Primjer:

Vunena tkanina iz tarifnog broja 5112 koja je izrađena od vunene pređe iz tarifnog broja 5107 i pređe od rezanih sintetičkih vlakana iz tarifnog broja 5509 miješana je tkanina. Stoga se može upotrijebiti sintetička pređa koja ne zadovoljava pravila o podrijetlu, ili vunena pređa koja ne zadovoljava pravila o podrijetlu, ili njihova kombinacija, uz uvjet da njihova ukupna težina ne premašuje 10 % težine tkanine.

Primjer:

Tekstilna tkanina dobivena tafting postupkom iz tarifnog broja 5802 dobivena od pamučne pređe iz tarifnog broja 5205 i pamučne tkanine iz tarifnog broja 5210 smatra se miješanim proizvodom samo ako je pamučna tkanina i sâma miješana tkanina proizvedena od pređe razvrstane u dva zasebna tarifna broja ili ako su upotrijebljene pamučne pređe i sâme miješane pređe.

Primjer:

Ako je dotična tekstilna tkanina dobivena tafting postupkom bila izrađena od pamučne pređe iz tarifnog broja 5205 i sintetičke tkanine iz tarifnog broja 5407, upotrijebljene su pređe očito dva zasebna osnovna tekstilna materijala te je tekstilna tkanina dobivena tafting postupkom prema tome miješani proizvod.

- 6.3. U slučaju proizvoda koji uključuju „poliuretansku pređu s fleksibilnim polieterskim segmentima, upletenu ili neupletenu”, tolerancija za tu pređu iznosi 20 %.

- 6.4. U slučaju proizvoda koji uključuju „traku koja se sastoji od jezgre od aluminijske folije ili od jezgre od plastične folije sa slojem aluminijskog praha ili bez njega, širine do 5 mm, spojenu u sendvič s pomoću prozirnog ili obojenog ljepila između dvaju slojeva plastične folije”, tolerancija za tu traku iznosi 30 %.

Napomena 7. – Ostala odstupanja koja se primjenjuju na određene tekstilne proizvode

- 7.1. Kada se na popisu upućuje na ovu napomenu, mogu se upotrijebiti tekstilni materijali koji ne zadovoljavaju pravilo iz stupca 3. popisa za dotični izrađeni proizvod, uz uvjet da su razvrstani u drugi tarifni broj od tarifnog broja proizvoda te da njihova vrijednost ne premašuje 8 % cijene proizvoda franko tvornica.
- 7.2. Ne dovodeći u pitanje napomenu 7.3., materijali koji nisu razvrstani u poglavlja od 50. do 63. mogu se slobodno upotrijebiti u proizvodnji tekstilnih proizvoda, bez obzira na to sadržavaju li tekstil.

Primjer:

Ako se pravilom s popisa predviđa da se za određeni tekstilni artikl (npr. hlače) mora upotrijebiti pređa, to ne priječi upotrebu metalnih artikala kao npr. dugmadi jer dugmad nije razvrstana u poglavlja od 50. do 63. Iz istog se razloga ne priječi ni upotreba patentnih zatvarača, iako patentni zatvarači obično sadržavaju tekstil.

7.3. Ako se primjenjuje pravilo o postotku, mora se uzeti u obzir vrijednost materijala koji nisu razvrstani u poglavlja od 50. do 63. pri izračunavanju vrijednosti ugrađenih materijala bez podrijetla.

Napomena 8. – Definicija specifičnih postupaka i jednostavnih aktivnosti koje se provode u vezi s određenim proizvodima iz poglavlja 27.

8.1. Za potrebe tarifnih brojeva ex 2707 i 2713 „specifični postupci” jesu sljedeći:

- (a) vakuumska destilacija;
- (b) redestilacija vrlo temeljitim postupkom frakcioniranja ⁽¹⁾;
- (c) kreiranje;
- (d) reformiranje;
- (e) ekstrakcija s pomoću selektivnih otapala;
- (f) postupak koji obuhvaća sve sljedeće radnje: preradu koncentriranom sumpornom kiselinom, oleumom ili sumpornim anhidridom; neutralizaciju alkalnim agensima; dekolorizaciju i purifikaciju prirodno aktivnom zemljom, aktiviranom zemljom, aktiviranim ugljenom ili boksitom;
- (g) polimerizaciju;

- (h) alkiliranje;
- (i) izomerizaciju.

8.2. Za potrebe tarifnih brojeva 2710, 2711 i 2712 „specifični postupci” su sljedeći:

- (a) vakuumska destilacija;
- (b) redestilacija vrlo temeljitim postupkom frakcioniranja ⁽¹⁾;
- (c) kreiranje;
- (d) reformiranje;
- (e) ekstrakcija s pomoću selektivnih otapala;
- (f) postupak koji obuhvaća sve sljedeće radnje: preradu koncentriranom sumpornom kiselinom, oleumom ili sumpornim anhidridom; neutralizaciju alkalnim agensima; dekolorizaciju i purifikaciju prirodno aktivnom zemljom, aktiviranom zemljom, aktiviranim ugljenom ili boksitom;
- (g) polimerizaciju;
- (h) alkiliranje;
- (i) izomerizaciju;

- (j) samo u odnosu na teška ulja iz tarifnog broja ex 2710, odsumporavanje vodikom koje rezultira smanjenjem najmanje 85 % sadržaja sumpora u prerađivanim proizvodima (metoda ASTM D 1266-59 T);
- (k) samo u odnosu na proizvode iz tarifnog broja 2710, deparafinacija nekim drugim postupkom osim filtriranja;
- (l) samo u odnosu na teška ulja iz tarifnog broja ex 2710, tretman vodikom pod tlakom većim od 20 bara i temperaturom većom od 250 °C uz upotrebu katalizatora, u neku drugu svrhu nego što je odsumporavanje, kada vodik tvori aktivni element u kemijskoj reakciji. Međutim, daljnji tretman vodikom ulja za podmazivanje iz tarifnog broja ex 2710 (npr. hidrofiniširanje ili dekolorizacija) radi poboljšanja boje ili stabilnosti ne smatra se specifičnim postupkom;
- (m) samo u odnosu na loživa ulja iz tarifnog broja ex 2710, atmosferska destilacija, uz uvjet da se manje od 30 % tih proizvoda – po obujmu, uključujući i gubitke – destilira na 300 °C s pomoću metode ASTM D 86;
- (n) samo u pogledu drugih teških ulja osim plinskih i loživih ulja iz tarifnog broja ex 2710, tretman s pomoću visokofrekventnog jedva vidljivog električnog pražnjenja bez iskrenja;

- (o) u odnosu na sirove proizvode (osim vazelina, ozokerita, voska mrkog ugljena ili voska od treseta, parafinskog voska s masenim udjelom ulja manjim od 0,75 %) isključivo iz tarifnog broja ex 2712, oduljavanje frakcijskom kristalizacijom.

8.3. Za potrebe tarifnih brojeva ex 2707 i 2713, jednostavni postupci kao što su čišćenje, pretakanje, desalinizacija, odvajanje vode, filtriranje, bojenje, obilježavanje, dobivanje sadržaja sumpora zbog miješanja proizvoda s različitim sadržajima sumpora ili bilo koja njihova kombinacija ili slični postupci, ne daju status proizvoda s podrijetlom.

⁽¹⁾ Vidjeti dodatnu napomenu s objašnjenjem 4.(b) poglavlja 27. Kombinirane nomenklature.

Popis proizvoda i postupaka obrade ili prerade kojima se stječe status proizvoda s podrijetlom

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađena ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
Poglavlje 1.	Žive životinje	Sve životinje iz poglavlja 1. dobivene su u cijelosti
Poglavlje 2.	Meso i jestivi mesni klaonički proizvodi	Proizvodnja u kojoj su sve meso i svi jestivi klaonički proizvodi u proizvodima iz ovog poglavlja dobiveni u cijelosti
ex Poglavlje 3.	Ribe i rakovi, mekušci i ostali vodeni beskralješnjaci, osim sljedećeg:	Sve ribe i svi rakovi, mekušci i ostali vodeni beskralješnjaci dobiveni su u cijelosti
0304	Ribljí fileti i ostalo riblje meso (neovisno o tome je li mljeveno ili ne), svježe, rashlađeno ili smrznuto	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 3. dobiveni u cijelosti
0305	Riba, sušena, soljena ili u salamuri; dimljena riba, neovisno o tome je li kuhana prije ili tijekom procesa dimljenja ili ne; brašno, krupica i pelete od ribe, uporabljivi za prehranu ljudi	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 3. dobiveni u cijelosti
ex 0306	Rakovi, neovisno o tome jesu li u ljusci ili ne, sušeni, soljeni ili u salamuri; rakovi, u ljusci, kuhani u pari ili vodi, neovisno o tome jesu li rashlađeni, smrznuti, sušeni, soljeni ili u salamuri ili ne; brašno, krupica i pelete od rakova, uporabljivi za prehranu ljudi	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 3. dobiveni u cijelosti
ex 0307	Mekušci, neovisno o tome jesu li u ljusci ili ne, sušeni, soljeni ili u salamuri; vodeni beskralješnjaci osim rakova i mekušaca, sušeni, soljeni ili u salamuri; brašno, krupica i pelete od rakova, uporabljivi za prehranu ljudi	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 3. dobiveni u cijelosti

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
Poglavlje 4.	Mlijeko i mliječni proizvodi; jaja peradi i ptičja jaja; prirodni med; jestivi proizvodi životinjskog podrijetla, niti spomenuti niti uključeni na drugom mjestu;	Proizvodnja u kojoj: – su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 4. dobiveni u cijelosti; i – težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ ne premašuje 40 % težine konačnog proizvoda
ex Poglavlje 5.	Proizvodi životinjskog podrijetla, nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
ex 0511 91	Nejestiva riblja jaja i ikra	Sva jaja i sva ikra dobiveni su u cijelosti
Poglavlje 6.	Živo drveće i druge biljke; lukovice, korijenje i slično; rezano cvijeće i ukrasno lišće	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 6. dobiveni u cijelosti
Poglavlje 7.	Jestivo povrće, pojedino korijenje i gomolji	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 7. dobiveni u cijelosti
Poglavlje 8.	Jestivo voće i orašasti plodovi; kora agruma ili dinja i lubenica	Proizvodnja u kojoj: – su sve upotrijebljeno voće, orašasti plodovi i kore agruma ili dinja i lubenica iz poglavlja 8. dobiveni u cijelosti, i – težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ ne premašuje 40 % težine konačnog proizvoda
Poglavlje 9.	Kava, čaj, mate čaj i začini;	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
Poglavlje 10.	Žitarice	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 10. dobiveni u cijelosti
ex Poglavlje 11.	Proizvodi mlinske industrije; slad; škrob; inulin; pšenični gluten; osim:	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 10. i 11., tarifnih brojeva 0701 i 2303 i podbroja 0710 10 dobiveni u cijelosti

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex 1106	Brašno, krupica i prah od suhog, oljuštenog mahunastog povrća iz tarifnog broja 0713	Sušenje i mljevenje mahunastog povrća iz tarifnog broja 0708
Poglavlje 12.	Uljano sjemenje i plodovi; razno zrnje, sjemenje i plodovi; industrijsko i ljekovito bilje; slama i stočna hrana	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
Poglavlje 13.	Šelak; gume, smole i ostali biljni sokovi i ekstrakti	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, u kojoj težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ ne premašuje 40 % težine konačnog proizvoda
Poglavlje 14.	Biljni materijali za pletarstvo; biljni proizvodi niti spomenuti niti uključeni na drugom mjestu	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
ex Poglavlje 15.	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla te proizvodi njihove razgradnje; prerađene jestive masti; životinjski ili biljni voskovi; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog podbroja, osim iz tarifnog podbroja proizvoda
od 1501 do 1504	Masti od svinja, peradi, goveda, ovaca ili koza, ribe itd.	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
1505, 1506 i 1520	Mast od vune i masne tvari dobivene od nje (uključujući lanolin). Ostale životinjske masti i ulja te njihove frakcije, neovisno o tome jesu li rafinirani ili ne, ali kemijski nemodificirani. Glicerol, sirov; glicerolske vode i lužine.	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
1509 i 1510	Maslinovo ulje i njegove frakcije	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni biljni materijali dobiveni u cijelosti
1516 i 1517	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla te njihove frakcije, djelomično ili potpuno hidrogenirani, interesterificirani, reesterificirani ili elaidinizirani, neovisno o tome jesu li rafinirani ili ne, ali dalje nepripremljeni Margarin; jestive mješavine ili pripravci od masti ili ulja životinjskog ili biljnog podrijetla ili od frakcija različitih masti ili ulja iz ovog poglavlja, osim jestivih masti ili ulja ili njihovih frakcija iz tarifnog broja 1516	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađena ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
Poglavlje 16.	Proizvodi od mesa, riba, rakova, mekušaca ili drugih vodenih beskralježnjaka	Proizvodnja: – od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim mesa i jestivih klaoničkih proizvoda iz poglavlja 2. i materijala iz poglavlja 16. dobivenih od mesa i jestivih klaoničkih proizvoda iz poglavlja 2., i – u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 3. i materijali iz poglavlja 16. dobiveni od riba i rakova, mekušaca i drugih vodnih beskralježnjaka iz poglavlja 3. dobiveni u cijelosti
ex Poglavlje 17.	Šećeri i šećerni proizvodi; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
1702	Ostali šećeri, uključujući kemijski čistu laktozu i glukozu, u krutom stanju; šećerni sirupi; umjetni med, neovisno o tome je li pomiješan s prirodnim medom ili ne; karamel	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda, u kojoj težina upotrijebljenih materijala iz tarifnih brojeva od 1101 do 1108, 1701 i 1703 ne premašuje 30 % težine konačnog proizvoda
1704	Šećerni proizvodi (uključujući bijelu čokoladu), bez kakaa	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda, u kojoj: – pojedinačna težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne premašuje 40 % težine konačnog proizvoda, i – ukupna kombinirana težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne premašuje 60 % težine konačnog proizvoda

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
Poglavlje 18.	Kakao i kakao proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda, u kojoj: – pojedinačna težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne premašuje 40 % težine konačnog proizvoda, i – ukupna kombinirana težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne premašuje 60 % težine konačnog proizvoda
Poglavlje 19.	Proizvodi od žitarica, brašna, škroba ili mlijeka; slastičarski proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda, u kojoj: – težina upotrijebljenih materijala iz poglavlja 2., 3. i 16. ne premašuje 20 % težine konačnog proizvoda, i – težina upotrijebljenih materijala iz tarifnih brojeva 1006 i od 1101 do 1108 ne premašuje 20 % težine konačnog proizvoda, i – pojedinačna težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne premašuje 40 % težine konačnog proizvoda, i – ukupna kombinirana težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne premašuje 60 % težine konačnog proizvoda

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex Poglavlje 20.	Proizvodi od povrća, voća, orašastih plodova ili drugih dijelova biljaka; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda, u kojoj težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ ne premašuje 40 % težine konačnog proizvoda
2002 i 2003	Rajčice, gljive i tartufi, pripremljeni ili konzervirani na drugi način, osim u octu ili octenoj kiselini	Proizvodnja u kojoj su svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 7. dobiveni u cijelosti
Poglavlje 21.	Razni prehrambeni proizvodi; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda, u kojoj: – pojedinačna težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne premašuje 40 % težine konačnog proizvoda, i – ukupna kombinirana težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne premašuje 60 % težine konačnog proizvoda
Poglavlje 22.	Pića, alkoholi i ocat	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i tarifnih brojeva 2207 i 2208, u kojoj: – su svi upotrijebljeni materijali iz podbrojeva 0806 10, 2009 61, 2009 69 dobiveni u cijelosti, i – pojedinačna težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne premašuje 40 % težine konačnog proizvoda, i – ukupna kombinirana težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne premašuje 60 % težine konačnog proizvoda

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex Poglavlje 23.	Ostaci i otpaci od prehrambene industrije; pripremljena životinjska hrana; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
ex 2302 ex 2303	Ostaci od proizvodnje škroba	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda, u kojoj težina upotrijebljenih materijala iz poglavlja 10. ne premašuje 20 % težine konačnog proizvoda
2309	Pripravci koje se upotrebljava za hranidbu životinja	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda, u kojoj: – svi upotrijebljeni materijali iz poglavlja 2. i 3. dobiveni su u cijelosti, i – težina upotrijebljenih materijala iz poglavlja 10. i 11. i tarifnih brojeva 2302 i 2303 ne premašuje 20 % težine konačnog proizvoda, i – pojedinačna težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne premašuje 40 % težine konačnog proizvoda, i – ukupna kombinirana težina upotrijebljenog šećera ⁽¹⁾ i materijala iz poglavlja 4. ne premašuje 60 % težine konačnog proizvoda
ex Poglavlje 24.	Duhan i prerađeni nadomjesci duhana; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, u kojoj težina upotrijebljenih materijala iz poglavlja 24. ne premašuje 30 % ukupne težine upotrijebljenih materijala iz poglavlja 24.

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
2401	Neprerađeni duhan; duhanski otpaci	Sav neprerađeni duhan i duhanski otpaci iz poglavlja 24. dobiveni su u cijelosti
2402	Cigare, cigarilosi i cigarete, od duhana ili od nadomjestaka duhana	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 2403, i u kojoj težina upotrijebljenih materijala iz tarifnog broja 2401 ne premašuje 50 % ukupne težine upotrijebljenih materijala iz tarifnog broja 2401
ex Poglavlje 25.	Sol; sumpor; zemlja i kamen; sadra, vapno i cement; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex 2519	Drobljeni prirodni magnezijev karbonat (magnezit), u nepropusno zatvorenim kontejnerima, i magnezijev oksid, neovisno o tome je li čist ili ne, osim taljena magnezijeva oksida ili mrtvo-pečenog (sinteriranog) magnezijeva oksida	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, može se upotrijebiti i prirodni magnezijev karbonat (magnezit)
Poglavlje 26.	Rudače, troske i pepeli	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
ex Poglavlje 27.	Mineralna goriva, mineralna ulja i proizvodi njihove destilacije; bitumenske tvari; mineralni voskovi, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex 2707	Ulja u kojima je masa aromatskih sastojaka veća od mase nearomatskih sastojaka, ulja slična mineralnim uljima dobivena destilacijom ugljenog katrana na visokim temperaturama, kod kojih se više od 65 % obujma destilira na temperaturi do 250 °C (uključujući i mješavine esencije nafte i benzola), za korištenje kao pogonsko ili toplinsko gorivo	Postupci rafiniranja i/ili jedan ili više specifičnih postupaka ⁽²⁾ ili ostali postupci u kojima se svi upotrijebljeni materijali razvrstavaju u tarifni broj različit od tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
2710	Naftna ulja i ulja dobivena od bitumenskih materijala, osim sirovih; proizvodi nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu, s masenim udjelom od 70 % ili većim naftnih ulja ili ulja dobivenih od bitumenskih materijala, koja čine osnovne sastojke tih proizvoda; otpadna ulja	Postupci rafiniranja i/ili jedan ili više specifičnih postupaka ⁽³⁾ ili ostali postupci u kojima se svi upotrijebljeni materijali razvrstavaju u tarifni broj različit od tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
2711	Naftni plinovi i ostali plinoviti ugljikovodici	Postupci rafiniranja i/ili jedan ili više specifičnih postupaka ⁽³⁾ ili ostali postupci u kojima se svi upotrijebljeni materijali razvrstavaju u tarifni broj različit od tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
2712	Vazelin; parafinski vosak, mikrokristalni naftni vosak, prešani parafini, ozokerit, vosak mrkog ugljena, vosak od treseta, ostali mineralni voskovi i slični proizvodi dobiveni sintezom ili drugim postupcima, neovisno o tome jesu li obojeni ili ne	Postupci rafiniranja i/ili jedan ili više specifičnih postupaka ⁽³⁾ ili ostali postupci u kojima se svi upotrijebljeni materijali razvrstavaju u tarifni broj različit od tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
2713	Naftni koks, naftni bitumen i ostali ostaci od nafte ili ulja dobivenih od bitumenskih minerala	Postupci rafiniranja i/ili jedan ili više specifičnih postupaka ⁽²⁾ ili ostali postupci u kojima se svi upotrijebljeni materijali razvrstavaju u tarifni broj različit od tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 28.	Anorganski kemijski proizvodi; organski ili anorganski spojevi plemenitih kovina, kovina rijetkih zemalja, radioaktivnih elemenata ili izotopa; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex Poglavlje 29.	Organski kemijski proizvodi; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex 2905	Kovinski alkoholati alkohola iz ovog tarifnog broja i etanola; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, uključujući druge materijale iz tarifnog broja 2905. Međutim, kovinski alkoholati iz ovog tarifnog broja mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
2905 43; 2905 44; 2905 45	Manitol; D-glucitol (sorbitol); glicerol	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog podbroja, osim iz tarifnog podbroja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog podbroja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 30.	Farmaceutski proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
Poglavlje 31.	Gnojiva	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 32.	Ekstrakti za šavljenje ili bojenje; tanini i njihovi derivati; bojila, pigmenti i druge tvari za bojenje; boje i lakovi; kitovi i druge mase za brtvljenje; tiskarske boje i tinte	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 33.	Eterična ulja i rezinoidi; parfumerijski, kozmetički ili toaletni proizvodi; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex Poglavlje 34.	Sapun, organska površinski aktivna sredstva, pripravci za pranje, pripravci za podmazivanje, umjetni voskovi, pripremljeni voskovi, pripravci za poliranje ili ribanje, svijeće i slični proizvodi, paste za modeliranje, „zubarski voskovi” te zubarski pripravci na osnovi sadre, osim za:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex 3404	Umjetni voskovi i pripremljeni voskovi: – na osnovi parafina, naftnih voskova, voskova dobivenih od bitumenskih minerala, prešanog parafina ili parafina s odstranjenim uljem	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
Poglavlje 35.	Bjelančevinaste tvari; modificirani škrobovi; ljepila; enzimi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda, u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 36.	Eksplzivni; pirotehnički proizvodi; šibice; piroforne slitine; pojedini zapaljivi pripravci	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
Poglavlje 37.	Fotografski ili kinematografski proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 38.	Razni kemijski proizvodi; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
3824 60	Sorbitol, osim onog iz tarifnog podbroja 2905 44	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog podbroja, osim iz tarifnog podbroja proizvoda i osim materijala iz tarifnog podbroja 2905 44. Međutim, materijali iz istog tarifnog podbroja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađena ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex Poglavlje 39.	Plastične mase i proizvodi od plastičnih masa; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex 3907	– kopolimer, izrađen od polikarbonata i kopolimera akrilonitrilbutadienstirena (ABS)	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁴⁾ ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
	– Poliester	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili proizvodnja od polikarbonata tetrabromo-(bisfenola A) ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 40.	Kaučuk i proizvodi od kaučuka; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
4012	Protektirane ili rabljene pneumatske gume; pune gume ili gume sa zračnim komorama, protektori (gazni sloj) i štitnici, od gume:	
	– protektirane pneumatske, pune gume ili gume sa zračnim komorama, od gume	Protektiranje korištenih guma
	– ostalo	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnih brojeva 4011 i 4012 ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 41.	Sirova koža (osim krzna) i štađljena koža; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
od 4101 do 4103	Sirove kože životinja vrste goveda (uključujući bivolje) ili kopitara (svježe ili soljene, sušene, lužene, piklane ili drukčije konzervirane, ali neštavljene niti pergamentno obrađene niti drukčije dalje obrađene), neovisno o tome jesu li bez dlake ili cijepane ili ne; sirove ovčje ili janjeće kože (svježe ili soljene, sušene, lužene, piklane ili drukčije konzervirane, ali neštavljene, niti pergamentno obrađene, niti drukčije dalje obrađene), s vunom ili bez vune, cijepane ili necijepane, osim onih isključenih napomenom 1.(c) uz poglavlje 41.; ostale sirove kože (svježe ili soljene, sušene, lužene, piklane ili drukčije konzervirane, ali neštavljene, niti pergamentno obrađene, niti drukčije dalje obrađene), s dlakom ili bez dlake, cijepane ili necijepane, osim onih isključenih napomenom 1.(b) ili 1.(c) uz poglavlje 41.	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
od 4104 do 4106	Štavljenе ili „crust” kođe, bez vune ili dlake, neovisno o tome jesu li cijepane ili ne, ali dalje neobrađene	Ponovno štavljenje štavljenih ili predštavljenih kođa iz tarifnih podbrojeva 4104 11, 4104 19, 4105 10, 4106 21, 4106 31 ili 4106 91, ili proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
4107, 4112, 4113	Kođe dalje obrađene nakon štavljenja ili crust-obrađe	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, materijali iz tarifnih podbrojeva 4104 41, 4104 49, 4105 30, 4106 22, 4106 32 i 4106 92 mogu se upotrijebiti samo ako se vrši postupak ponovnog štavljenja štavljenе ili „crust” kođe u suhom stanju
Poglavlje 42.	Proizvodi od kođe; sedlarski i remenarski proizvodi; predmeti za putovanje, ručne torbe i slični spremnici; proizvodi od životinjskih crijeva (osim od dudovog svilca)	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 43.	Prirodno i umjetno krzno; proizvodi od krzna; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
4301	Sirova krzna (uključujući glave, repove, šape i ostale komade ili odsječke prikladne za krznarsku upotrebu), osim sirovih koža iz tarifnih brojeva 4101, 4102 ili 4103	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
ex 4302	Štavljen ili doraden krzna, sastavljen:	
	– Nape, četvorine i slični oblici	Bijeljenje ili bojenje, uz rezanje ili sastavljanje nesastavljenih štavljenih ili doradenih krzna
	– ostalo	Proizvodnja od nesastavljenih štavljenih ili doradenih krzna
4303	Odjeća, pribor za odjeću i ostali proizvodi od krzna	Proizvodnja od nesastavljenih štavljenih ili doradenih krzna iz tarifnog broja 4302
ex Poglavlje 44.	Drvo i proizvodi od drva; drveni ugljen, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex 4407	Drvo obrađeno po dužini piljenjem ili glodanjem, rezano ili ljušteno, debljine veće od 6 mm, blanžano, brušeno ili spojeno na krajevima	Blanžanje, brušenje ili spajanje na krajevima
ex 4408	Listovi za furniranje (uključujući one dobivene rezanjem laminiranog drva nožem) i za šperploče, debljine ne veće od 6 mm, spojeno, i ostalo drvo piljeno po dužini, rezano nožem ili ljušteno, debljine ne veće od 6 mm, blanžano, brušeno ili spojeno na krajevima	Spajanje, blanžanje, brušenje ili spajanje na krajevima

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
od ex 4410 do ex 4413	Ukrasne lajsne i zidne štukature, uključujući oblikovane rubne lajsne za podove i druge ukrasno oblikovane ploče	Oblikovanje profila ili reljefa
ex 4415	Sanduci, kutije, gajbe, bubnjevi i slična ambalaža, od drva	Proizvodnja od ploča koje nisu izrezane na određenu veličinu
ex 4418	– Građevinska stolarija i proizvodi za građevinarstvo	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, mogu se upotrijebiti celularne drvene ploče, piljena šindra i cijepana šindra
	– Ukrasne lajsne i zidne štukature	Oblikovanje profila ili reljefa
ex 4421	Drveni štapići za šibice; drveni klinovi i čavlići za obuću	Proizvodnja od drva iz bilo kojeg tarifnog broja, osim obrađenog drva iz tarifnog broja 4409
Poglavlje 45.	Pluto i proizvodi od pluta	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 46.	Proizvodi od slame, esparta ili drugih materijala za pletarstvo; košarački i pletarski proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
Poglavlje 47.	Celuloza od drva ili drugih vlaknastih celuloznih materijala; papir ili karton (otpaci i ostaci) namijenjeni ponovnoj preradi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 48.	Papir i karton; proizvodi od papirne mase, papira ili kartona	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 49.	Tiskane knjige, novine, slike i ostali proizvodi grafičke industrije; rukopisi, tipkani tekstovi i nacrti	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 50.	Svila; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
ex 5003	Svileni otpad (uključujući čahure neprikladne za odmatanje, otpadnu pređu i rastrgane tekstilne materijale), grebenani ili češljani	Grebanje ili češljanje svilenih otpadaka
od 5004 do ex 5006	Svilena pređa i pređa od svilenih otpadaka	Predenje prirodnih vlakana ili ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ili končanje ⁽⁵⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
5007	Tkanine od svile ili svilenih otpadaka:	Predenje prirodnih i/ili reznih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata ili končanje, koje u svakom slučaju prati tkanje ili tkanje koje prati bojenje ili bojenje pređe koje prati tkanje ili Tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
ex Poglavlje 51.	Vuna, fina ili gruba životinjska dlaka; pređa i tkanine od konjske dlake; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
od 5106 do 5110	Pređa od vune, fine ili grube životinjske dlake ili konjske dlake	Predenje prirodnih vlakana ili ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ⁽⁵⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
od 5111 do 5113	Tkanine od vune, fine ili grube životinjske dlake ili od konjske dlake:	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija prede od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili tkanje koje prati bojenje ili bojenje prede koje prati tkanje ili Tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
ex Poglavlje 52.	Pamuk; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
od 5204 do 5207	Pamučna pređa i konac	Predenje prirodnih vlakana ili ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ⁽⁵⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
od 5208 do 5212	Pamučne tkanine:	Predenje prirodnih i/ili reznih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili bojenje pređe koje prati tkanje ili tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
ex Poglavlje 53.	Ostala biljna tekstilna vlakna; papirna pređa i tkanine od papirne pređe; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
od 5306 do 5308	Pređa od ostalih biljnih tekstilnih vlakana; papirna pređa	Predenje prirodnih vlakana ili ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ⁽⁵⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
od 5309 do 5311	Tkanine od ostalih biljnih tekstilnih vlakana; tkanine od papirne prede:	Predenje prirodnih i/ili reznih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija prede od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili bojenje prede koje prati tkanje ili tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
od 5401 do 5406	Pređa, monofilament i konac od umjetnih ili sintetičkih filamenata	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ili pređenje prirodnih vlakana ⁽⁵⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
5407 i 5408	Tkanine od umjetne ili sintetičke filament prede:	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija prede od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili končanje ili teksturiranje koje prati tkanje, uz uvjet da vrijednost upotrijebljene nekončane/neteksturirane prede ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ili tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
od 5501 do 5507	Umjetna ili sintetička rezana vlakna	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana
od 5508 do 5511	Pređa i konac za šivanje od umjetnih ili sintetičkih rezanih vlakana	Predenje prirodnih vlakana ili ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ⁽⁵⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
od 5512 do 5516	Tkanine od umjetnih ili sintetičkih rezanih vlakana:	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili bojenje pređe koje prati tkanje ili tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
ex Poglavlje 56.	Vata, pust i netkani materijali; posebna pređa; konopi, uzice i užad te proizvodi od njih; osim:	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ili pređenje prirodnih vlakana ili flokiranje koje prati bojenje ili tisak ⁽⁵⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
5602	Pust, neovisno o tome je li impregniran, prevučen, prekriven ili laminiran ili ne:	
	– iglani pust	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati oblikovanje tkanine, Međutim: – polipropilenski filament iz tarifnog broja 5402, – polipropilenska vlakna iz tarifnog broja 5503 ili 5506, ili – strukovi od filamenata polipropilena iz tarifnog broja 5501, pri čemu je finoća svakog filameta ili vlakna u svim slučajevima manja od 9 deciteksa, moгу se upotrijebiti, uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 40 % cijene proizvoda franko tvornica ili samo oblikovanje tekstila u slučaju pusta napravljenog od prirodnih vlakana ⁽⁵⁾
	– ostalo	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati oblikovanje tkanine, ili samo oblikovanje tekstila u slučaju ostalog pusta napravljenog od prirodnih vlakana ⁽⁵⁾
5603	Netkani materijali, neovisno o tome jesu li impregnirani, prevučeni, prekriveni ili laminirani ili ne	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana ili upotreba prirodnih vlakana, koju prate tehnike bez tkanja, uključujući probadanje iglom

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
5604	Niti i kord od gume, prekriveni tekstilnim materijalom; tekstilna pređa, vrpce i slično iz tarifnih brojeva 5404 ili 5405, impregnirani, prevučeni, prekriveni ili obloženi gumom ili plastičnom masom:	
	– niti i kord od gume, prekriveni tekstilnim materijalom	Proizvodnja od niti i korda od gume koji nisu prekriveni tekstilnim materijalom
	– ostalo	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ili pređenje prirodnih vlakana ⁽⁵⁾
5605	Metalizirana pređa, neovisno o tome je li obavijena ili ne, koja se sastoji od tekstilne pređe, vrpca i sličnih oblika iz tarifnih brojeva 5404 ili 5405, kombiniranih s kovinom u obliku niti, vrpca ili praha ili prekrivenih kovinom	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ili pređenje prirodnih i/ili reznih umjetnih ili sintetičkih vlakana ⁽⁵⁾
5606	Obavijena pređa, obavijene vrpce i slični oblici iz tarifnih brojeva 5404 ili 5405 (osim pređe iz tarifnog broja 5605 i obavijene pređe od konjske dlake); šenil-pređa (uključujući flokiranu šenil-pređu); efektna pređa s petljama	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati pređenje ili pređenje prirodnih i/ili reznih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili pređenje koje prati flokiranje ili flokiranje koje prati bojenje ⁽⁵⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
Poglavlje 57.	Sagovi i ostali tekstilni podni pokrivači:	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili proizvodnja od kokosove pređe ili sisal pređe ili pređe jute ili flokiranje koje prati bojenje ili tisak ili tafting koji prati bojenje ili tisak Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prate tehnike bez tkanja, uključujući probadanje iglom ⁽⁵⁾ Međutim: – polipropilenski filament iz tarifnog broja 5402, – polipropilenska vlakna iz tarifnog broja 5503 ili 5506 ili – strukovi od filamenata polipropilena iz tarifnog broja 5501, pri čemu je finoća svakog filameta ili vlakna u svim slučajevima manja od 9 deciteksa, mogu se upotrijebiti, uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 40 % cijene proizvoda franko tvornica Tkanine od jute smiju se upotrijebiti kao podloga

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex Poglavlje 58.	Posebne tkanine; tekstilni proizvodi dobiveni tafting postupkom; čipke; tapiserije; pozamenterija; vez; osim:	Predenje prirodnih i/ili reznih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija prede od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili tkanje koje prati bojenje ili flokiranje ili prevlačenje ili flokiranje koje prati bojenje ili tisak ili bojenje prede koje prati tkanje ili tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾
5805	Ručno tkane tapiserije vrsta Gobelins, Flanders, Aubusson, Beauvais i slično, te tapiserije rađene iglom (na primjer sitnim bodom, križićima), neovisno o tome jesu li gotove ili ne	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
5810	Vez u metraži, u vrpcama ili motivima	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
5901	Tekstilni materijali prevučeni ljepilom ili škrobnim tvarima, vrsta koje se upotrebljava za vanjske uveze knjiga i slično; tkanine za kopiranje; kanafas pripremljen za slikanje; „buckram” i slični kruti tekstilni materijali koje se upotrebljava za osnove šešira	Tkanje koje prati bojenje ili flokiranje ili prevlačenje ili flokiranje koje prati bojenje ili tisak
5902	Kord-materijali za vanjske pneumatske gume od pređe velike čvrstoće od najlona ili ostalih poliamida, poliestera ili viskoznog rajona:	
	– sa sadržajem manjim od 90 % masenog udjela tekstilnih materijala	Tkanje
	– ostalo	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati tkanje
5903	Tekstilni materijali impregnirani, premazani, prevučeni, prekriveni ili laminirani plastičnim masama, osim onih iz tarifnog broja 5902	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
5904	Linoleum, neovisno o tome je li rezan u oblike ili ne; podni pokrivači dobiveni premazivanjem ili prevlačenjem tekstilne podloge, neovisno o tome jesu li rezani u oblike ili ne	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ⁽⁵⁾
5905	Tekstilne zidne obloge:	
	– impregnirane, prevučene, prekrivene ili laminirane gumom, plastičnom masom ili drugim materijalima	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje
	– ostalo	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati tkanje ili tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
5906	Gumirani tekstilni materijali, osim onih iz tarifnog broja 5902:	
	– pleteni ili kukičani materijali	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati pletenje ili pletenje koje prati bojenje ili prevlačenje ili bojenje pređe od prirodnih vlakana koje prati pletenje ⁽⁵⁾
	– ostale tkanine od pređe od sintetičkih filamenata s više od 90 % masenog udjela tekstilnih materijala	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana koju prati tkanje
	– ostalo	Tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje ili bojenje pređe od prirodnih vlakana koje prati tkanje

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
5907	Tekstilni materijali impregnirani, premazani, prevučeni ili prekriveni na drugi način; oslikana platna za kazališne kulise, studijske pozadine i slično	Tkanje koje prati bojenje ili flokiranje ili prevlačenje ili flokiranje koje prati bojenje ili tisak ili tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljene netiskane tkanine ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica
5908	Tekstilni stjenjevi, tkani, prepleteni ili pleteni, za svjetiljke, peći, upaljače, svijeće ili slično; čarapice za plinsku rasvjetu i cjevasti pleteni materijali za čarapice, neovisno o tome jesu li impregnirani ili ne:	
	– čarapice za plinsku rasvjetu, impregnirane	Proizvodnja od cjevastih pletenih materijala za plinsku rasvjetu
	– ostalo	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
od 5909 do 5911	Tekstilni proizvodi prikladni za industrijsku uporabu:	
	– diskovi ili obruči za poliranje, osim od pusta iz tarifnog broja 5911	Tkanje

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
	– tkanine, najčešće korištene u proizvodnji papira ili za druge tehničke svrhe, postavljene pustom ili ne, impregnirane ili presvučene ili ne, cjevaste ili beskonačne, s jednom ili više osnova i/ili potki, ili ravno tkane s više osnova i/ili potki iz tarifnog broja 5911	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana ili pređenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana, koje u svakom slučaju prati tkanje ili tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje Smiju se upotrijebiti samo sljedeća vlakna: -- pređa od kokosovog vlakna -- pređa od politetrafluoretilena ⁽⁶⁾ , -- pređa, višenitna, od poliamida, prevučena, impregnirana ili prekrivena fenolnom smolom, -- pređa od sintetskih tekstilnih vlakana aromatiziranih poliamida, dobivena polikondenzacijom <i>m</i> -fenilenediamina i izoftalne kiseline, -- monofil od politetrafluoretilena ⁽⁶⁾ , -- pređa od sintetskih tekstilnih vlakana od poli(<i>p</i> -fenilen tereftalamida), -- pređa od staklenih vlakana, prevučena fenolnom smolom i pojačana akrilnom pređom ⁽⁶⁾ , -- kopoliesterski monofilamenti od poliestera i smole tereftalne kiseline i 1,4-cikloheksandietanola i izoftalne kiseline
	– ostalo	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana ili pređenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana, koje prati tkanje ⁽⁵⁾ ili tkanje koje prati bojenje ili prevlačenje

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
Poglavlje 60.	Pleteni ili kukičani materijali	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati pletenje ili pletenje koje prati bojenje ili flokiranje ili prevlačenje ili flokiranje koje prati bojenje ili tisak ili bojenje pređe od prirodnih vlakana koje prati pletenje ili končanje ili teksturiranje koje prati tkanje, uz uvjet da vrijednost upotrijebljene nekončane/neteksturirane pređe ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 61.	Odjeća i pribor za odjeću, pleteni ili kukičani:	
	– dobiveni šivanjem ili spajanjem na drugi način dvaju ili više dijelova pletenih ili kukičanih materijala, koji su bili razrezani u krojne oblike ili proizvedeni već oblikovani	Pletenje i izrada (uključujući krojenje) ⁽⁵⁾⁽⁷⁾
	– ostalo	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati pletenje (pleteni u određene oblike) ili bojenje pređe od prirodnih vlakana koje prati pletenje (pleteni u određene oblike) ⁽⁵⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex Poglavlje 62.	Odjeća i pribor za odjeću, osim pletenih i kukičanih; osim:	Tkanje koje prati izrada (uključujući krojenje) ili izrada kojoj prethodi tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljenih tkanina bez tiska ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾⁽⁷⁾
ex 6202, ex 6204, ex 6206, ex 6209 i ex 6211	Odjeća za žene, djevojčice, dojenčad te drugi izrađeni pribor za dojenčad, vezeni	Tkanje koje prati izrada (uključujući krojenje) ili proizvodnja od nevezenih tkanina, uz uvjet da vrijednost nevezenih tkanina ne premašuje 40 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁷⁾
ex 6210 i ex 6216	Protupožarna oprema od tkanine pokrivene poliesterskom aluminiziranom folijom	Tkanje koje prati izrada (uključujući krojenje) ili prevlačenje uz uvjet da vrijednost upotrijebljenih neprevučenih tkanina ne premašuje 40 % cijene proizvoda franko tvornica koje prati izrada (uključujući krojenje) ⁽⁷⁾
ex 6212	Grudnjaci, steznici, korzeti, naramenice, držači čarapa, podvezice i slični proizvodi te njihovi dijelovi, pleteni ili kukičani	

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
	– dobiveni šivanjem ili spajanjem na drugi način dvaju ili više dijelova pletenih ili kukičanih materijala, koji su bili razrezani u krojne oblike ili proizvedeni već oblikovani	Pletenje i izrada (uključujući krojenje) ⁽⁵⁾⁽⁷⁾
	– ostalo	Predenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana ili ekstruzija pređe od umjetnih ili sintetičkih filamenata, koju u svakom slučaju prati pletenje (pleteni u određene oblike) ili bojenje pređe od prirodnih vlakana koje prati pletenje (pleteni u određene oblike) ⁽⁵⁾
6213 i 6214	Rupčići, šalovi, rupci, marame, velovi i slični proizvodi:	
	– vezeni	Tkanje koje prati izrada (uključujući krojenje) ili proizvodnja od nevezanih tkanina, uz uvjet da vrijednost nevezanih tkanina ne premašuje 40 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁷⁾ ili izrada kojoj prethodi tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljenih tkanina bez tiska ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾⁽⁷⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
	– ostalo	Tkanje koje prati izrada (uključujući krojenje) ili izrada nakon koje slijedi tisak s najmanje dva postupka obrade ili završne obrade (npr. pranje, bijeljenje, mercerizacija, termofiksacija, čupavljenje, kalendiranje, obrada za otpornost na skupljanje, trajna dorada, dekatiranje, impregnacija, krpanje i odstranjivanje čvorova), uz uvjet da vrijednost upotrijebljenih tkanina bez tiska ne premašuje 47,5 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁵⁾⁽⁷⁾
6217	Ostali gotovi pribor za odjeću; dijelovi odjeće ili pribora za odjeću, osim onih iz tarifnog broja 6212:	
	– vezeni	Tkanje koje prati izrada (uključujući krojenje) ili proizvodnja od nevezenih tkanina, uz uvjet da vrijednost nevezenih tkanina ne premašuje 40 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁷⁾
	Protupožarna oprema od tkanine pokrivene poliesterskom aluminiziranom folijom	Tkanje koje prati izrada (uključujući krojenje) ili prevlačenje uz uvjet da vrijednost upotrijebljenih neprevučenih tkanina ne premašuje 40 % cijene proizvoda franko tvornica koje prati izrada (uključujući krojenje) ⁽⁷⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađivanje ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
	Međupodstave za ovratnike i orukvice, razrezane	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda, u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 40 % cijene proizvoda franko tvornica
	– ostalo	Tkanje koje prati izrada (uključujući krojenje) ⁽⁷⁾
ex Poglavlje 63.	Ostali gotovi tekstilni proizvodi; kompleti; rabljena odjeća i rabljeni tekstilni proizvodi; otpadne krpe; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
od 6301 do 6304	Pokrivači (deke), putne deke, posteljno rublje i sl.; zavjese itd.; ostali proizvodi za unutarnje opremanje:	
	– od pusta, od netkanog materijala	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana ili upotreba prirodnih vlakana, koju prate tehnike bez tkanja, uključujući probadanje iglom i izradu (uključujući krojenje) ⁽⁵⁾
	– ostalo:	
	– vezeni	Tkanje ili pletenje koje prati izrada (uključujući krojenje) ⁽⁷⁾ ili proizvodnja od nevezanih tkanina, uz uvjet da vrijednost nevezanih tkanina ne premašuje 40 % cijene proizvoda franko tvornica ⁽⁷⁾
	– ostalo	Tkanje ili pletenje koje prati izrada (uključujući krojenje)
6305	Vreće i vrećice, vrsta koje se upotrebljava za pakiranje robe	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana ili pređenje prirodnih i/ili rezanih umjetnih ili sintetičkih vlakana, koje prate tkanje ili pletenje ili izrada (uključujući krojenje) ⁽⁵⁾

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
6306	Cerade, nadstrešnice i tende za sunce; šatori; jedra za plovila, daske za jedrenje ili suhozemna vozila; proizvodi za kampiranje:	
	– od netkanog materijala	Ekstruzija umjetnih ili sintetičkih vlakana ili prirodnih vlakana koju u svakom slučaju prati bilo koja tehnika bez tkanja, uključujući probadanje iglom
	– ostalo	Tkanje koje prati izrada (uključujući krojenje ⁽⁵⁾⁽⁷⁾ ili ili prevlačenje uz uvjet da vrijednost upotrijebljenih neprevučanih tkanina ne premašuje 40 % cijene proizvoda franko tvornica koje prati izrada (uključujući krojenje)
6307	Ostali gotovi proizvodi, uključujući modne krojeve za odjeću	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 40 % cijene proizvoda franko tvornica
6308	Kompleti koji se sastoje od tkanine i pređe, neovisno o tome sadržavaju li pribor ili ne, za izradu prostirki, tapiserija, vezenog stolnog rublja ili salveta ili sličnih tekstilnih proizvoda, pripremljeni u pakiranja za pojedinačnu prodaju	Svaki proizvod u kompletu mora udovoljavati pravilu koje bi za njega vrijedilo i da nije u kompletu. Međutim, može sadržavati i proizvode bez podrijetla, uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 15 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 64.	Obuća, nazuvci i slični proizvodi; njihovi dijelovi; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim od složenog gornjišta obuće pričvršćenog na unutarnje potplate ili druge dijelove potplata iz tarifnog broja 6406
6406	Dijelovi obuće (uključujući gornje dijelove, neovisno o tome jesu li pričvršćeni na potplat, osim na vanjski potplat, ili ne); izmjenjivi ulošci za obuću, umeci za potpetice i slični proizvodi; nazuvci i slični proizvodi i njihovi dijelovi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
Poglavlje 65.	Pokrivala za glavu i njihovi dijelovi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
Poglavlje 66.	Kišobrani, suncobrani, štapovi za hodanje i sjedenje, bičevi, korbači i njihovi dijelovi:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 67.	Preparirano perje i paperje te proizvodi izrađeni od perja ili paperja; umjetno cvijeće; proizvodi od ljudske kose	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
ex Poglavlje 68.	Predmeti od kamena, sadre, cementa, azbesta, tinjca i sličnih materijala; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex 6803	Proizvodi od škriljevca ili od aglomeriranog škriljevca	Proizvodnja od obrađenog škriljevca
ex 6812	Proizvodi od azbesta; proizvodi od mješavine na osnovi azbesta ili mješavine na osnovi azbesta i magnezijeva karbonata	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
ex 6814	Proizvodi od tinjca, uključujući aglomerirani ili rekonstituirani tinjac, na podlozi od papira, kartona ili drugih materijala	Proizvodnja od obrađenog tinjca (uključujući aglomerirani ili rekonstituirani tinjac)

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
Poglavlje 69.	Keramički proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 70.	Staklo i stakleni proizvodi, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
7006	Staklo iz tarifnog broja 7003, 7004 ili 7005, savijeno, obrađenih rubova, gravirano, brušeno,	
	– staklene ploče (podloge), obložene dielektričnim tanjim filmom poluvodičkog stupnja u skladu sa SEMII-standardima ⁽⁸⁾	Proizvodnja od neprevučениh staklenih ploča (podloga) iz tarifnog broja 7006
	– ostalo	Proizvodnja od materijala iz tarifnog broja 7001
7010	Boce, tegle, lonci, fiole, ampule i ostali spremnici, od stakla, vrsta koje se upotrebljava za transport ili pakiranje robe; staklenke za konzerviranje; čepovi, poklopci i ostali zatvarači, od stakla	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili rezanje staklenih proizvoda, uz uvjet da ukupna vrijednost upotrijebljenih nerezanih proizvoda ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrada ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
7013	Stakleni proizvodi vrsta koje se upotrebljava za stolom, u kuhinji, za toaletnu uporabu, u uredima, za unutarnje opremanje ili slične namjene (osim onih iz tarifnog broja 7010 ili 7018)	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili rezanje staklenih proizvoda, uz uvjet da ukupna vrijednost upotrijebljenih nerezanih proizvoda ne premašuje 50 % vrijednosti cijene franko tvornica ili ukrašavanje rukom (osim svilotiska) ručno puhanih staklenih proizvoda, uz uvjet da ukupna vrijednost upotrijebljenih puhanih staklenih predmeta ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 71.	Prirodni ili kultivirani biseri, dragulji ili poludragulji, plemenite kovine, kovine platirane plemenitim kovinama i proizvodi od njih; imitacije draguljarskih proizvoda; kovani novac, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
7106, 7108 i 7110	Plemenite kovine:	
	– neobrađene	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnih brojeva 7106, 7108 i 7110 ili elektrolitička, termička ili kemijska separacija plemenitih kovina iz tarifnih brojeva 7106, 7108 ili 7110 ili fuzija i/ili međusobno legiranje plemenitih kovina iz tarifnih brojeva 7106, 7108 ili 7110 ili njihovo legiranje s običnim kovinama
	– u obliku poluproizvoda ili u obliku praha	Proizvodnja od neobrađenih plemenitih metala

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex 7107, ex 7109 i ex 7111	Kovine platirane plemenitim kovinama, u obliku poluproizvoda	Proizvodnja od običnih kovina platiranih plemenitim kovinama, neobrađenih
7115	Ostali proizvodi od plemenitih kovina ili od kovina platiranih plemenitim kovinama	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
7117	Imitacije draguljarskih proizvoda	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili proizvodnja od dijelova običnih kovina, nepozlaćenih, neposrebranih, neplatiniranih, uz uvjet da vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % vrijednosti proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 72.	Željezo i čelik; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
7207	Poluproizvodi od željeza ili nelegiranog čelika	Proizvodnja od materijala iz tarifnih brojeva 7201, 7202, 7203, 7204, 7205 ili 7206
od 7208 do 7216	Plosnati valjani proizvodi, žice, šipke, profili od željeza ili nelegirana čelika	Proizvodnja od ingota ili drugih primarnih oblika ili poluproizvoda iz tarifnog broja 7206 ili 7207
7217	Žica od željeza ili nelegiranog čelika	Proizvodnja od poluproizvoda iz tarifnog broja 7207
7218 91 i 7218 99	Poluproizvodi	Proizvodnja od materijala iz tarifnih brojeva 7201, 7202, 7203, 7204, 7205 ili tarifnog podbroja 7218 10
od 7219 do 7222	Plosnati valjani proizvodi, žice, šipke, profili od željeza ili nelegirana čelika	Proizvodnja od ingota ili drugih primarnih oblika ili poluproizvoda iz tarifnog broja 7218
7223	Žica, hladnodobivena, od nehrđajućeg čelika	Proizvodnja od poluproizvoda iz tarifnog broja 7218

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
7224 90	Poluproizvodi	Proizvodnja od materijala iz tarifnih brojeva 7201, 7202, 7203, 7204, 7205 ili tarifnog podbroja 7224 10
od 7225 do 7228	Plosnati valjani proizvodi, toplovaljane žice, u nepravilno namotanim kolutima; profili od ostalih legiranih čelika; šuplje šipke za svrdla od legiranih ili nelegiranih čelika	Proizvodnja od ingota ili drugih primarnih oblika ili poluproizvoda iz tarifnog broja 7206, 7207, 7218 ili 7224
7229	Žica od ostalih legiranih čelika	Proizvodnja od poluproizvoda iz tarifnog broja 7224
ex Poglavlje 73.	Proizvodi od željeza i čelika; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
ex 7301	žmurje (talpe)	Proizvodnja od materijala iz tarifnog broja 7207
7302	Dijelovi za izgradnju željezničkih i tramvajskih kolosijeka od željeza ili čelika: tračnice, tračnice vodilice i ozubljene tračnice, skretnički jezičci, skretnička srca, skretničko polužje i drugi dijelovi skretnica, pragovi, vezice, klizni jastuci, stezni klinovi, podložne ploče, elastične pritiskalice, uporne pločice, spojne motke i drugi dijelovi posebno zasnovani za postavljanje, spajanje i pričvršćivanje tračnica	Proizvodnja od materijala iz tarifnog broja 7206
7304, 7305 i 7306	Cijevi i šuplji profili od željeza (osim od lijevanog željeza) ili čelika	Proizvodnja od materijala iz tarifnih brojeva 7206, 7207, 7208, 7209, 7210, 7211, 7212, 7218, 7219, 7220 ili 7224
ex 7307	Pribor za cijevi od nehrđajućeg čelika	Savijanje, bušenje, razvrtavanje, izvlačenje, brušenje i pjeskarenje od neobrađenih materijala, uz uvjet da ukupna vrijednost upotrijebljenih neobrađenih materijala ne premašuje 35 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
7308	Konstrukcije (isključujući montažne zgrade iz tarifnog broja 9406) i dijelovi konstrukcija (na primjer mostovi i sekcije mostova, vrata prijevodnica (splavnica), tornjevi, rešetkasti stupovi, krovovi, kosturi krovišta, vrata i prozori te okviri za njih, pragovi za vrata, kapci, ograde, potporni stupovi i stupovi), od željeza ili čelika; ploče, šipke, profili, cijevi i slično, pripremljeni za uporabu u konstrukcijama, od željeza ili čelika	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, zavareni profili iz tarifnog broja 7301 ne smiju se upotrijebiti
ex 7315	Lanci protiv klizanja	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala iz tarifnog broja 7315 ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 74.	Bakar i proizvodi od bakra; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
7403	Rafinirani bakar i slitine bakra, u sirovim oblicima	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
Poglavlje 75.	Nikal i proizvodi od nikla	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
ex Poglavlje 76.	Aluminij i proizvodi od aluminija; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
7601	Aluminij u sirovim oblicima	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
7607	Folije od aluminija (neovisno o tome jesu li tiskane ili s podlogom od papira, kartona, plastičnih masa ili sličnih materijala ili ne) debljine (ne računajući podlogu) ne veće od 0,2 mm	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 7606
Poglavlje 77.	Rezervirano za moguću buduću uporabu u Harmoniziranom sustavu	

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex Poglavlje 78.	Olovo i proizvodi od olova, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
7801	Olovo u sirovim oblicima:	
	– rafinirano olovo	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
	– ostalo	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, otpaci i lomjevina iz tarifnog broja 7802 ne smiju se upotrebljavati.
Poglavlje 79.	Cink i proizvodi od cinka:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
Poglavlje 80.	Kositar i proizvodi od kositra	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda
Poglavlje 81.	Ostale obične kovine; kermeti; proizvodi od njih	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
ex Poglavlje 82.	Alati, nožarski proizvodi i pribor za jelo od običnih kovina; njihovi dijelovi od običnih kovina; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
8206	Alati iz dvaju ili više tarifnih brojeva od 8202 do 8205, pripremljeni u setovima za pojedinačnu prodaju	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim onih iz tarifnih brojeva od 8202 do 8205. Međutim, u set se mogu uključiti alati iz tarifnih brojeva od 8202 do 8205, uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 15 % cijene seta franko tvornica
8211	Noževi s reznim oštricama, nazubljeni ili ne (uključujući vrtlarske noževe), osim noževa iz tarifnog broja 8208, i njihove oštrice	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, mogu se upotrijebiti oštrice noža i ručke od osnovnih kovina

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
8214	Ostali nožarski proizvodi (na primjer, strojevi za šišanje ili striženje, mesarske ili kuhinjske sjekirice, bradve i noževi za usitnjavanje, noževi za papir); setovi i sprave za manikuru ili pedikuru (uključujući rašpe za nokte)	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, mogu se upotrijebiti ručke od osnovnih kovina
8215	Žlice, vilice, grabilice, žlice za obiranje, lopatice za serviranje kolača, noževi za ribu, noževi za maslac, štipaljke za šećer i slični kuhinjski ili stolni proizvodi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, mogu se upotrijebiti ručke od osnovnih kovina
ex Poglavlje 83.	Razni proizvodi od običnih kovina; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex 8302	Ostali okov, pribor i slični proizvodi za zgrade, i automatski zatvarači vrata	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, ostali materijali iz tarifnog broja 8302 mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 20 % cijene proizvoda franko tvornica
ex 8306	Statue i drugi ukrasni predmeti, od običnih kovina	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, ostali materijali iz tarifnog broja 8306 mogu se upotrijebiti uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 30 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 84.	Nuklearni reaktori, kotlovi, strojevi i mehanički uređaji; njihovi dijelovi; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
8401	Nuklearni reaktori; gorivi elementi (punjenja), neozračeni, za nuklearne reaktore; strojevi i aparati za odvajanje izotopa	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
8407	Klipni motori s unutarnjim izgaranjem na paljenje s pomoću svjećica s pravocrtnim ili rotacijskim kretanjem klipa	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8408	Klipni motori s unutarnjim izgaranjem na paljenje s pomoću kompresije (dizelski ili poludizelski motori)	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8427	Viličari; ostala radna kolica opremljena uređajima za dizanje ili rukovanje	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
8482	Valjni ležajevi	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 85.	Električni strojevi i oprema te njihovi dijelovi; aparati za snimanje i reprodukciju zvuka, aparati za snimanje i reprodukciju televizijske slike i zvuka, njihovi dijelovi i pribor; osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
8501, 8502	Električni motori i električni generatori; Električni generatorski agregati i rotacijski pretvarači (konvertori)	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg drugog tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8503 ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
8513	Prijenosne električne svjetiljke, konstruirane za rad s vlastitim izvorom energije (na primjer, s primarnim baterijama, akumulatorima, elektromagnetima), osim rasvjetne opreme iz tarifnog broja 8512	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8519	Aparati za snimanje ili reprodukciju zvuka	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg drugog tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8522 ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8521	Aparati za snimanje ili reprodukciju slike, neovisno o tome sadržavaju li videoprijamnik ili ne	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg drugog tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8522 ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8523	Za snimanje pripremljeni nesnimljeni nosači zvuka i nosači sličnih zapisa, osim proizvoda iz poglavlja 37.	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8525	Odašiljači za radiodifuziju ili televiziju, neovisno o tome imaju li ugrađen prijamnik ili aparat za snimanje ili reprodukciju zvuka; televizijske kamere, digitalni fotoaparati i videokamere (kamkorderi)	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg drugog tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8529 ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađena ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
8526	Radari, radionavigacijski uređaji i uređaji za radiodaljinsko upravljanje	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg drugog tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8529 ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8527	Prijamnici radiodifuzije, neovisno o tome jesu li kombinirani, u istom kućištu, s aparatom za snimanje ili reprodukciju zvuka ili sa satom ili ne	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg drugog tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8529 ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8528	Monitori i projektori, bez ugrađenog televizijskog prijamnika; televizijski prijamnici, neovisno o tome imaju li ugrađeni prijamnik radiodifuzije ili aparat za snimanje ili reprodukciju zvuka ili slike ili ne	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg drugog tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8529 ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
od 8535 do 8537	Električni aparati za uklapanje, isklapanje ili zaštitu električnih strujnih krugova ili za spajanje na ili u električnim strujnim krugovima; konektori za optička vlakna, snopove optičkih vlakana ili optičke kabele; ploče, pultovi, stolovi, ormari i ostali nosači, za električno upravljanje ili razdiobu električne struje	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg drugog tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i tarifnog broja 8538 ili proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8540 11 i 8540 12	katodne cijevi za televizijske prijamnike, uključujući katodne cijevi za videomonitora	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
od 8542 31 do 8542 33 i 8542 39	Monolitni integrirani krugovi	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica ili postupak difuzije u kojem se integrirani krugovi formiraju na supstratu poluvodiča selektivnim uvođenjem odgovarajućeg dopanta, neovisno o tome jesu li sastavljeni i/ili ispitani u zemlji koja nije stranka ili ne
8544	Izolirana žica (uključujući emajliranu ili anodiziranu), kabeli (uključujući koaksijalne kabele) i ostali izolirani električni vodiči, neovisno o tome jesu li opremljeni priključnim uređajima ili ne; kabeli od optičkih vlakana, izrađeni od pojedinačno oploštenih vlakana, neovisno o tome sadržavaju li električne vodiče ili su opremljeni priključnim uređajima ili ne	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8545	Ugljene elektrode, ugljene četkice, ugljen za žarulje, ugljen za baterije i drugi proizvodi od grafita ili od drugih vrsta ugljika, s kovinama ili bez njih, vrste koja se upotrebljava za električne namjene	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
8546	Električni izolatori od bilo kojeg materijala	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8547	Izolacijski dijelovi za električne strojeve, uređaje ili opremu, izrađeni u cijelosti od izolacijskih materijala ili samo s manjim dijelovima od kovina (na primjer, čahure s navojem) ugrađenima za vrijeme oblikovanja isključivo za svrhe montaže, osim izolatora iz tarifnog broja 8546; elektrovodljive cijevi i njihove spojnice, od običnih kovina obloženih izolacijskim materijalom	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
8548	Otpaci i ostaci od primarnih ćelija, primarnih baterija i električnih akumulatora; istrošene primarne ćelije, primarne baterije i električni akumulatori; električni dijelovi strojeva ili aparata, nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu u ovom poglavlju	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 86.	Željezničke ili tramvajske lokomotive, vagoni i njihovi dijelovi; željeznički ili tramvajski kolosiječni sklopovi i pribor te njihovi dijelovi; mehanička (uključujući elektromehaničku) prometna signalna oprema svih vrsta:	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 87.	Vozila, osim željezničkih ili tramvajskih vozila, njihovi dijelovi i pribor; osim:	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
8711	Motocikli (uključujući mopede), bicikli i slična vozila s pomoćnim motorom, s bočnom prikolicom ili bez nje; bočne prikolice	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 88.	Letjelice, svemirske letjelice i njihovi dijelovi, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex 8804	Rotošuti	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, uključujući druge materijale iz tarifnog broja 8804 ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 89.	Brodovi, brodice i ploveće konstrukcije	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 90.	Optički, fotografski, kinematografski, mjerni, kontrolni, ispitni, medicinski ili kirurški instrumenti i aparati; njihovi dijelovi i pribor, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
9002	Leće, prizme, zrcala i drugi optički elementi, od bilo kojeg materijala, montirani, koji predstavljaju dijelove ili pribor instrumenata ili aparata, osim takvih optičkih neobrađenih elemenata od stakla	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
9033	Dijelovi i pribor (nspomenuti niti uključeni na drugom mjestu u ovom poglavlju) za strojeve, uređaje, instrumente ili aparate iz poglavlja 90.	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 91.	Satovi i njihovi dijelovi	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 92.	Glazbala; njihovi dijelovi i pribor	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 93.	Oružje i streljivo; njihovi dijelovi i pribor	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 50 % cijene proizvoda franko tvornica
Poglavlje 94.	Pokućstvo; oprema za krevete, madraci, nosači madraca, jastuci i slični punjeni proizvodi; svjetiljke i druga rasvjetna tijela, nspomenuta niti uključena na drugom mjestu; osvjetljeni znakovi, osvjetljene natpisne pločice ili slično; montažne zgrade	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex Poglavlje 95.	Igračke, igre i rekviziti za sport; njihovi dijelovi i pribor, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
ex 9506	Palice za golf i njihovi dijelovi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, grubo oblikovani komadi drva za izradu glava za palice za golf mogu se upotrijebiti

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
ex Poglavlje 96.	Razni gotovi proizvodi, osim:	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda ili Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
9601 i 9602	Obrađena bjelokost, kost, kornjačevina, rog, jelenji rog, koralj, sedef i ostali materijal životinjskog podrijetla za rezbarenje, i proizvodi od tih materijala (uključujući proizvode dobivene oblikovanjem). Obrađeni materijali biljnog ili mineralnog podrijetla za rezbarenje i proizvodi od tih materijala; proizvodi oblikovani ili rezbareni od voska, stearina, prirodnih guma ili prirodnih smola ili od masa za modeliranje i ostali oblikovani ili rezbareni proizvodi, nespomenuti niti uključeni na drugom mjestu; obrađena, nestvrdnuta želatina (osim želatine iz tarifnog broja 3503) i proizvodi od nestvrdnute želatine	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
9603	Metle, četke (uključujući četke koje predstavljaju dijelove strojeva, aparata ili vozila), ručno pogonjene mehaničke sprave za čišćenje podova, bez motora, četke za paučinu i peruške; pripremljene vezice i snopovi za izradu metli ili četaka; jastučići za nanošenje boje i soboslikarski valjci; brisači prozora, podova i slično (osim onih s valjkom)	Proizvodnja u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
9605	Putni setovi za osobnu toaletu, šivanje ili čišćenje cipela ili odjeće	Svaki proizvod u kompletu mora udovoljavati pravilu koje bi za njega vrijedilo i da nije u kompletu. Međutim, može sadržavati i proizvode bez podrijetla, uz uvjet da njihova ukupna vrijednost ne premašuje 15 % cijene proizvoda franko tvornica

Tarifni broj iz Harmoniziranog sustava	Opis proizvoda	Zahtijevani postupak (obrađa ili prerada provedena na materijalima bez podrijetla kojom se stječe status proizvoda s podrijetlom)
(1)	(2)	(3)
9606	Dugmad, dugmad koju se kopča utiskivanjem, dugmad za presvlačenje i ostali dijelovi tih proizvoda; nedovršena dugmad	Proizvodnja: – od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i – u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
9608	Kemijske olovke; flomasteri i markeri s vrhom od poroznog materijala te markeri; naliopera, stilografi i slične pisaljke; pera za kopiranje; tehničke olovke; držala za pera, držala za olovke i slična držala; dijelovi (uključujući kape i klipse) prethodno navedenih proizvoda, osim onih iz tarifnog broja 9609	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda. Međutim, pera i njihovi vrhovi iz istog tarifnog broja kao i proizvod mogu se upotrijebiti
9612	Vrpce za pisaće strojeve ili slične vrpce, natopljene tintom ili drukčije pripremljene za davanje otisaka, neovisno o tome jesu li na svitcima ili u patronama ili ne; jastučići za žigove, neovisno o tome jesu li natopljeni tintom ili ne, s kutijom ili bez kutije	Proizvodnja: – od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda i – u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne premašuje 70 % cijene proizvoda franko tvornica
9613 20	Džepni upaljači, plinski, punjivi	Proizvodnja u kojoj ukupna vrijednost upotrijebljenih materijala iz tarifnog broja 9613 ne premašuje 30 % cijene proizvoda franko tvornica
9614	Lule za pušenje (uključujući glave lula) i usnici za cigare ili cigarete te njihovi dijelovi	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja
Poglavlje 97.	Umjetnička djela, kolekcionarski predmeti i antikviteti	Proizvodnja od materijala iz bilo kojeg tarifnog broja, osim iz tarifnog broja proizvoda

-
- (1) Vidjeti uvodnu napomenu 4.2.
 - (2) Za posebne uvjete povezane sa „specifičnim postupcima” vidjeti uvodne napomene 8.1. i 8.3.
 - (3) Za posebne uvjete povezane sa „specifičnim postupcima” vidjeti uvodnu napomenu 8.2.
 - (4) U slučaju proizvoda koji se sastoje od materijala razvrstanih i u tarifne brojeve od 3901 do 3906 s jedne strane i u tarifne brojeve od 3907 do 3911 s druge strane, to se ograničenje primjenjuje samo na skupinu materijala koja u tom proizvodu prevladava po težini.
 - (5) Za posebne uvjete u vezi s proizvodima izrađenima od mješavine tekstilnih materijala vidjeti uvodnu napomenu 6.
 - (6) Upotreba tog materijala ograničena je na proizvodnju tkanina kakve se upotrebljavaju za strojeve za proizvodnju papira.
 - (7) Vidjeti uvodnu napomenu 7.
 - (8) SEMI – Institut za poluvodičku opremu i materijale

Dodatak II.

ZAHTJEV ZA ODSUPANJE

1. KOMERCIJALNI OPIS GOTOVOG PROIZVODA

1.1 Carinska klasifikacija (oznaka HS)

2. KOMERCIJALNI OPIS MATERIJALA BEZ PODRIJETLA

2.1 Carinska klasifikacija (oznaka HS)

3. PREDVIĐENA GODIŠNJA KOLIČINA IZVOZA U UNIJU (IZRAŽENA U TEŽINI, BROJU KOMADA, METRIMA ILI DRUGOJ JEDINICI)

4. VRIJEDNOST GOTOVIH PROIZVODA

5. VRIJEDNOST MATERIJALA BEZ PODRIJETLA

6. PODRIJETLO MATERIJALA BEZ PODRIJETLA

7. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE PRAVILO O PODRIJETLU ZA GOTOVI PROIZVOD NE MOŽE POŠTOVATI

8. ZATRAŽENO TRAJANJE ODSUPANJA

Od dd/mm/gggg do dd/mm/gggg

9. MOGUĆ RAZVOJ DOGAĐAJA KAKO BI SE IZBJEGLA POTREBA ZA ODSUPANJEM

10. PODACI O PODUZEĆU

Struktura kapitala u dotičnom poduzeću / Iznos izvršenih ili predviđenih ulaganja / Zaposleno osoblje ili očekivano zapošljavanje osoblja

Dodatak III.

ZAHTJEV ZA STATUS REGISTRIRANOG IZVOZNIKA
za potrebe registracije izvoznika u PZP-ovima u kontekstu pridruživanja
prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji

1. Ime, puna adresa i zemlja izvoznika, podaci za kontakt i broj TIN
2. Dodatni podaci za kontakt, uključujući broj telefona i telefaksa te, ako postoji, e-adresa (nije obvezno)
3. Navesti je li glavna djelatnost proizvodnja ili trgovina.
4. Indikativni opis robe koja ispunjava uvjete za povlašteno postupanje, uključujući indikativni popis tarifnih brojeva Harmoniziranog sustava (ili poglavlja ako je roba kojom se trguje razvrstana u više od 20 tarifnih brojeva Harmoniziranog sustava)

5. Obvezujuća izjava izvoznika

Niže potpisana osoba:

- izjavljuje da su prethodno navedeni podaci točni;
- potvrđuje da ni jedna prethodna registracija nije opozvana; odnosno, u slučaju opoziva potvrđuje da je uklonjena nesukladnost koja je dovela do tog opoziva;
- obvezuje se sastaviti tvrdnje o podrijetlu samo za robu koja ispunjava uvjete za povlašteno postupanje i koja je u skladu s pravilima o podrijetlu određenima za navedenu robu u ovom Prilogu;
- obvezuje se čuvati odgovarajuću trgovačku računovodstvenu dokumentaciju za proizvodnju/nabavu robe koja ispunjava uvjete za povlašteno postupanje najmanje tri godine od završetka kalendarske godine u kojoj je sastavljena izjava o podrijetlu;
- obvezuje se odmah obavijestiti nadležno tijelo o novonastalim promjenama svojih registracijskih podataka od stjecanja broja registriranog izvoznika;
- obvezuje se surađivati s nadležnim tijelom;
- obvezuje se prihvatiti sve provjere točnosti svojih tvrdnji o podrijetlu, uključujući provjeru računovodstvenih podataka i posjete Europske komisije ili tijela država članica svojim poslovnim prostorima;
- obvezuje se zatražiti opoziv svoje registracije u sustavu ako više ne ispunjava uvjete za izvoz bilo koje robe na temelju ove Odluke;
- obvezuje se zatražiti opoziv svoje registracije u sustavu ako više ne namjerava izvoziti takvu robu na temelju ove Odluke.

Mjesto, datum, potpis ovlaštenog potpisnika, ime i položaj ⁽¹⁾

6. Prethodna dobrovoljna i izričita suglasnost izvoznika za objavu njegovih podataka na javnim internetskim stranicama

Niže potpisana osoba obaviještena je da podaci navedeni u ovoj izjavi mogu biti dostupni javnosti na javnim internetskim stranicama. Niže potpisana osoba prihvaća objavu tih podataka na javnim internetskim stranicama. Niže potpisana osoba može povući svoju suglasnost za objavu tih podataka na javnim internetskim stranicama podnošenjem zahtjeva nadležnom tijelu odgovornom za registraciju.

Mjesto, datum, potpis ovlaštenog potpisnika, ime i položaj ⁽¹⁾

7. Polje popunjava nadležno tijelo

Podnositelj zahtjeva registriran je pod sljedećim brojem:

Registracijski broj: _____

Datum registracije _____

Datum od kojeg je registracija važeća _____

Potpis i pečat ⁽¹⁾ _____

Obavijest
o zaštiti i obradi osobnih podataka u sustavu

1. Kada Europska komisija obrađuje osobne podatke iz ovog zahtjeva za status registriranog izvoznika, primjenjuje se Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾. Kada nadležna tijela PZP-a koja provode Uredbu (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ obrađuju osobne podatke iz ovog zahtjeva za status registriranog izvoznika, odredbe te uredbe primjenjuju se u vezi s obradom osobnih podataka i na slobodan protok takvih podataka.
2. Osobni podaci u vezi sa zahtjevom za status registriranog izvoznika obrađuju se za potrebe Odluke Vijeća 2013/755/EU ⁽⁴⁾. Uredbe iz točke 1. pravna su osnova za obradu osobnih podataka u vezi sa zahtjevom za status registriranog izvoznika.
3. Nadležno tijelo PZP-a u kojem je zahtjev podnesen voditelj je obrade u vezi s osobnim podacima u sustavu REX.
Popis nadležnih tijela PZP-ova objavljuje se na internetskim stranicama Komisije.
4. Pristup svim podacima ovog zahtjeva odobrava se putem korisničkog imena/lozinke korisnicima u Komisiji, nadležnim tijelima PZP-ova i carinskim tijelima država članica.
5. Nadležna tijela PZP-a podatke o opozvanim registracijama pohranjuju u sustavu REX u razdoblju od deset kalendarskih godina. To razdoblje počinje teći od kraja godine tijekom koje je došlo do opoziva registracije.

6. Ispitanici imaju pravo pristupa podacima koji se odnose na njih, a koji će se obraditi u sustavu REX i, prema potrebi, pravo ispravljanja, brisanja ili blokiranja podataka u skladu s uredbama (EU) 2018/1725 ili (EU) 2016/679, kako je primjenjivo. Svi zahtjevi za pravo pristupa, ispravljanja, brisanja ili blokiranja podnose se na obradu nadležnim tijelima PZP-a koji je nadležan za registraciju, prema potrebi. Ako registrirani izvoznik podnese Komisiji zahtjev za ostvarivanje tog prava, Komisija taj zahtjev prosljeđuje nadležnim tijelima dotičnog PZP-a. Ako registrirani izvoznik nije uspio ostvariti svoja prava preko nadzornika podataka, registrirani izvoznik podnosi taj zahtjev Komisiji, koja djeluje kao nadzornik. Komisija ima pravo ispravljanja, brisanja ili blokiranja podataka.
7. Pritužbe se mogu uputiti odgovarajućem nacionalnom nadležnom tijelu za zaštitu podataka. Ako se pritužba odnosi na obradu podataka koju provodi Komisija, trebalo bi je uputiti Europskom nadzorniku za zaštitu podataka (EDPS) (<http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/>).

- (1) Ako se za zahtjeve za status registriranog izvoznika ili druge razmjene informacija među registriranim izvoznicima i nadležnim tijelima PZP-ova upotrebljavaju sredstva elektroničke obrade podataka, potpis i pečat iz polja 5., 6. i 7. zamjenjuju se elektroničkom autentikacijom.
- (2) Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).
- (3) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).
- (4) Odluka Vijeća 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju”) (SL L 344, 19.12.2013., str. 1.).

Dodatak IV.

IZJAVA O PODRIJETLU

Sastaviti na bilo kojoj komercijalnoj ispravi na kojoj je prikazano ime i puna adresa izvoznika i primatelja kao i opis robe i datum izdavanja

Francuska verzija

L'exportateur (Numéro d'exportateur enregistré – excepté lorsque la valeur des produits originaires contenus dans l'envoi est inférieure à EUR 10 000 ⁽¹⁾) des produits couverts par le présent document déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle ... ⁽²⁾ au sens des règles d'origine de la Décision d'association des pays et territoires d'outre-mer et que le critère d'origine satisfait est ... ⁽³⁾

Engleska verzija

The exporter (number of registered exporter – unless the value of the consigned originating products does not exceed EUR 10 000 ⁽¹⁾) of the products covered by this document declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of ... preferential origin ⁽²⁾ according to rules of origin of the Decision on the association of the overseas countries and territories and that the origin criterion met is ... ⁽³⁾

-
- (1) Ako izjava o podrijetlu zamjenjuje drugu izjavu, sljedeći posjednik robe koji sastavlja takvu izjavu mora navesti svoje ime i punu adresu i nakon toga navesti „acting on the basis of the statement on origin made out by [name and full address of the exporter in the OCT], registered under the following number [Number of Registered Exporter of the exporter in the OCT]”.
- (2) Navesti zemlju podrijetla proizvoda. Ako se izjava o podrijetlu odnosi djelomično ili u cijelosti na proizvode podrijetlom iz Ceute i Melille u smislu članka 46. ovog Priloga, izvoznik te proizvode mora jasno naznačiti na ispravi na kojoj se izjava sastavlja oznakom „CM”.
- (3) Proizvodi dobiveni u cijelosti: upisati slovo „P”; proizvodi dostatno obrađeni ili prerađeni: upisati slovo „W” i nakon njega četveroznamenasti tarifni broj Harmoniziranog sustava nazivlja i brojčanog označavanja robe (Harmonizirani sustav) za izvezeni proizvod (npr. „W” 9618); prema potrebi, prethodno navedeno zamjenjuje se jednim od sljedećih navoda:
- (a) za kumulaciju na temelju članka 2. stavka 2. ovog Priloga ili bilateralnu kumulaciju na temelju članka 7. ovog Priloga: „EU cumulation” ili „cumul UE”; „OCT cumulation” ili „cumul PTOM”;
 - (b) za kumulaciju sa zemljom SGP-a na temelju članka 8. ovog Priloga: „cumulation with EPA country [name of the country]” ili „cumul avec le pays APE [nom du pays]”;
 - (c) za kumulaciju sa zemljom OSP-a na temelju članka 9. ovog Priloga: „cumulation with GSP country [name of the country]” ili „cumul avec le pays SPG [nom du pays]”;
 - (d) za kumulaciju sa zemljom s kojom je Unija sklopila sporazum o slobodnoj trgovini na temelju članka 10. ovog Priloga: „extended cumulation with country [name of the country]” ili „cumul étendu avec le pays [nom du pays]”.

Dodatak V.

IZJAVA DOBAVLJAČA ZA PROIZVODE
KOJI NEMAJU POVLAŠTENU PODRIJETLO

Ja, niže potpisani, izjavljujem da je roba navedena na ovom računu (1)

proizvedena u (2)

i da sadržava sljedeće komponente ili materijale koji nemaju status proizvoda s podrijetlom iz SGP-a, PZP-a ili Europske unije za povlaštenu trgovinu:

..... (3) (4) (5)

.....

.....

..... (6)

Obvezujem se da ću carinskim tijelima po potrebi staviti na raspolaganje dokaze koji podupiru ovu izjavu.

..... (7) (8)

..... (9)

Napomena

Prethodno navedeni tekst, ispunjen u skladu s bilješkama u nastavku, čini izjavu dobavljača.

Bilješke nije potrebno reproducirati.

- (1) – Ako je riječ samo o dijelu robe navedene na računu, on mora biti jasno naznačen ili označen i ta oznaka mora biti unesena na izjavu kako slijedi: „..... navedena na ovom računu i označena proizvedena je”
– Ako se koristi isprava koja nije račun ili prilog računu (vidjeti članak 27. stavak 1. ovog Priloga), umjesto riječi „račun” navodi se naziv dotične isprave.
- (2) Europska unija, država članica, zemlja SGP-a ili PZP.
- (3) U svim slučajevima obvezno je dati opis. Opis mora biti odgovarajući i trebao bi biti dovoljno detaljan da omogućiti tarifno razvrstavanje dotične robe.
- (4) Carinske vrijednosti navode se samo ako je potrebno.
- (5) Zemlja podrijetla navodi se samo ako je potrebno. Podrijetlo koje se navodi mora biti povlašteno podrijetlo, sva ostala podrijetla navode se kao „treća zemlja”.
- (6) Dodaje se element „i podvrgnuta je sljedećoj preradi u [Europskoj uniji] [državi članici] [zemlji SGP-a] [PZP-u].....” s opisom provedene prerade ako se taj podatak zahtijeva.
- (7) Mjesto i datum. Za dugoročne izjave dobavljača kako je navedeno u članku 27. stavku 2. ovog Priloga dodaje se sljedeća rečenica: „Ova je izjava valjana za sve daljnje otpreme te robe poslane iz u”.
- (8) Ime i funkcija u društvu
- (9) Potpis.

Dodatak VI.

POTVRDA O INFORMACIJAMA

1. Obrazac potvrde o informacijama iz ovog Dodatka koristi se i tiska na jednom od službenih jezika ili više njih na kojima je sastavljena ova Odluka i u skladu s odredbama domaćeg prava zemlje izvoznice ili izvoznog područja. Potvrde o informacijama ispunjavaju se na jednom od tih jezika; ako su pisane rukom, ispunjavaju se tintom i tiskanim slovima. Imaju serijski broj, tiskan ili ne, prema kojem se mogu identificirati.
2. Svaka potvrda mora biti veličine 210 x 297 mm, a može se dopustiti odstupanje od plus 8 mm ili minus 5 mm u dužini. Papir mora biti bijeli, dimenzioniran za pisanje, koji ne sadržava mehaničku celulozu i ne smije težiti manje od 25 g/m².
3. Nacionalni administratori mogu zadržati pravo tiskanja obrazaca ili ih mogu dati na tiskanje ovlaštenim tiskarama. U potonjem slučaju svaki obrazac mora sadržavati uputu na takvo ovlaštenje. Obrasci nose naziv i adresu tiskara ili oznaku kojom se tiskar može identificirati.

1. Dobavljač ⁽¹⁾		POTVRDA O INFORMACIJAMA za povlaštenu trgovinu između EUROPSKA UNIJA i prekomorskih zemalja i područja (PZP-ovi)	
2. Primatelj ⁽¹⁾			
3. Prerađivač ⁽¹⁾		4. Država u kojoj je provedena obrada ili prerada	
6. Carinarnica uvoza ⁽¹⁾		5. Za službenu upotrebu	
7. Uvozna isprava ⁽²⁾ Obrazac br. Serija Datum			
ROBA			
8. Oznake, brojevi, količina i vrsta paketa	9. Tarifni broj/podbroj (oznaka HS) Harmoniziranog sustava nazivlja i brojčanog označivanja robe	10. Količina ⁽¹⁾	
		11. Vrijednost ⁽⁴⁾	
UPOTRIJEBLJENI UVEZENI MATERIJALI			
12. Tarifni broj/podbroj (oznaka HS) Harmoniziranog sustava nazivlja i brojčanog označivanja robe	13. Zemlja podrijetla	14. Količina ⁽³⁾	15. Vrijednost ⁽²⁾⁽⁵⁾
16. Priroda provedene obrade ili prerade			
17. Napomene			
18. CARINSKA POTVRDA Ovjerena deklaracija: Isprava Obrazac Br. Carinarnica Datum..... Službeni pečat (potpis)		19. IZJAVA DOBAVLJAČA Ja, niže potpisani, izjavljujem da su informacije na ovoj potvrdi o informacijama točne. (mjesto) (datum) (potpis)	

⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾⁽⁵⁾ Vidjeti bilješke na poledini.

ZAHTJEV ZA PROVJERU	REZULTAT PROVJERE
Niže potpisani carinski službenik zahtijeva provjeru vjerodostojnosti i točnosti ove potvrde o informacijama.	Izvršenom provjerom ustanovljeno je sljedeće:
	(a) ovu potvrdu izdala je navedena carinarnica i podaci u njoj su točni (*) (b) ova potvrda ne udovoljava zahtjevima vjerodostojnosti i točnosti (vidjeti priložene napomene) (*)
..... (Mjesto i datum)	 (Mjesto i datum)
Službeni pečat	Službeni pečat
..... (Potpis službenika)	 (Potpis službenika) (*) Prekrižiti nepotrebno

NAPOMENE

- (1) Ime osobe ili poduzeća i puna adresa.
- (2) Neobvezne informacije.
- (3) Kg, hl, m³ ili neka druga mjera.
- (4) Ambalaža se smatra dijelom cjeline s robom. Međutim, ta se odredba ne primjenjuje na ambalažu koja nije uobičajena za zapakirani proizvod i koja ima trajnu uporabnu vrijednost sama po sebi, neovisno o svojoj funkciji ambalaže.
- (5) Vrijednost mora biti navedena u skladu s pravilima o podrijetlu.”.

PRILOG III.

PRIVREMENO POVLAČENJE POVLASTICA

Članak 1.

Načela koja se odnose na povlačenje povlastica

6. Povlašteni režim predviđen na temelju članka 44. ove Odluke može se privremeno povući u pogledu svih ili određenih proizvoda s podrijetlom iz PZP-a u slučajevima:
- (f) prijevare;
 - (g) nepravilnosti ili sustavnog nepoštovanja pravila o podrijetlu proizvoda ili neosiguravanja njihovog poštovanja i postupaka koji se na njih odnose; ili
 - (h) nepružanja administrativne suradnje navedene u stavku 2. ovog članka i glavi V. Priloga II. potrebne za provedbu i utvrđivanje režima navedenog u člancima od 44. do 50. ove Odluke.
7. Administrativna suradnja navedena u stavku 1. zahtijeva, među ostalim, da PZP:
- (i) obavješćuje Komisiju i ažurira podatke potrebne za provedbu pravila o podrijetlu i njihovo utvrđivanje;
 - (j) na zahtjev carinskih tijela država članica, pomaže Uniji provedbom naknadne provjere podrijetla robe i pravodobno obavješćuje o njenim rezultatima;
 - (k) provodi ili osigurava odgovarajuće provjere kako bi se utvrdilo i spriječilo kršenje pravila o podrijetlu;

- (l) u koordinaciji i uskoj suradnji s nadležnim tijelima država članica pomaže Uniji omogućujući Komisiji provedbu provjere Unije na području PZP-a kako bi se provjerila vjerodostojnost isprava ili točnost podataka potrebnih za odobrenje pogodnosti režima navedenog u članku 44. ove Odluke;
- (m) poštuje ili osigura poštovanje pravila o podrijetlu u pogledu kumulacije, u smislu članaka od 7. do 10. Priloga II.;
- (n) pomaže Uniji u provjeri provedbe ako postoji vjerojatnost prijevare u pogledu podrijetla. Postojanje prijevare može se pretpostaviti ako uvoz proizvoda u okviru povlaštenog režima predviđenog u ovoj Odluci masovno prelazi uobičajene razine izvoza PZP-a korisnika.

Članak 2.

Povlačenje povlaštenog režima

- 8. Komisija može privremeno povući povlašteni režim predviđen u ovoj Odluci za sve ili za pojedine proizvode podrijetlom iz zemlje korisnice u slučaju kada smatra da postoje dostatni dokazi da je privremeno povlačenje opravdano na temelju razloga navedenih u članku 1. stavcima 1. i 2. ovog Priloga, uz uvjet da je prethodno učinila sljedeće:
 - (o) savjetovala se s Odborom navedenim u članku 90. Odluke u skladu s postupkom navedenim u njegovu stavku 4.;
 - (p) pozvala je države članice da poduzmu one mjere predostrožnosti koje su potrebne za zaštitu financijskih interesa Unije i/ili za osiguravanje da zemlja korisnica ispunjava svoje obveze; i

- (q) objavila je obavijest u *Službenom listu Europske unije* u kojoj se navodi da postoje razlozi za opravdanu sumnju o primjeni povlaštenog režima i/ili ispunjavanju obveza zemlje korisnice, što može dovesti u pitanje pravo na nastavak uživanja pogodnosti odobrenih ovom Odlukom.

Komisija obavještuje dotični PZP o bilo kojoj odluci donesenoj u skladu s ovim stavkom prije nego što stupi na snagu. Komisija također obavještuje Odbor naveden u članku 88. Odluke.

9. Razdoblje privremenog povlačenja nije dulje od šest mjeseci. Po završetku tog razdoblja Komisija odlučuje prekida li privremeno povlačenje nakon obavješćivanja Odbora navedenog u članku 88. Odluke ili produljuje razdoblje privremenog povlačenja u skladu s postupkom privremenog povlačenja navedenim u stavku 1. ovog članka.
10. Države članice Komisiji dostavljaju sve relevantne informacije kojima se može opravdati povlačenje povlastica, njihovo produljenje ili njihov prekid.

PRILOG IV.

POSTUPCI POVEZANI SA ZAŠTITNIM I NADZORNIM MJERAMA

Članak 1.

Definicije koje se odnose na nadzorne i zaštitne mjere

Za potrebe provedbe članka od 2. do 10. ovog Priloga koji se odnose na nadzorne i zaštitne mjere:

- (r) „istovjetan proizvod” znači proizvod koji je identičan, to jest proizvod sličan u svim pogledima proizvodu koji se razmatra ili, ako nema takvog proizvoda, drugi proizvod koji, iako nije sličan u svim pogledima, ima obilježja vrlo slična obilježjima proizvoda koji se razmatra;
- (s) „zainteresirane strane” znači strane uključene u proizvodnju, distribuciju i/ili prodaju uvoznih proizvoda navedenih u članku 2. stavku 1. ovog Priloga ili sličnih ili izravno konkurentskih proizvoda;
- (t) „ozbiljne poteškoće” postoje kada se gospodarska i/ili financijska situacija proizvođača iz Unije pogoršava.

Članak 2.

Načela zaštitnih mjera

- 11. Ako se proizvod s podrijetlom iz PZP-a naveden u članku 44. ove Odluke uvozi u količinama i/ili po cijenama koje uzrokuju ili prijete uzrokovanjem ozbiljnih poteškoća proizvođačima sličnih ili izravno konkurentskih proizvoda u Uniji, mogu se poduzeti potrebne zaštitne mjere u skladu s odredbama navedenima u nastavku.

12. Za potrebe provedbe stavka 1. prednost imaju mjere koje bi najmanje ugrozile funkcioniranje pridruživanja. Te se mjere ograničavaju samo na ono što je nužno kako bi se otklonile nastale poteškoće. One ne smiju premašiti povlačenje povlaštenog postupanja dodijeljenog ovom Odlukom.
13. Kada se zaštitne mjere poduzmu ili izmijene, posebna se pažnja pridaje interesima uključenog PZP-a.

Članak 3.

Pokretanje postupaka

14. Komisija ispituje trebaju li se poduzeti zaštitne mjere ako postoje dostatni dokazi *prima facie* da su uvjeti iz članka 2. ovog Priloga ispunjeni.
15. Ispitni postupak pokreće se na zahtjev države članice, bilo koje pravne osobe ili bilo kojeg udruženja koje nema pravnu osobnost te djeluje u ime proizvođača Unije, ili na inicijativu Komisije, ako je Komisiji očigledno da postoje dostatni dokazi *prima facie* utvrđeni na temelju čimbenika navedenih u članku 2. ovog Priloga koji opravdavaju takvo pokretanje. Zahtjev za pokretanje ispitnog postupka sadržava dokaze da su uvjeti za nametanje zaštitne mjere iz članka 2. ovog Priloga ispunjeni. Zahtjev se podnosi Komisiji. Komisija ispituje, u mjeri u kojoj je to moguće, točnost i primjerenost dokaza podnesenih u zahtjevu kako bi utvrdila postojanje dostatnih dokaza *prima facie* koji opravdavaju pokretanje ispitnog postupka.

16. Ako je očigledno da postoje dostatni dokazi *prima facie* za opravdanje pokretanja postupka, Komisija objavljuje obavijest u *Službenom listu Europske unije*. Postupak se pokreće u roku od jednog mjeseca nakon primitka zahtjeva u skladu sa stavkom 2. Ako se pokrene ispitni postupak, u obavijesti se navode sve potrebne pojedinosti o postupku i rokovima, uključujući mogućnost pružanja pomoći službenika za saslušanje Glavne uprave za trgovinu Europske komisije.
17. Pravila i postupci koji se odnose na provedbu ispitnog postupka utvrđuju se u članku 4. ovog Priloga.
18. Ako tijela PZP-a to zatraže i ne dovodeći u pitanje rokove navedene u ovom članku, organizira se trostrano savjetovanje navedeno u članku 14. ove Odluke. Rezultat trostranog savjetovanja prenosi se savjetodavnom odboru.

Članak 4.

Ispitni postupci

19. Nakon pokretanja postupka Komisija započinje s ispitnim postupkom. Razdoblje koje je određeno stavkom 3. počinje na dan objave odluke o pokretanju ispitnog postupka u *Službenom listu Europske unije*.
20. Komisija može zahtijevati od država članica da dostave informacije, a države članice poduzimaju sve potrebne korake za ispunjenje takvih zahtjeva. Ako su informacije od općeg interesa i nisu povjerljive u smislu članka 9. ovog Priloga, dodaju se dokumentima koji nisu povjerljivi kako je predviđeno u stavku 8.
21. Ispitni postupak zaključuje se u roku od 12 mjeseci nakon pokretanja.

22. Komisija zahtijeva sve informacije koje smatra potrebnima za donošenje odluke u pogledu uvjeta utvrđenih u članku 2. ovog Priloga te, kada to smatra potrebnim, nastoji provjeriti te informacije.
23. Komisija u ispitnom postupku ocjenjuje sve relevantne objektivne i mjerljive čimbenike koji utječu na situaciju u industriji Unije, a posebno tržišni udio, promjenu razine prodaje, proizvodnju, produktivnost, upotrebu kapaciteta, dobit i gubitke te zapošljavanje. Taj popis nije konačan i Komisija može uzeti u obzir druge relevantne čimbenike.
24. Zainteresirane strane koje su se javile unutar razdoblja utvrđenog u obavijesti objavljenoj u *Službenom listu Europske unije* i predstavnici dotičnog PZP-a mogu, na pismeni zahtjev, provjeriti sve podatke dostupne Komisiji u vezi s ispitnim postupkom, osim internih dokumenata koje su pripremila tijela Unije ili država članica, uz uvjet da su ti podaci bitni za iznošenje njihova stajališta i nisu povjerljivi u smislu članka 9. ovog Priloga te da ih Komisija upotrebljava u ispitnom postupku. Zainteresirane strane koje su se javile mogu iznijeti svoja stajališta o podacima Komisiji. Ta stajališta uzimaju se u obzir ako su poduprta dostatnim dokazima *prima facie*.
25. Komisija vodi računa o tome da su svi podaci i statistički podaci upotrijebljeni za ispitni postupak dostupni, razumljivi i transparentni te da se mogu provjeriti.
26. Komisija saslušava zainteresirane strane, posebno ako su podnijele pismeni zahtjev unutar razdoblja utvrđenog u obavijesti objavljenoj u *Službenom listu Europske unije* u kojem su dokazale da postoji stvarna vjerojatnost da će ishod ispitnog postupka utjecati na njih i da postoje posebni razlozi za njihovo usmeno saslušanje. Komisija saslušava takve strane više puta ako postoje posebni razlozi zbog kojih ih se treba ponovno saslušati.

27. Ako podaci nisu dostavljeni unutar vremenskog ograničenja koje je utvrdila Komisija ili je ispitni postupak znatno otežan, rezultati se mogu temeljiti na dostupnim činjenicama. Ako Komisija utvrdi da je bilo koja zainteresirana strana ili treća strana dostavila lažne ili obmanjujuće podatke, takve podatke zanemaruje i upotrebljava raspoložive činjenice.
28. Komisija pismeno obavješćuje dotični PZP o pokretanju ispitnog postupka.

Članak 5.

Prethodne nadzorne mjere

29. Proizvodi s podrijetlom iz PZP-a navedenog u članku 44. ove Odluke mogu biti podložni posebnom nadzoru.
30. Mjere prethodnog nadzora Komisija donosi u skladu sa savjetodavnim postupkom navedenim u članku 90. članku 4. ove Odluke.
31. Mjere prethodnog nadzora imaju ograničeni rok važenja. Osim ako je predviđeno drukčije, one prestaju važiti na kraju drugog šestomjesečnog razdoblja nakon prvih šest mjeseci od uvođenja mjera.
32. Komisija i nadležna tijela PZP-a osiguravaju učinkovitost nadzornih mjera uvođenjem načina administrativne suradnje navedenih u prilogima II. i III.

Članak 6.

Nametanje privremenih zaštitnih mjera

33. Na temelju propisno opravdane žurnosti koja se odnosi na pogoršanje gospodarske i/ili financijske situacije proizvođača iz Unije koja se može teško popraviti mogu se nametnuti privremene mjere. Privremene mjere ne primjenjuju se dulje od 200 dana. Privremene mjere Komisija donosi u skladu sa savjetodavnim postupkom navedenim u članku 90. članku 4. ove Odluke. U slučajevima nužnih razloga za žurnost Komisija donosi odmah primjenjive privremene zaštitne mjere u skladu s postupkom navedenim u članku 90. stavku 6. ove Odluke.
34. Ako privremene zaštitne mjere budu stavljene izvan snage jer ispitni postupak pokazuje da uvjeti utvrđeni u članku 2. nisu ispunjeni, carine prikupljene kao rezultat tih privremenih mjera automatski se vraćaju.

Članak 7.

Nametanje konačnih mjera

35. Ako konačno utvrđene činjenice pokažu da uvjeti utvrđeni u članku 2. nisu ispunjeni, Komisija donosi odluku o okončanju ispitnog postupka i postupka u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 4. Uzimajući u obzir zaštitu povjerljivih podataka u smislu članka 9., Komisija objavljuje izvješće u kojem iznosi svoje nalaze i utemeljene zaključke o svim relevantnim činjeničnim i pravnim pitanjima.

36. Ako konačno utvrđene činjenice dokazuju da su uvjeti utvrđeni u članku 2. ispunjeni, Komisija donosi odluku kojom se nameću konačne zaštitne mjere u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 4. ovog Priloga. Uzimajući u obzir zaštitu povjerljivih podataka u smislu članka 9., Komisija objavljuje izvješće koje sadržava sažetak materijalnih činjenica i razmatranja relevantnih za tu odluku te odmah obavješćuje tijela PZP-a o odluci o poduzimanju potrebnih zaštitnih mjera.

Članak 8.

Trajanje i preispitivanje zaštitnih mjera

37. Zaštitna mjera ostaje na snazi samo u vremenskom razdoblju potrebnom za sprečavanje ili ispravljanje ozbiljne štete i za omogućivanje prilagodbe. To razdoblje ne traje dulje od tri godine, osim ako se produlji u skladu sa stavkom 2.
38. Početno razdoblje trajanja zaštitne mjere može se iznimno produljiti za najviše dvije godine uz uvjet da je utvrđeno da je zaštitna mjera i dalje potrebna za sprečavanje ili ispravljanje ozbiljnih poteškoća.
39. Svakom produljenju u skladu sa stavkom 2. prethodi ispitni postupak na zahtjev države članice, pravne osobe ili bilo kojeg udruženja koje nema pravnu osobnost i koje djeluje u ime industrije Unije, ili na inicijativu Komisije ako postoje dostatni dokazi *prima facie* da je zaštitna mjera i dalje potrebna.
40. Pokretanje ispitnog postupka objavljuje se u skladu s člankom 4., a zaštitna mjera ostaje na snazi u očekivanju rezultata ispitnog postupka. Ispitni postupak i odluka u pogledu produljenja u skladu sa stavkom 2. ovog članka provode se u skladu s člancima 6. i 7.

Članak 9.
Povjerljivost

41. Podaci primljeni na temelju ove Odluke upotrebljavaju se samo za zatraženu svrhu. Ni podaci povjerljive prirode ni bilo koji podaci dostavljeni na povjerljivoj osnovi primljeni na temelju ove Odluke ne otkrivaju se bez izričite suglasnosti pružatelja tih podataka.
42. U svakom zahtjevu za povjerljivim postupanjem navode se razlozi povjerljivosti podataka. Međutim, ako pružatelj podatka ne želi objaviti podatak ni odobriti njegovo objavljivanje u općem ili sažetom obliku i ako se pokaže da zahtjev za povjerljivošću nije opravdan, navedeni se podatak može zanemariti.
43. Podaci se u svakom slučaju smatraju povjerljivima ako je vjerojatno da bi njihovo otkrivanje imalo bitno štetan učinak na pružatelja ili na izvor takvih podataka.
44. Stavcima od 1. do 4. ne isključuje se upućivanje tijela Unije na opće podatke, a posebno na razloge na kojima se temelje odluke donesene na temelju ove Odluke. Međutim, ta tijela uzimaju u obzir legitimne interese dotičnih fizičkih i pravnih osoba u pogledu toga da se njihove poslovne tajne ne bi smjele otkrivati.
-